

OSREDNJA
KNJIZNICA
CELJE

Avstrija 35 ATS, Nemčija 4 DEM, Švica 4 SFR, ZDA/Kanada 4 USD, Švedska 16 SEK, Avstralija 5 AUD, Hrvaška in BiH 50 DIN

AFERE: ZAPORNIKI Z DOBA BRALI TAJNE DOKUMENTE STR. 10

NOVA DOBA

slovenska

Cena 35 SLT Slovenija, sreda, 6. novembra št. 44 – leto XXV

**EKSKLUZIVNO: ILIRSKA BISTRICA, POSTOJNA IN GORNJA RADGONA
NOČEJO JANŠEVE VOJSKE STR. 3**

MARŠ VEN TERITORIALCI!

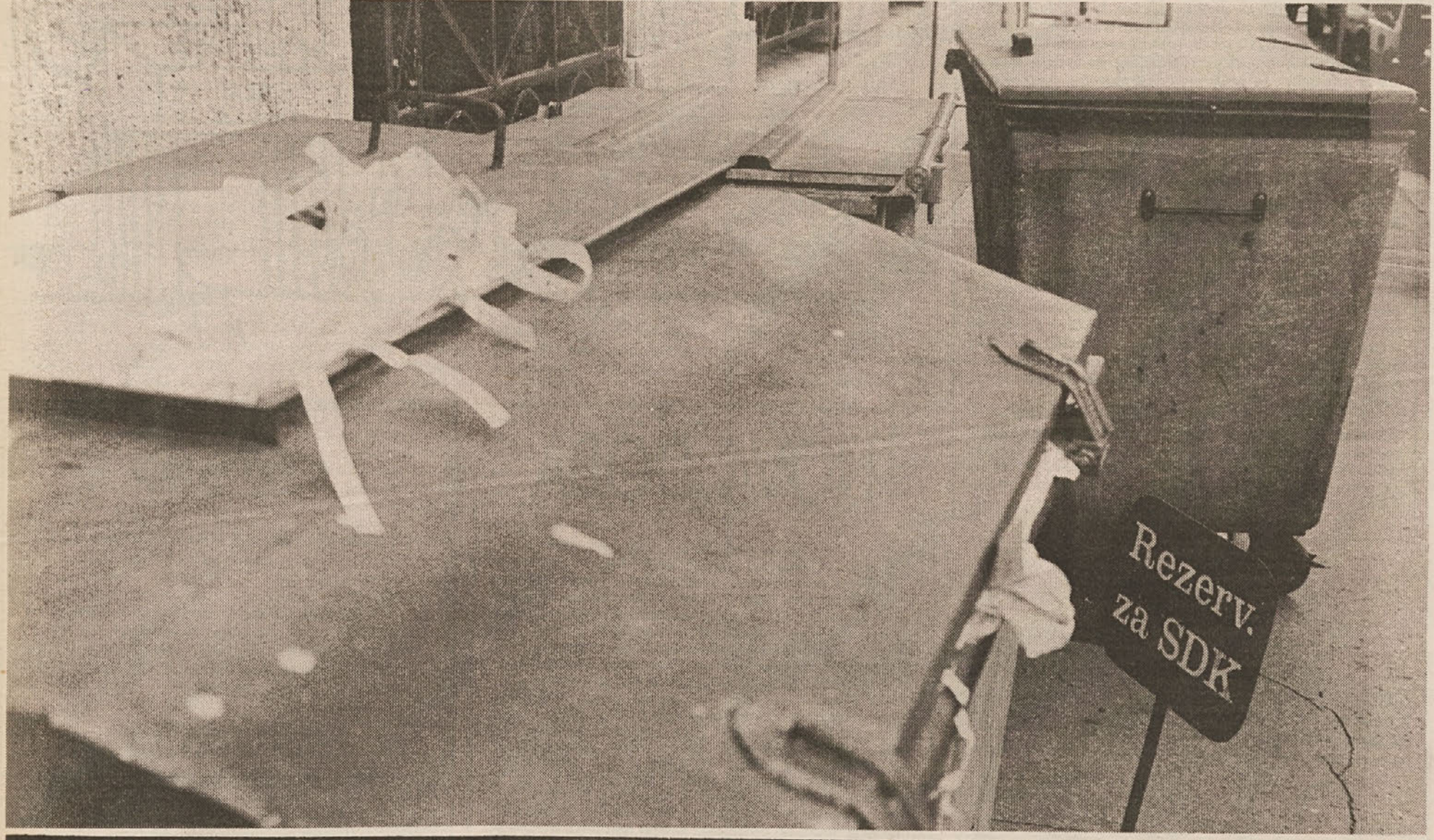

MINISTER ŠEŠOK JE OBTOŽIL OBČINSKE DAVKARIJE - NOVA DOBA JE IZVRTALA:

UPOKOJENI INŠPEKTOR JE SPREGOVORIL

Lucas

STR. 7

ČLOVEŠKE TRAGEDIJE IN ABSURDI NA MEJI S HRVAŠKO STR. 8

HUDIČARIJE

Nekročasi

Kolektivno tonemo v nekrofili. Dnevi so vse krajši, vse hladnejši, vse bolj sivi, vlažni, gnili. Hkrati z njimi gnili (odmira) vse, kar je narava v letošnjem plodnostnem ciklu izvrгла iz nederij. Edino, kar dozoreva, je vino. Lepa tolažba, ni kaj.

Ravnokar minuli Dan mrtvih (ali Vsi sveti, kot se ima po novem znova pravico imenovati), sem znova doživel kot nekrofilski gon ljudstva. Ne zavoljo njegove (pra)kršanske narave, ki naj bi golo dejstvo smrti v človeških dušah pretvoril v iluzijo večnega življenja (stvar verovanja ali neverovanja pač), marveč zavoljo vsakoletnih krokarskih kolon, ki kampanjsko navalijo na pokopališča, tam natrosijo na tone križantem, pokurijo kubike voska, nakar se vrnejo od jam za mrtve v svoje luknje za žive, koder imajo potem (v glavnem) s temi opravili za leto dni mir.

Veliko več nekrofilskega zadaha prihaja iz južne smeri. Vse kaže, da se je koljaški gon balkansko-ilirske pasme dokončno povampiril. Sedaj apokaliptična četverica ne mendera v polnem galopu več samo hrvaških vasi, ampak menda iztrebljajo tudi že srbske. Kaže, da se bo zadeva na koncu zares končala tako, kot je pred kratkim napovedal naš vojaški komentator – z vzpostavitvijo »naravnega ravnovesja«. To pomeni popolno biološko in psihološko (pa seveda materialno) izčrpanostjo obeh (oziroma vseh) strani, ki ne bo več poznala manjšinskih enklav v prostoru drugega naroda, marveč bodo nacionalne (religiozne) meje, če ne že dokončno, pa vsaj dolgotrajno stabilne. Nikakor ne za dvajset, trideset ali štirideset let, marveč vsaj za stoletje če ne še več.

Tako naj bi kalkulirala ameriško-evropska diplomatska gospoda, pač v skladu s študijami svojih strateških laboratorijev ter prisluškujoč armadi svetovalcev-specialistov, pa seveda lastnim instinktom. Le svoji vesti v tem nekrofilskem času noče nihče prisluhniti, ker preveč boli. Zlasti še, ko slišiš mater iz Vukovarja, ko pove, da prihajajo novorojenčki v vlažnih in smrdljivih vukovarskih kletah na ta svet kot deževne gliste, ki nimajo pravice videti, kaj je to beli dan, modro nebo in zlato sonce. Za njih pomeni srečo že to, če jim zavoljo nenehnih detonacij že po prvih šumih, ki jih zaznajo na tem nenavadnem svetu, kamor jih je pahnila usoda, ne popokajo bobniči.

Duhovi preteklosti vse bolj rinejo na plano, v zadnjem času jih intenzivno kliče tudi ljubljanski igralec Ivan Godnič, ki se zadnje čase vse pogosteje inkarnira v pokojnega Broza. Ni jih malo, ki trdijo, da je to nespodobno češ kje pa je bil Godnič, ko je bil Tito še živ. Bi si takrat upal? Jok! Če ga že ne bi v kali zatrli, bi gotovo končal kje na Jadranu, točneje, na Golem otoku. Sam nimam prav nič proti Godničevemu obujanju duhov (duha). Gre za »performans«, duhovit in pospremljen z izrednim smislom za improvizacijo, ki na svojstven način ne pomaga le čistiti duhovni prostor in čas, ki sta ostala za nami, marveč ima predvsem aktualno konotiranost. Ampak ljudje se kar naprej radi vračamo v preteklost, pa sem zato na nekaj Godničevih showih opazil pretežno srednjeletno in starejšo publiko, takšno, ki se ji je Titov čas zalezal v najgloblje plasti podzvesti, takorekoč v zadnjo celico mesa in kosti. Če me občutek ne vara, se ta časih prav neokusno se izživljajoča publika (mislim na bedasta vprašanja in pripombe) ne pride predvsem sprostiti, marveč prej izživljati, pa vračati v stare, za prenekoga dobre čase. Sedaj, ko takimenovani življenjski standard vrtoglavno pada, si vse več ljudi upa tudi naglas potarnati za »zlatimi« poznimi šestdesetimi in sedemdesetimi leti, ko jim je pod Titom šlo veliko bolje, kot danes (čeprav na račun mednarodnih pufov), pa četudi so živeli pod (pol)totalitarnim režimom in v državi, imenovani Jugoslavija, na katero je sedaj moderno le pljunuti in nič več.

Briga njih za številne intelektualce oziroma »fragajste«, ki jih je takratna Titova država stiskala z nešteti prešami in jim pomalem pila kri, nekaterim jo je pa posrkala kar na mah. Prav tako, kot se do včeraj med mnogimi slovenskimi intelektualci čaščenega pisatelja Petra Handkeja brigajo »režimske« stiske kar širokega kroga ljudi, ki so jo občutili v času Titove Jugoslavije, samo da se je on lahko neovirano gibal med Jesenicami in Gevgelijo ter nemoteno užival balkansko eksotiko, kakršno pretirano urejena in zato dolgočasna Evropa ne pozna.

Saj, tudi sam žalujem za Jugoslavijo, ko gre za njene eksotične razsežnosti. Z njeno Titoistično podobo pa nikoli nisem imel veliko skupnega, da o tej trenutni posebljeni nekrofili, ki bo v zgodovinskih knjigah nekoč in nekaj zagotovo uokvirjena vsaj z dvojno črno črto, raje ne govorim.

Braco Zavrnik

MED NAMI

Lesjak v kislem grozdju

Slovenska tiskovna agencija je v ponedeljek ob pol šestih popoldan »v svet« poslala dve vesti. V prvi so posredovali mnenje Liberalno demokratske stranke, da praktično nihče ne nadzoruje varnostne službe, ki deluje v okviru Ministrstva za obrambo Republike Slovenije. V drugem so prenesli sporočilo kmetijskega ministra Osterca, da bo ob martinovem, vseslovenskem prazniku, v Križankah na ogled razstava Trta in vino skozi čas, v Domusu razstava Kultura pitja vina, na Ljubljanskem gradu bodo ob večerih predstavitve vin, na Gospodarskem razstavišču v Ljubljani pa bodo obiskovalci lahko poskusili in kupovali letošnja slovenska vina. Istega dne je ministrstvo za obrambo v Delu objavilo odgovor na sobotni članek Mirana Lesjaka z naslovom Kdo je kdo v slovenski obrambi. O martinovanju ni ministrstvo zapisalo nobene. Prav to je dokaz več, da se je Lesjak znašel v kislem grozdju.

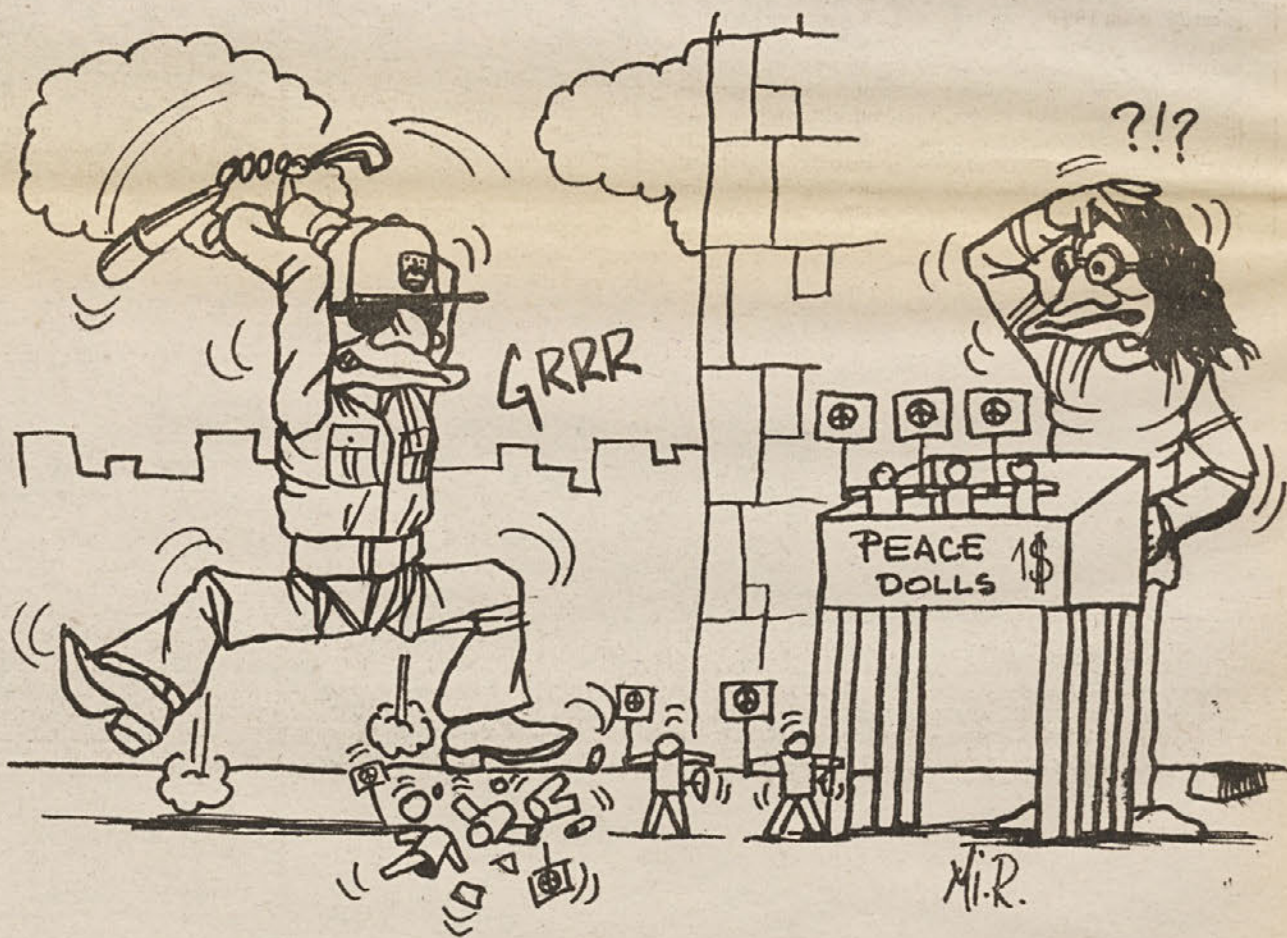
Pravi banana-republic običaj je namreč že postalo dejstvo, da slovenska ministrstva v demantijih novinarskih člankov ne povedo absolutno nič. Tako je recimo minister Bavčar septembra, po dobrem tednu dni razmisleka, demantiral objavljeno izjavo šefa svoje varnostne službe Mihe Brejca, da Slovenija ne potrebuje dveh varnostnih služb, namreč ene pri notranjem in druge pri obrambnem ministrstvu. Zakaj Brejc sam ni demantiral lastne izjave, če je res ni dal, ostaja skrivnost. Ko je zdaj Lesjak razgrnil pred slovensko javnost organizacijsko in kadrovsko strukturo Janševga ministrstva, ministrstvo za obrambo v demantiju pravzaprav ni demantiralo ničesar. Demanti je pravzaprav tako diletantski, da je svoje lastno nasprotje. S trditvijo, da »prosimo novinarje Dela in ostalih redakcij, da opisano pravno podlago, nazive, imena, funkcije in čine iz prispevka Mirana Lesjaka ne ponavljajo kot verodostojne informacije«,

namreč razglašajo, da je v članku toliko točnega, da lahko to ministrstvu in njegovemu delu celo škodi.

Prijazen demanti, ki kot rečeno to sploh ni, pa je zgovoren še na drug način. Ko je namreč pred časom liberalni demokrat Mojmir Ocvirk Janšo javno potegnil za jezik, mu je minister poslal fotokopije člankov iz slovenskih časnikov, ki so kritično pisali o slovenskih politikih in politiki na oblasti s pripisom, da so tudi ti članki botrovali odločitvi armade, da je junija napadla Slovenijo. Tokrat se je ministrstvo torej vzdržalo bedastih podtikanj medijem. Kar pomeni, da ima njegova varnostna služba že dovolj poguma, da se vztrajno vrtajočim novinarjem postavi po robu na bolj prefinjene načine. Nobena skrivnost namreč ni, da se po čistki na slovenski RTV jastrebi med oblastniki namenljajo naskočiti in počistiti »neustrezne novinarske golazni« še časopisno hišo Delo. Mimogrede, za njo naj bi prišel na vrsto mariborski Večer. Miran Lesjak se je torej znašel v kislem grozdju. Najprej ga bodo spustili v vinograd, potem pa zasačili.

Ob tem se zdi pobuda Liberalno demokratske stranke oziroma Vike Potočnik, Jaše L. Zlobca in Mihe Potočnika iz v začetku omenjene vesti prepozna in vnaprej obsojena na neuspeh. Miran Lesjak se je v sobotnem članku v Delu zmotil vsaj v enem, ko je zapisal, da »bomo nekega dne presenečeno ugotovili, da smo dobili zaščitnika, kakršnega sploh nismo želeli«. Namreč v tem, da je bojazen postavil v prihodnji čas. Že danes lahko naprimer Janševa varnostna služba pridrži državljana brez zapornega naloga dlje kot Bavčarjeva sorodna služba. Prišlo je že martinovo in vino je kislo.

Brane Piano

NOVA DOBA

Glavni urednik: Janez Sever
Odgovorni urednik: Brane Piano

Pomočnik odgovornega urednika: Peter Tomaž Dobrila
Uredniki: Marjana Arnšek (kronika), Jana Štrlekar (reportaža), Anton Koritnik (svobodne aktivnosti), Braco Zavrnik (mediji), LucaS (fotografija)

Tehnični urednik: Janez Herle

Trženje: Nives Seničar, Ines Paradižnik, Sarita Črnac, Matevž Cene (prodaja), Suzana Rober (tajnica).

Izdaja Prese d.o.o., direktor: Janez Sever, namestnik Brane Piano, pomočnica direktorja Valerija Glavač, tiska Družbeno podjetje Delo – Tisk časopisov in revij, p.o. Naslov uredništva: Celje – knežje mesto, Aškerčeva 15, tel. (063) 27-606, 25-331, fax (063) 25-849. Dopisništvo Koper, Cankarjeva 9 a, tel. (066) 21-533, fax (66) 51-702, p. p. 311. Cena 35 SLT, mesečna naročnina 120 SLT. Žiro račun pri celjski SDK št. 50700-603-31455. Oproščeno prometnega davka po pristojnem sklepu republiškega sekretariata za informiranje. Izhaja ob sredah. Rokopisov ne vračamo.

MiReleks

INDUSTRIJSKA PRODAJALNA
Zidanska 27, Celje

To je trgovina z najcenejšim ženskim in moškim perilom, največjo izbiro body-ov, pižam, spalnih srajc, halj, svilenih nogavic in največjo izbiro uvoženih ženskih in moških kopalk

Pridite in se prepričajte!
HVALA ZA ZAUPANJE

Dne 14. oktobra 1991 je minilo leto dni, odkar smo svečano pokopali teharske žrtve. Grobišče še vedno, tudi v samostojni Sloveniji, skrunimo z odpadki. Doklej?

EKSKLUZIVNO: ILIRSKA BISTRICA, POSTOJNA IN GORNJA RADGONA NOČEJO JANŠEVE VOJSKE

Marš ven, teritorialci!

Ideja o demilitarizaciji občine se je najprej porodila v Ilirski Bistrici, kjer sta po koncu vojne v Sloveniji Stranka zelenih in Liberalna stranka v skupščini predlagali, naj bo njihova občina brez vojaštva in orožja.

Predsednik stranke zelenih v Ilirski Bistrici **Janko Poklar** in poslanec stranke zelenih iz te občine v republiški skupščini **Milan Volk**, veste povedati, da so o demilitarizaciji občine razmišljali že pred vojno. V Ilirski Bistrici je bilo veliko vojaštva in objektov JA. V skupščini občine so sklenili, da se z umikom JA vsi objekti, ki so zavzemali velik del prostora nerazvite občine, ne zapolnijo s teritorialci, temveč se uporabijo za gospodarske in miroljubne potrebe.

V centru Ilirske Bistrice sta dve vojašnici: tankovska, ki zavzema 17 hektarjev in pehotna s 4 hektarji, v Podgradu pa

nih republiških organov zahtevala: objekti, last JA ali katerikoli drugi objekti v občini Postojna, naj se ne uporabljajo več za nastanitev vojaških enot, v bodoče naj se v občini Postojna, na območjih, namenjenih turističnemu razvoju preneha z vsakršnim usposabljanjem vojaških enot; po ureditvi lastninskih problemov naj se izpraznjeni objekti oz. zapuščena zemljišča, ki jih je uporabljala JA, uporabijo za namene, ki jih bo v skladu s svojimi pristojnostmi opredelila SO Postojna.

Dne 22. oktobra 1991 je postojnski Izvršni svet poslal Janši oster protest zoper odločitev

Predsednik Izvršnega sveta skupščine občine Ilirska Bistrica Jože Rolih:

»Napovedanega obiska ministra Janeza Janše dne 30. 10. 1991 ni bilo. Namesto njega sta prišla general Slapar in ministrov namestnik Marjan Bogataj. Konkretnih pogovorov o demilitarizaciji naše občine ni bilo, gostje pa so si predvsem ogledali vojaške objekte. Ni bilo tudi čutiti kakršnekoli pripravljenosti na to, da v Ilirski Bistrici ne bi bilo vojaštva in objektov. Konkretni pogovori z republiškim vodstvom bodo 15. novembra.«

litarizaciji občin razmišljajo ponekod drugod:

Občina Kočevje, predsednik Izvršnega sveta **Alojz Petek**: »V prejšnjem obdobju so bila pri nas določena zaprta militarizirana območja. Med ljudmi so se pojavile pobude o demilitarizaciji, vendar konkretno o tem na skupščini nismo razpravljali. Danes se zadeve odvijajo približno tako kot so se nekoč, veliko je uniform. Ljudje si jasno želijo, da ne bi bilo vojske na tem področju, te zadeve namreč zelo vplivajo na ljudi.«

Občina Ljubljana Moste, predsednik Izvršnega sveta **Brane Matjašec**: »V naši občini imamo veliko vojašnico. Želeli bi jo ohraniti za nevojaške namene, saj je zgradba mlajša in dobro ohranjena. Vendar se bojim, da bo ponovno služila vojaškim namenom. Je v neposredni bližini vodnega zajetja in v industrijski coni. Minister Janša je dal vedeti, da se bomo o tem pogovarjali. V sami skupščini pa ni bilo pobude o demilitarizaciji.«

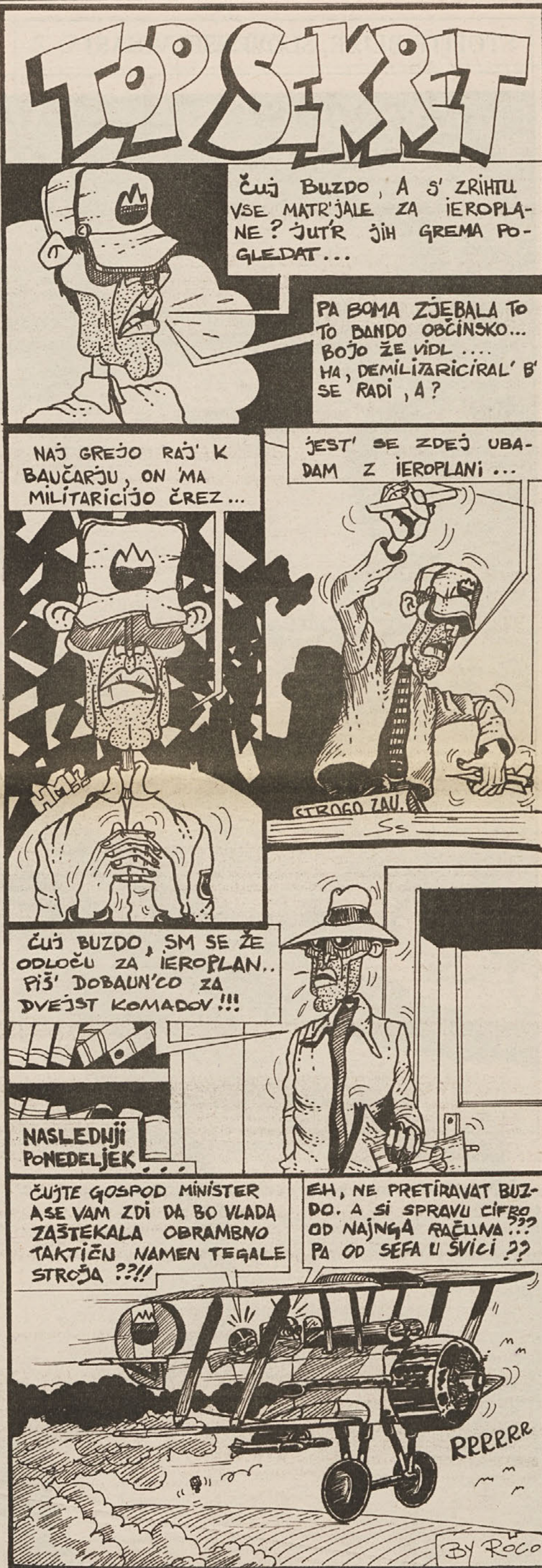
Občina Nova Gorica, predsednik Skupščine občine **Sergej Pelhan**: »Že pred vojno smo dali pobudo, da bi bili obe Gorici demilitarizirani, hoteli smo uvesti demilitarizirano cono. Trenutno je zadeva zastala.«

Občina Kranj, predsednik Izvršnega sveta **Vlado Mohorič**: »V skupščini še ni bilo posebne pobude, razen dveh poslancev, ki sta predlagala, da v centru mesta ne bi bilo več vojašnice. Smo za omejitve vojske. Popolne demilitarizacije ne more biti z obzirom, da smo mejna občina.«

Občina Celje, predsednik Izvršnega sveta **Mirko Krajnc**: »Ideja o demilitarizaciji mi je poznana, na skupščini pa še nisimo o tem razpravljali. V Celju imamo vojašnico in skladišči. Janša je povedal, da bodo še nekaj časa v uporabi TO.«

Povprašali smo tudi **Marka Hrena** iz Centra za kulturo miru in nenasilja, ki dvomi, da bi posamezne občine uspele izvesti popolno demilitarizacijo. To bi jim mogoče uspelo z izredno vztrajno konfrontacijo. Trenutno ga zaposluje Mreža za Metelkovo, kjer jim je uspelo, da jih bo sprejel na razgovor minister Janša. Zastopajo stališče, da mora izpraznjene objekte v Ljubljani dobiti v uporabo mesto. Če jih bodo dobili teritorialci, ne bo dobro, saj uniforma ostaja uniforma.

Franc Furland
Jana Štrlekar

Da bi lahko govorili o demilitarizaciji določene družbenopolitične organizacije, mora biti le ta prej seveda militarizirana. Pred vojno v Sloveniji je bila naša republika nedvomno militarizirana. Že takrat so se pojavile prve ideje o demilitarizaciji Slovenije. Eden posvetov na to temo je bil 27. maja 1991. Pripravila sta ga Katedra za obramboslovje FSPN (FDV) in Obramboslovno društvo Slovenije, na njem pa so sodelovali teoretiki, raziskovalci in publicisti, katerih predmet proučevanja je problematika varnosti, predstavniki političnih strank in gibanj, državnih organov in gospodarstva, predstavniki parlamentarnih institucij ter strokovna javnost. Na razpravi so se razpravljali strinjali, da je demilitarizacija Slovenije načelno mogoča, v trenutnih političnih in obrambnovarnostnih razmerah pa ni izvedljiva. Takšnega mnenja je bila tudi slovenska javnost.

Ali je demilitarizacija Slovenije po vojni, ko so se z umikom JA spremenile obrambnovarnostne razmere, bolj uresničljiva? Na to vprašanje bi bilo zelo tvegano pritrdilno odgovoriti, posebej če upoštevamo Janševo prizadevanje za preobrazbo Teritorialne obrambe v Slovensko vojsko (rad bi menda ustanovil tudi gardo). V vsakem primeru je v doglednem času nemogoče pričakovati demilitarizacijo Republike Slovenije kot celote, lahko pa razmišljamo o demilitarizaciji posameznih občin ali mest.

je manjša vojašnica. Na občinskih tleh sta še dve skladišči, farma in strelišče na Baču, ki je največji problem. Strelišče ni bilo zavarovano, tako da je poleti ob streljanjih prihajalo do velikih požarov, neeksplozivna bojna sredstva pa so ležala vsepovsod. Teritorialci pa niso nič boljši, saj so pred dvema mesecema ob preizkušanju nekakšnih raket spet zažgali gozd.

Postojnski predsednik Izvršnega sveta **Bogdan Biščak** meni, da jim pobuda o odpravi vojaštva iz občine najbrž ne bo nikoli uspela. Skupščina občine Postojna je 2. oktobra sprejela izjavo, ki jo je naslovila na najvišje organe Republike Slovenije. V njej med drugim piše, da predstavljajo območja, ki jih je JA do sedaj uporabljala in je bilo na njih omejeno gibanje, skoraj tretjino površine celotne občine (14.700 hektarjev od 49.167 hektarjev), da je odstranitev vojaških objektov predpogoj za uvrstitev kompleksa Kraškega notranjskega parka v seznam svetovne dediščine, da je bil tudi zaradi takšnega režima gibanja onemogočen kakršenkoli razvoj stacionarnega turizma, in to v občini, kjer naj bi prav turizem, katerega temelj predstavlja Postojnska jama, pomenil osnovo njenega razvoja, in da pomeni življenje in usposabljanje vojaških enot na kraškem območju (posebej to velja za objekte nad samo Postojnsko jamo) hudo ekološko obremenitev. Skupščina občine Postojna je od pristoj-

o skladiščanju minskoeksplozivnih sredstev v občini. Teritorialci so se namreč odločili za uskladiščenje minskoeksplozivnih sredstev na Mačkovcu, ne da bi se posvetovali z občinarji. Še več, niso jih niti obvestili, tako da so morali dobiti informacijo iz sredstev obveščanja.

Tretja občina, ki je tudi najdlje v demilitarizacijskem procesu, je Gornja Radgona, kjer so takoj po vojni, na pobudo občanov, organizirali podpisovanje izjav o demilitarizaciji mesta Gornja Radgona. Akcijo je vodil podpredsednik Izvršnega sveta **Zlatko Erlih**, izvedena pa je bila v okviru aktivnosti za pomoč Radgoni po vojni. Gospod Erlih pravi, da so zbrali skoraj 4000 podpisov, o tem pa republiških organov niso obveščali. Demilitarizacijo mesta razume kot postopen proces, o tem pa bodo v kratkem razpravljali na skupščini.

Zanimalo nas je, kaj o demilitarizaciji

Dr. Anton Bebler, strokovnjak za obrambna in vojaška vprašanja:

»Delna militarizacija je nesmisel. So pa slučajni, da bodo nekatere občine demilitarizirane (brez vojaštva in vojaških objektov) po sami naravi stvari, ker ne bo potrebe, da bi se vojašnice napolnile s teritorialci. Nekaj občin je že takih. Da bi bili mesti Nova Gorica in Gornja Radgona brez vojaštva, je realno pričakovati.«

STOPITE BLIŽE, SLOVENSKI VOJAKI

PISMA

Koliko kaj zaleže

G. prim. dr. Jožetu Arzenšku! (Zahvala in dopolnilo za prispevek zgoraj omenjenega gospoda z dne 24. 10. 91 z naslovom »G. Janezu Črneju«.)

Prijeto sem bil iznenaden nad prijaznim opozorilom in svarilom g. prim. dr. Jožeta Arzenška, na moje grde razvade in slab vzgled, ki ga kot ekolog in predsednik – Društva za varstvo okolja Celje – dajem in kaj čaka mene in moje soljudi, ker kadim. Posebno toplo mi je bilo pri srcu, ker se vsebina prispevka zelo ujema z vsebino pisma, ki mi ga je pred 4 leti pisala zelo prizadevna ekologinja celjske Cinkarne ga. Vida Planinšek. Ona me je namreč podučila, da cinkarniški dimniki ne pomenijo nič vis-a-vi mojega kajenja.

G. Arzenšek me je sedaj končno prepričal, da slovenski pregovor »prdec je za devet doktorjev« in njegov ulomniški računski izid (doktor je za devetino prdeca) le ni vedno točen.

Vaša dobronamerna zdravniška skrb in dosledna utemeljitev, me je prepričala, da mora biti ulomniški računski izid slovenskega pregovora nekoliko višji v prid »doktorju«.

Vaš hvaležni – živinozdravnik
JANEZ ČRNEJ,
Celje

P. s. dopolnilo!

Kadilci v zdravem in čistem okolju vdihavajo preko cigaret tudi težke kovine, arzen in še kar nekaj drugih strupenih snovi. Veliko jih izkašljajo in izpljuvajo.

Nekadilci v Celju pa morajo brez svoje volje vsako leto vdihniti kakšen kilogram strupenega in radioaktivnega prahu, ki ga v stotinah ton spušča v zrak Cinkarna, Železarna, Emo, Aero, kurišča in promet. Zaradi tega je celjska umrljivost največja med 30 in 60 letom in je življenjska doba krajša za nekaj 10 let. Že to, da Celjani manj kašljajo kakor Konjičani (kljub 4 do 5-krat večji obolevnosti Celjanov) daje slutiti, da jim strupi in radioaktivna snov v zraku paralizirajo pljučne mišice in s tem strupeni in radioaktivni prah ostaja v pljučih. Po spekulativnih navedah dr. Erjavca pa so v tem primeru kadilci v Celju lahko na boljšem, saj sluz, ki se nabira radi kajenja preprečuje vdor teh strupenih in radioaktivnih snovi v sama pljuča.

Nekadilci in kadilci, ki pa morajo ležati v celjski bolnici, pa dobijo za približek še boljše strupe, ki se tvorijo pri »cmarenju« (sedaj vsak večer po 18. uri) odpadkov zdravstvenega centra iz celjske regije.

Ker je bil prim. dr. Jože Arzenšek spec. derm., namestnik ministra za zdravstvo, ravnatelj celjske bolnišnice, predsednik celjskega zdravniškega društva ter predsednik rep. zdr. sindikata, mora vse te hude probleme dobro poznati. Zato mu svetujem naj prevzame mesto patologa, saj patologi vse vedo in vse vidijo samo – prepozno.

Komu koplje jamo »Stane Kodrič«?

Članek, ki ga je dotični objavil v prejšnji številki Nove dobe je, milo rečeno, kleveta in simptomatičen prikaz balkanske nelojalne konkurence. Ker pa vemo, iz katerih logov ta novinar z osnovno šolo plačuje stare usluge, se pravzaprav niti ne vznemirjamo. Posebej zato, ker pisari o zakonodaji, ki je niti približno (očitno) ne pozna in nekih političnih igrah, ki jih enostavno ni.

Tisti, ki smo namreč »z dušo in srcem pri stvari«, nimamo časa za tovrstne svinjarije.

Kogar pa stvari zanimajo, pa se lahko oglasi na sedežu servisa in se prepriča, kdo daje več za

študente in dijake v Velenju; mi ali mariborski študentski servis.
UROŠ MEŽA, vodja,
Mladinski servis Velenje

Televizijski daj-dam

Nova etapa v »postavljanju« vodstva mariborskega televizijskega studia je pokazala, da gre pravzaprav za demokratično farso. Zelo jasno je, da čaka vlada-joča koalicija samo še na sprejetje novega televizijskega statuta, s katerim bo imela popolnoma proste roke glede postavljanja ljudi in se ji ne bo več treba prerekati z nepriznanim in malenkostno opozicijo. Vprašanje sicer ostaja, komu to bolj ustreza, televiziji, ki se je pogreznila v smrti spanec in bi jo kakršna koli sprememba motila, ali vladajoči koaliciji, ki je z malimi odkloni sprejela televizijo kot najboljšo mogočo in ve, da ona roke, ki jo hrani, grizla že ne bo. V drugi roki hranitelja je namreč bič.

Odkriva pa ta epizoda še nekaj drugega. Kdor je namreč menil, da ima pri stvari prste Ljubljana, se je krepko motil. Zdaj gospodje s televizije že javno govorijo, da vse to delajo v skladu z interesi mariborske vlade. Nekaj takega je bilo mogoče tudi pričakovati, kajti s svojo pregovorno nesposobnostjo, ki jo prikriva z udarniškim delom za protokol, mora mariborska vlada napraviti vse, da bi ohranila o sebi kolikor toliko dobro sliko. Edina podoba, ki jo dobi javnost o njej, pa je iz medijev, ki so na štajerskem koncu zgledno servilni. Če bi obstajala kakršnakoli medijska konkurenca, bi bila mariborska vlada bržkone pripravljena raketirati oddajnike, samo da bi prikrila resnico o sebi. Protokolarno, seveda. Tako ji paše televizija sredi koruznih polj, daleč od prepiha.

Pa tudi tu ne gre samo za interese mariborske vlade ampak za odpor televizije, da bi kdo pokukal pod njeno odejo. Okrog nje se je razvilo živahno podjetništvo take ali drugačne sorte, ki je v glavnem nezdružljivo s statusom državne ustanove. Najbrž mariborska vlada ve, da bi vsakomur, kdor bi hotel piskati po svoje, lahko krepko stopila na prste.

Ni nepomembno tudi dejstvo, da je slovenska televizija pravzaprav produkt ljudi, ki so falirani študentje. Nekateri med njimi so sicer poznejše, potem ko so postali nacionalni fenomen, doštudirali, kar ne more odpraviti averzije do ljudi s širšimi pogledi in z izobrazbo. To je sicer v nasprotju z normami, ki po svetu veljajo za državne korporacije, ko je tudi formalno izobrazba eden od faktorjev (tudi pri nas je postala eden od fuktorjev). Da gre za skrajno intelektualno in novinarsko zagato televizije, se zdaj močno vidi že njenem programu. Ni nenavadno, da so začeli spodkopavati položaj novinarjev na način, kakor se je zgodil s Tonetom Smolnikarjem – to samo kaže, kam gre televizija in kdo bo imel v rokah kriterije resničnosti. A spet ne pretiravajmo, da odpor televizijskih novinarjev kaj pomeni. Tudi priležnica se lahko kdaj upre, kar samo povečuje draž trajnega koitusa med oblastjo in televizijo, le da se oblastniki kdaj zamenjajo, tista druga stran pa ne.

Glede na dejstvo, da bodo v naslednjih desetih letih gotovo kakšne volitve, se začnjenja za vlada-jočo večino volilni countdown. Eno je gotovo, da je televizijska politika v celoti točka, kjer je Demos dodobra zgrešil. Zaradi nje ne bi smela dobiti vpliv na celoten informacijski sistem niti ena stranka, ki je zdaj udeležena pri tem poslu.

MARJAN PUNGARTNIK,
Maribor

Glavna sanitarna

IZVRŠNI SVET RS LJUBLJANA
– Komisija za varstvo okolja in naravne dediščine Skupščine RS,
dr. Hubert Požarnik

Najprej izražamo zadovoljstvo, ker je Komisija za varstvo okolja opravila obsežno in temeljito delo v zvezi z nameranim sežigom poplavljenih zdravil. Ker smo prepričani, da ugotovitve in predlogi komisije ne bodo običajni, saj jasno kažejo, kje je treba iskati krivca, dodajamo še nekaj naših izkušenj o ravnanju glavne sanitarne inšpektorice dr. Metke Macarol-Hiti. Pripominjamo še, da je Komisija že pred časom sprejela našo pobudo, naj bi raziskali usodo odločb republiške sanitarne inšpekcije o sanaciji razmer, ki so neuresničene in jih inšpekcija podaljšuje iz leta v leto.

Naj povemo, da imamo v našem društvu pismen dokaz o ignorantskem obnašanju gl. inšpektorice o delu takih organizacij kot je naša. Sporočila nam je, da nima časa, da bi odgovarjala na pobude in predloge ter kritike takih organizacij. Njen ignorantski odnos pa smo v Celju še posebej spoznali ob prevozu pirinčnih ogorkov iz odlagališča trdnih odpadkov Cinkarne Celje pri Teharju (pri tem so naleteli tudi na posmrtno ostanke po vojni pobitih) do nove pregrade odlagališča Za travnikom. Kljub pravočasnim opozorilom je nastala ob cesti velika škoda, inšpekcija pa je le delno ukrepala z veliko zamudno.

Glavna sanitarna inšpektorica je tista, ki že več let dopušča in omogoča, da polovico Celja pije nezdravo vodo s prevelikimi količinami nitratov. Problem celo podcenjuje.

Inšpekcija, ki jo vodi, je med drugim izdala odločbo o sanaciji peči za sežiganje posebnih odpadkov v celjski bolnišnici. Vsi roki so že minili, problem pa še ni rešen.

Republiška sanitarna inšpekcija je sredi leta 1989 izdala soglasje za uporabno dovoljenje cinkarniškega odlagališča trdnih odpadkov pri Teharju in s tem uradno omogočila, da tam še danes skrunijo grobišča. Za grobišča je morala vedeti, saj je bilo do takrat objavljeno že več člankov, pričevanj, na voljo je bila tudi knjiga. Sanitarna inšpekcija kljub temu ni odredila nikakršne raziskave, tudi pozneje ne, da bi ugotovila dejansko stanje. Inšpekcija skrunjenje torej dopušča še danes, prav tako je dala predhodno soglasje, da bo smel čez grobišča potekati cevovod s tovarniškimi odpadkami (cevovod je bil zgrajen na črno).

Opozarjamo le na nekatere najbolj izrazite primere nenavadnega ravnanja. Menimo, da bo s pregledom dokumentacije mogoče natančno ugotoviti, da gre za nesprejemljivo ravnanje državnega organa kot je republiški sanitarni inšpektorat.

Na koncu naj še dodamo, da po našem mnenju dr. Metka Macarol-Hiti, ki ne zasluži, da bi opravljala tako pomembno funkcijo, ne zasluži tudi, da predstavlja Slovenijo (prej Jugoslavijo) v Svetovni zdravstveni organizaciji (WHO).

Upamo, da boste našo pobudo sprejeli. Po potrebi jo bomo na vašo zahtevo dopolnili.

PETER KAVALAR,
podpredsednik DVO, Celje

Odprto pismo

(Odmev na TV žarišče)

Spoštovani g. dr. France Bučar!

Če ne bi imel spomina bi bil ob spremljanju žarišča na TV Slovenija II dne 29. 10. 1991 celo navdušen nad vami. Tudi sam sem zagovornik stališč za katera se sedaj zavzema vaša na novo porajajoča stranka in s tem tudi vi: da je potrebno zagotoviti prostor za pogovore in da naj pri odločanju prevladujejo argumentni in

ne pripadnost stranki ali celo delitev na črne in rdeče. A. g. Bučar naj vas spomnim, upam, da tega niste pozabili, na vaš odnos do skoraj 400 delavcev Snage, ki so lanskega septembra več kot osem ur stali pred republiško skupščino in prosili za pogovor. Ne samo, da se z delavci niste hoteli pogovarjati, pošteno ste okrcali celo republiško vlado s svojo izjavo: »Nerazumljivo napako pa je storil tudi republiški izvršni svet, ki je demonstrantom pred skupščino vendarle obljubil določeno komunikacijo, ne da bi se pred tem posvetoval s skupščino, ki je jasno pokazala, da delavcev na pogovor noče sprejeti.« (Delo 27/9-90).

Volja, ki jo je takrat za pogovor pokazal predsednik republiške vlade se je po vaši izjavi nenadoma izgubila. Ne da bi zagovarjal predsednika vlade, ki je mimogrede krščanski demokrat, kar seveda ni pomembno, se sprašujem: kdo je bil takrat bližje

stališčem, ki jih sedaj zagovarjate vi.

Ne g. Bučar, nikakor ne mislim, da so smetali tako pomembni kot lastninska zakonodaja, ustava ali pred tem plebiscit. Njihovo delo cenim in jih spoštujem, a na pedestal te pomembnosti ste jih povzdignili vi, kajti v njihovem početju ste videli nevarnost, ki »lahko ogrozi sedanjo oblast«. (Delo, 27. 9. 1990). Odveč je bilo takratno vaše sklicevanje na zakonitost odločbe mestne vlade. Argumentov še danes ni, sodbi Vrhovnega sodišča pa sta vam tudi znani. Prav gotovo so vam znana tudi vsa takratna prizadevanja delavcev Snage za argumentiran dialog, ki so naletela na ignoranco in grožnje. In kaj ste storili vi g. Bučar, ko je g. Vidmar Snagi napovedal totalno vojno, grozil z milico in vojsko (takrat še JLA)?

Vaše stališče, ki ste ga do IS skupščine R Slovenije izrekli na kongresu SDZ, še kako velja tudi

za odnos mestne vlade do mestnega parlamenta katerega član sta tudi vi g. Bučar. Za poznavanje tega odnosa je dovolj, da se pregledajo sklepi mestnega parlamenta in poteze vlade v primeru »Snage«, ali pa stališča mestnega sveta Demosa za katerega g. B. Terčelj pravi, da je imel v primeru Snaga drugačno stališče kot vlada, saj je predlagal sporazumevanje s stavkovnim odborom (N. D. 23/10-91). In kje je bil v tem primeru prostor za pogovor, kje so bili argumenti oblasti? In kdo je pravzaprav oblast gospod predsednik Skupščine Republike Slovenije?

Očitno ta oblast ne pozna cene, kajti le težko verjamem, da bi človek vaših let, vašega znanja in političnih izkušenj šele sedaj prišel do spoznanja, ki ste ga izrazili v Žarišču »da se mi enostavno ne znamo politično obnašati«. To vaša izjava lahko razumem kot dosedaj zamolčano, zaradi bojazni pred spori med za Slovenijo usodnim časom ali pa kot prefinjen začetek predvolilne kampanje. Če je to slednje, potem gre za potezo politike nad katero bodo tisti, ki ji bodo ponovno verjeli močno razočarani.

Pa brez zamere g. Bučar v upanju, da ne boste rekli, da so vaše izjave plod neznanja in strokovne nepristojnosti novinarjev ter njihovega napačnega prikazovanja položaja in popolnega nepoznavanja problematike, kot ste to dejali za njihovo poročanje o primeru Snaga (Delo, 27/9-90).

Lep pozdrav in veliko uspeha pri »prehodu v novo politično kulturo«.

BRANKO OMERZU,
Ljubljana

Pepel za gospoda Vencelja

Do kdaj se bo država in družba še posmehovala učitelju, zdravniku, inženirju in drugim izobražencem, ki seveda ne zasedajo vodilnih delovnih mest v zavoženih tovarnah in si brez skrbi sami odrežejo svoj kos pogače? Do kdaj bo učitelj še kriv, če so mladi nevzgojeni, razbijaški, zapiti, drogirani?

Res je, vse se začne in konča pri študiju. Predstavljajte si, da začne štrajkati mama. Ni več opranega perila, ni kosila, nihče ne pospravlja, nihče ne pogleda domačih nalog, nihče ne potolaži jokajočega otroka...

Kako naj se počutimo, ko znanka iz pisarne pove, da je jutranji čas v službi njen čas. Mora si nalakirati nohte, popiti v miru kavico in prelistati časopis. Njen osebni dohodek pa krepko presega 30.000 SLT. Kako naj se počutim, ko naveden trgovčič zaseda mesto komercialista v državni firmi in vsak mesec zasluži 50.000 SLT? On vendar ni kriv, če si ljudje ne morejo več kupiti hrane in najpotrebnejše obleke.

Mi, učitelji, nimamo možnosti, da poleg redne, dobro plačane službe, odpiramo svoje firme in krademo denar državi.

Mi si ne moremo skriti blaga v skladišču in ga čez nekaj mesecev kupiti na reverz po prastari ceni ter ga prodati dalje v svoji trgovini. Ne verjamejte? Preverite! Kaj vse se dogaja in kako se goljufa, bi morali vprašati v številnih firmah, podjetjih, tovarnah, takšnih in drugačnih službah... Toda, država je slepa in gluha. Ni pa slepa in gluha pri učitelju. Zanj veljajo drugačna pravila. On mora biti za vzgled. Tako pridigajo vsi režimi. Učitelj mora biti delaven, ne sme zamujati v razred, biti mora pošten, ne sme izgubljati živcev, biti mora vlijuden, srčen... biti bi moral še lep, mlad in zabaven, da bi bila šola prijetna in privlačna. Bog ne daj, da bi pisal cveke in na tak nepedagoški način tiral otroke v alkoholizem in prostitucijo. Poleg vsega pa bi moral biti še čisto pokoren in govoriti o plači je greh, ker je vendar idealist in hodi v službo samo zaradi pedagoškega etosa.

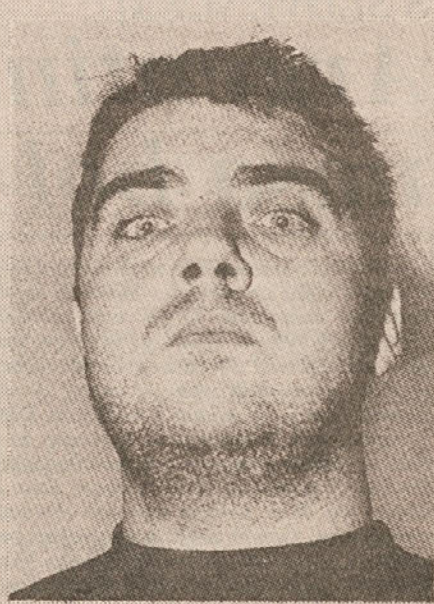
Družba, država ali bog nam je profesorjem določil za dvajset let dela celih 10.000 tolarčkov na-

S. O. S. IZ POSTELJE

Na vprašanja bralcev odgovarja seksolog amater, g. Anton Koritnik

Gospod Koritnik, prosim vas za nasvet. Smo normalna družina, moj sin je star štirinajst let in se povsem normalno razvija, toda pred kratkim sem opazila, da se samozadovoljuje. Povedala sem mu, da to ni v redu, toda sin se ne meni za moja prigovarjanja. V neki knjigi sem prebrala, da je v njegovih letih potrebno spolno energijo sproščati s športom in duhovnimi aktivnostmi, toda fantu je prav malo mar za šport in branje. Zdi se mi, da je celo popustil v šoli, odkar se samozadovoljuje. Kadar mu omenim onanijo, se pretvarja in laže, da tega ne počne. Sem že povsem na robu živci in ne vem več, kaj naj naredim. Ali mislite, da bi obisk pri psihologu pomagal?

ZASKRBLJENA MATI

Spoštovana gospa mati!

Onanija je problem, s katerim se v psihiatriji ukvarjamo že vrsto let. Da, prav imate, ko svojega sina poskušate odvrtiti od tega gnusnega početja. Ljudje se od živali razlikujemo po tem, da znamo hrzditi nagone in če si lahko človeška rasa privoščiti spodrsrljaje na kakšnih drugih področjih, na primer mednarodni diplomaciji, si jih vsekakor ne sme na področju spolnosti. Zato je mladoletno onanijo potrebno brezpogojno preprečevati.

Še ne dolgo je tega, ko so za takšne primere obstajali posebni pripomočki, ki so mladim pohotnejšem uspešno onemogočali draženje svojih spolnih organov, a so jih v imenu nekakšnih »modernih časov« in »svobodne vzgoje« ob koncu devetnajstega stoletja z zakonom prepovedali. Sramota! Danes si mora moralno nepokvarjen roditelj pomagati kar sam. Zato vam bom dal nasvet ali dva.

Knjigo, ki ste jo omenili, poznam. Je odlično čtivo za vse starše odrasčajočih otrok. Veliki inkvizitor Torquemada, ki jo je spisal, je veliko poglavij namenil športu in duhovnim aktivnostim. In tu je ključ našega problema. Če vaš pamet ne bo hotel igrati tenisa, mu vsak večer roke ovijte s platnenimi zavoji, le-te pa premažite s petrblejem. Tako boste zmeraj vedeli, kdaj se je smrkavec hotel samozadovoljevati. Ko bo začel tuliti, stopite v njegovo sobo in mu jih krepko napnite, saj ne bo več mogel tajiti svojega gnusnega početja. Toda ta rešitev je uspešna le doma. Če hočete paglavca trajno odvaditi onanije, boste morali poseči po bolj rigoroznih metodah. Najbolj učinkovita je ta, da ga prisilite, da se na pamet nauči zadnje besedilo Dušana Velkavrhja, Svobodno sonce. Če vam jo bo moral zrecitirati vsaj trikrat na dan, ga bo zanesljivo minilo spolno poželenje, vendar morate biti pazljivi pri odmeri doz. Če boste namreč pretiravali, ga utegne miniti tudi tek in volja do življenja nasploh. Tega pa si gotovo ne želite, mar ne?

IDEAL TURIST

ZIMSKE POČITNICE 91/92

Pestra ponudba smučišč v SLOVENIJI in AVSTRIJI,

Zelo ugodne cene, popusti za otroke... Družinske novoletne počitnice,

Organiziramo avtobusne, kombi prevoze ter izlete za zaključene skupine.

Prijavite se lahko po telefonu (066) 21-994 ali osebno v poslovalnici IDEAL TURISTA v blagovnici SOČA Koper.

Za vse rezervacije in plačila do 30. 11. poseben popust 5%, dodatna 2% za prinesitelje tega oglasa.

IMATE STANOVANJE? NIMATE? V OBEH PRIMERIH JE NOVA BROŠURA ZA VAS!

NOVO NOVO NOVO NOVO NOVO

- Stanovanjski zakon
- Kako odkupiti družbeno stanovanje
- Kako urejati najemna razmerja s stanodajalcem
- Kdo upravlja s stanovanji
- Kakšne pravice imajo vaši potomci pri razpolaganju s stanovanjem

To in še več boste zvedeli v novi brošuri

STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVM,

ki bo zajemala še veljavni zakon, komentar in primere kako urejati posamezne pravice. Cena 230 SLT. Naročila pošljite na izdajatelja: ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4, telefoni: 321-255, 110-033, 311-956.

NAROČILNICA

Pri ČZP Enotnosti, Ljubljana, Dalmatinova 4, nepreklicno naročam(o)... izvod(ov) brošure STANOVANJSKA RAZMERJA PO NOVM.

Naročeno pošljite na naslov:

Ulica, poštna št., kraj:

Ime in priimek podpisnika:

- 1.) račun bomo plačali v 15 dneh po prejemu knjig
- 2.) naročeno pošljite po povzetju
- 3.) Telefonsko naročene knjige pošljamo po povzetju.

Zig

Podpis naročnika

Trgovsko podjetje p. o.
"Savinjski magazin Žalec"

Šlandrov trg 35 - 63310 Žalec

40 let

SAVINJSKI MAGAZIN ZOPET NAGRAJUJE!

VELIKO NOVOLETNO NAGRADNO ŽREBANJE OD 4. 11. - 24. 12. 1991

VEČ KOT 100 BOGATIH NAGRAD!

Nakup nad 500,00 SLT v eni izmed prodajaln Savinjskega magazina vas lahko prijetno preseneti.

grade (zajamčenih). Hvala vam, gospodje!

Sindikalna gibanja ne pomagajo, štrajki in glasna moledovanja tudi ne. Torej, ukinito šole. Večina jih tako ne potrebuje. Balkanska specializacija se je še vedno dobro obnesla. Ko boste bolni, si kuhajte čajčke in hodite k padarjem, polagalcem rok in slogarcam. Sicer pa že star pregovor pravi, da zemlja potegne vase vse bolečine. Uspešno zaključiti šolo pa tudi ni pomembno, saj vam bodo priznali različne stopnje izobrazbe, če boste dovolj prebrskani in se boste znali strankarsko obarvati. Pririnite se za stečajne upravitelje in ko vas bodo leto dni krasno plačevali jim povejte, da podjetju tako in tako ni rešitve. Plača 200.000 SLT vam ne uide. Potem pa budno pazite, če nima direktor Cinkarne večje plače od direktorja Ema in si takoj prilagodite osebni dohodek, da ne bo razlike. Prodajati tako ni mogoče, ker je

Razpis

Dobre, pogumne in drzne novinarje redno ali pogodbeno zaposlimo.

Uredništvo Nove dobe, Aškerčeva 15, Celje

vojna in ljudje nimajo denarja. Če naši monopolisti dvigujejo cene, ni inflacije. Če štrajka zdravnik ali učitelj pa se takoj spregovori o morali. K vragu z vašo moralno, gospodje!

Pozivamo vse učitelje na vseh stopnjah od vrtec do univerz na protest z molčečnostjo. Zalepi mo si usta, od koder prihajajo neumni nauki o poštenju, lepem vedenju, pridnosti in še druga-

čen, za današnje čase nepotreben balast. Kaj ne bo tako, kot bi doma štrajkala mama?

Mi, spoštovani kolegi, pa v prvo gostilno in zapojmo: »Še nikol se nismo tolik smejali, ko šola je gorela...«

Gospod Peterle in gospod Vencelj, če zgorijo vse šole, bo premalo pepela, da se posujeta z njim.

SKUPINA UČITELJEV, Celje

KOLIKO JE VREDNO
PRIJATELJSTVO
S SLOVENCEM?

Argentina, naša bol

Najnovejša raziskava javnega mnenja sicer kažejo, da bi v tem trenutku na volitvah v Sloveniji največ glasov dobili krščanski demokrati, ki jih vodi predsednik slovenske vlade Lojze Peterle, vendar pa se utegne precej nepredvidljiva naklonjenost slovenske javnosti nagniti kam drugam, če si bo predsednik vlade še naprej dovoljeval podobne škandale kot je na primer z Andrejem Rotom.

Andrej Rot je argentinski Slovenec, ki ga je spomladi letos z velikim pompom v domovino pripeljal sam Lojze Peterle. S prihodom Rota, njegove žene in njunih petih otrok, naj bi se pričelo vračanje slovenskih izseljencev v domovino. Domov naj bi poleg svojega znanja in intelektualnega potenciala prinesli tudi denar. Andrej Rot pa je prišel kot bodoči glavni urednik novega čudeža med slovenskimi dnevniki, kot so napovedovali rojstvo četrtega slovenskega dnevnika, Slovenca. Mnogi so bili že ob Rotovem prihodu skeptični, saj se ta intelektualac ni doslej nikoli ukvarjal z urejanjem časopisa, po njegovih intervjujih sodeč pa so on in njegova družina v Argentini živeli precej drugačno življenje, kot jih je čakalo v Sloveniji. Očitno pa je zmago prijateljstvo med njim in Peterletom in Rot je tvegalo negotovo pot na Dolenjsko, od koder izhaja njegov rod.

Da je šel na tvegano pot, se je izkazalo te dni, ko so ga najprej odstavili z mesta glavnega in odgovornega urednika Slovenca in ga ustolčili na mestu svetovalca, slišati pa je, da ga nameravajo celo prestaviti nekam v upravne organe republiškega izvršnega sveta.

Razlaga je seveda preprosta: Slovenec se zdalec ni dosegel naklade 80.000 izvodov, kot je načrtoval, v štirih mesecih izhajanja pa mu tudi ni uspelo ustvariti neke prepoznavne podobe. Zanimivo bi bilo izvedeti, kaj je Peterle Rotu ob prihodu v Slovenijo obljubljal. Vprašanje pa je, če mu je povedal, da bo moral delati časopis z ljudmi, ki v večini primerov niso v novinarstvu še nikoli delali. Čeprav so pred začetkom izhajanja pri Slovenscu novačili nekaj znanih slovenskih novinarjev, so ob prvem izidu v svoj kolofon zapisali le dvoje vsaj malo znanih novinarskih imen: to sta bila Branimir Nešović, nekdanji novinar Dela kot notranjepolitični urednik in Danilo Hinič kot šef deska. Hinič je bil svoje dni novinar Dnevnika. Vse ostalo so bila popolnoma anonimna novinarska peresa in z njimi se je Rot lotil velikega projekta – 80.000 Slovencev.

Ob tem velja ponovno spomniti, da je Slovenec kot zagonski kapital iz proračuna dobil 20 milijonov tedanjih dinarjev, to pa je bilo junija še nekaj denarja. Vlada je ta denar na samo njej znan način spravila v družbo Slovenec in vsi kasnejši protesti in delegatska vprašanja so ostali brez odgovorov. Andreju Rotu pa očitno vseeno ni uspelo. Kot je slišati, s Slovencem ni zadovoljen nihče. Vlada trdi, da to ni njen časopis, krščanski demokrati ga tudi nimajo za svojega, z njim pa tudi ni zadovoljna slovenska politična emigracija, ki je menda prispevala izdaten finančni delež. Prav ta emigracija pa se še posebej zmrduje nad Andrejem Rotom, saj je ta še v svojih argentinskih časih veljal za zmerneža. Z njim je lahko našla skupen jezik tudi nekdanja Izseljenska matica, kar mu njegovi dočerajsnji prijatelji najbolj zamerijo. Skratka, ker Rot ni dovolj desničarski in konzervativen in ker to ni po volji njegovim prijateljem iz tujine, se je Peterle očitno odločil, da se temu prijateljstvu odpove. Sušlja se, da so ga njegovi politični istomišljeniki v tujini za odstavev Rota bogato nagradili, saj naj bi Slovenec dobil iz tujine kar 250.000.000 (reci in piši dvesto petdeset milijonov dolarjev).

Težko je ugotoviti, kaj je res in kaj ne, posebej zato, ker prizadeti Rot vztrajno molči. Verjetno mu kaj drugega tudi ne preostane, saj se zaveda, da je v negotovo pot v domovino svojih očetov s seboj pripeljal svojo ženo, ki ji v tujini kljub petim otrokom ni bilo treba hoditi v službo in seveda vseh pet svojih otrok. Slišati je, da Rotovi zbirajo denar za povratek v svojo domovino. Ali bo predsednik Peterle, ki na vsakem koraku zagovarja krščanske vrednote, primaknil vsaj toliko denarja, da se bo njegov razočarani prijatelj lahko vrnil domov in tam poskrbel za dostojno preživetje svoje številne družine?

Ali si mlada slovenska država lahko privoščiti, da se tako poigra s svojimi rojaki v tujini, pa je že drugo vprašanje. Ko je prišel Rot, je slovenska vlada napovedala vračanje Slovencev v domovino, še več pa je bilo slišati o denarju, ki naj bi pomagal slovenskemu gospodarstvu. Zaenkrat še ni niti izseljencev in še manj denarja. In če niso svojega težko prisluženega denarja pripravljali v svojo domovino vlagati niti Slovenci, ki živijo v tujini, kako naj potem pričakujemo vlaganja tujcev.

Če se bo Andrej Rot res vrnil v Argentino, bo to več kot le slaba reklama za Slovenijo, njeno gospodarstvo in politične razmere. In nenazadnje za gospoda Peterleta. Ali je Rotova odstavev vplivala morda tudi na dejstvo, da Lojze Peterle ni odšel na štirinajstdnevno potovanje po Argentini, kot se je sušljalo v začetku oktobra. Ali je z odstavitvijo glavnega urednika že izpolnil zahtevo emigracije ali pa so tudi njegovi svetovalci končno dojeli, da si predsednik vlade v trenutkih, ko se mu sesiplje mlada država na vseh straneh, skorajda ne more privoščiti dvotedenskega obiska pri svojih strankarskih istomišljenikih v tujini. Pa četudi je ta pot tlakovana s prepotrebni zelenimi bankovci.

SO MED SLOVENSКИMI FUNKCIONARJI RES LAKOMNI
PODJETNIKI

Križarji in lopovi

Manj znano je, da je slovenski minister za zakonodajo Lojze Janko, sicer srčen nogometaš, v vladi že dvakrat predložil osnutek zakona, ki bi republiškim funkcionarjem v času trajanja mandata in tudi po njem omejeval možnosti podjetniškega udejstvovanja in tako preprečeval možne zlorabe oblasti za lasten žep. Emil Milan Pintar in skupina poslancev že od spomladi s tem v zvezi v skupščini zastavljajo vprašanja, konkretnega odgovora pa jim ni privoščil ne Lojze Peterle ne kateri pristojnih ministrov. Jankov zakon se še vedno valja po predalih, zato so predlog pripravili Pintarjevi somišljeniki.

Pogovor s Pintarjem

Kako si razlagate dejstvo, da nekateri ministri še naprej brez omejitev vodijo svoja podjetja?

»Bolj ko kakšen novi režim uporablja revolucionarne metode, bolj ko zanika vse kar je bilo, večja je manevrska možnost tistih, ki so nagnjeni h kriminalu, da to medvladje izkoristijo za delovanje, ki je na robu zakonitosti. Ne veljajo več stari zakoni, novih za novo ureditev pa še ni.«

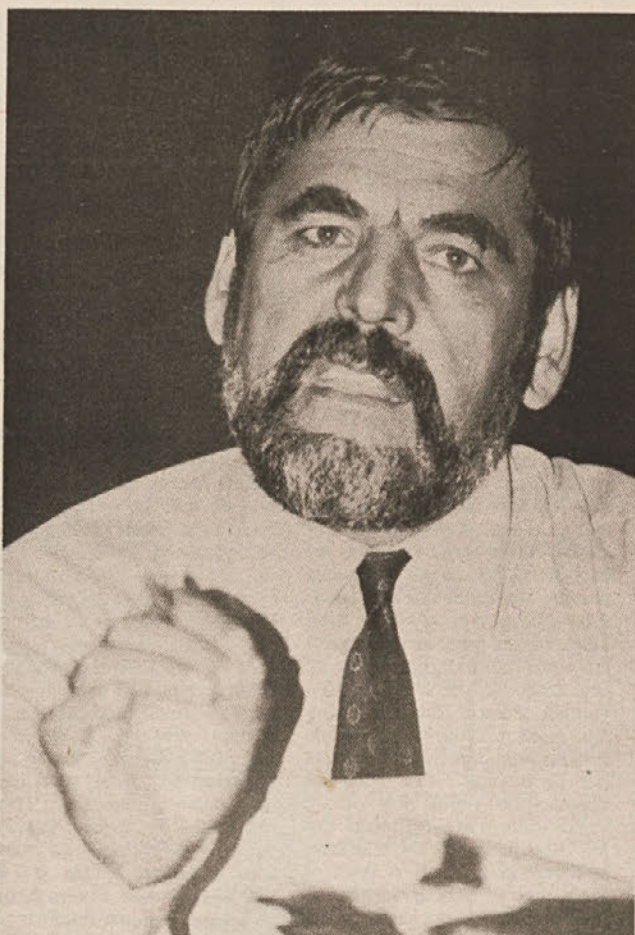
Toda vlada pospešeno skupščini predlaga nove predpise.

»Vlada je letos že krikat predlagala zakonske akte, ki imajo retroaktivno veljavnost in to ustvarja politično vzdušje obračunavanja. S tem imajo »kriminalci« več možnosti kot pa če bi šlo za nadaljevanje pravnega sistema in spreminjanje v teku. Imamo celo vrsto zakonov, ki skušajo izničevati ljudi, stvari, razmerja. V teh razmerah je cela vrsta ljudi zavohala priložnost, da svoje javne funkcije uporabijo za svoje materialne in poslovne interese.«

Menite, da gre tudi za korupcijo?

»Mirne duše lahko rečem, da se je razmeroma velik del novih oblastnikov pustil korumpirati. Mislim celo, da je stopnja korupcije večja kot pred letom, dvema ali tremi. Kot sem že rekel, stara pravila ne veljajo več, novih še ni, časi so raj za brezvestneže.«

Kdo od ministrov ima zasebno podjetje?

Emil Milan Pintar, predsednik vlade v senci in poslanec SDP v slovenski skupščini: Zdajšnje razmere so raj za brezvestneže na oblasti

Lojze Janko: na žogo se lahko podpiše, na zakon se ne more

»Po mojih podatkih ima kar sedem do devet ministrov registrirana podjetja, doma ali v tujini. Še več je podjetij pisanih na druge ljudi, ki pa tesno sodelujejo z nekaterimi ministri.«

Minister Janko je ustrezen zakon že dvakrat predlagal na seji vlade.

»Dvakrat je predlagal svojim kolegom, da se zato, da ne bi prišli pod sumničenja ali podtikanja in da bi preprečili neke nenormalne pojave, sprejme njegov zakon, neka pravila obnašanja. Ministri so to gladko zavrnil.«

V čem je torej splošen, ne konkreten problem?

»V tem trenutku so vse tri veje oblasti – izvršna, zakonodajna in sodna – združene celo

bolj kot v starem sistemu in jih bo treba ponovno ločiti. Predvsem časopisi bi lahko na tem področju Sloveniji veliko pomagali, morali bi iti v konkretne raziskave.«

Kontroverzni Bastl

Največkrat omenjeni minister, ki naj bi brez predsodkov ob funkciji vodil svoje podjetniške posle, naj bi bil minister za trg in splošne gospodarske zadeve Maks Bastl. Koliko je v tem resnice, koliko le zavisti, ve minister Bastl najbolje. Nekatera dejstva pa govorijo zase.

Tako ni nikakršna skrivnost, da je Bastl solastnik podjetja Osko v Gradcu in solastnik ene ali dveh družb v Celju. V avstrijski firmi je po lastni izjavi že od leta 1988. Kolikor gre ministru Bastlu sploh verjeti priča že dejstvo, da na eni celjskih upravnih služb hranijo pismeno izjavo Maksa Bastla, da je brezposeln in da v letu 1989 ni imel nikakršnih dohodkov.

Funkcionarji za lasten žep

Ker je med slovenskimi funkcionarji kup kulturnikov in

skavo. Ker je nova vlada toliko kanj zmanjšala javnost svojega dela, je vse to seveda skorajda nemogoče dokazati. Če je bilo še pred poldrugim letom mogoče izvedeti podatke o porabi denarja davkoplačevalcev dobesedno kar s telefonskim klicem na republiški komite, danes temu ni več tako.

Sto ključev

Najsibo načeti problem torej še tako droben – vlada trdi, da je kakšnih zlorab funkcije v podjetniške namene zanamljivo malo ali pa sploh nič – je ob pomanjkanju konkretnih podatkov govorice vse več. Tako do novinarjev pricurijo tudi takšni posladki kot je tisti, da je uslužbenec ministrstva za zdravstvo, ko je za ministrstvo sklepal posel s podjetnikom, zahteval deset odstotno provizijo. In jo tudi dobil. Dokler Lojze Peterle teh govorice ne demantira s konkretnimi imeni in podatki, do takrat bo pač moral kar sebi pripisati tudi novinarske ocene, da je sedanja slovenska vlada le skupina križarjev, ki z akti za nazaj ne popravlja toliko ljudem storje-

Bralci, pomagajte Sloveniji!

Uredništvo Nove dobe vabi vse bralce, ki vedo za kakršnokoli zasebno poslovanje republiških funkcionarjev, da nas o tem ustno, pismeno ali telefonsko obvestijo. Uvajamo namreč PREISKAVO NOVE DOBE, ki naj bi očistila sumov in obtožb funkcionarje, ki svojega položaja ne zlorablajo, ter razkrinkala tiste, ki funkcijo izkoriščajo za zasebno bogatenje. Z vašo pomočjo lahko Sloveniji skrajšamo pot v lepšo prihodnost.

znanstvenih delavcev, si naprimer gospodje Capuder in Toplak niso mogli kaj, da ne bi letos skomandirali iz različnih republiških skladov nekaj dotacij za svoje umske projekte. Ta dva pa nista edina. Tako je javna skrivnost, da si je neimenovani minister s subvencijo popravil vikend, založil knjigo, drugi je napisal dvomljivo razi-

nih krivic, temveč zdravi lastne frustracije in dopušča javni rop nedolžnega ljudstva. Če je premier Slovenije s sto ključi zaklenil informacije o delu ministrstev, se bo moral sprijazniti tudi z resničnimi ali izmišljenimi govoricami. Razen, če da pod ključ tudi javno besedo.

Brane Piano

Maks Bastl: sposoben minister ali le popoln podjetnik?

Foto Lucas

MINISTER ŠEŠOK, NAPRAVITE RED: KORUPCIJA IN LENOBA NA OBČINSKIH DAVKARIJAH

Kdo bo plačal davke?

»Red okoli davkarje bomo naredili, pa če je to komu prav ali ne«. Te beseda finančnega ministra Dušana Šešoka so povzročile pravi vihar na občinskih davčnih upravah, ki jih je minister obtožil neustrezne kontrole in celo skorumpiranosti. Kaj hujšega.

Občinske davčne uprave v občinah, ki jih je minister Šešok obtožil za slabo in pomanjkljivo kontrolo, so povzdignile svoj glas in pričele dokazovati, da le ni vse tako kot minister pravi: »Mogoče so pri nas res kakšne manjše pomanjkljivosti, vendar pa je minister naravnost nesramen in predrzen, da si upa takšne poštenjake kot smo obtoževali korupcije.«

Občine, ki si jih je minister upal meni nič tebi nič, javno imenovati in tudi javno ožigotati z nesposobnostjo in neresnostjo ljudi, ki opravljajo to odgovorno delo, so Kranj, Celje, Radovljica, Ljubljana-Vič, Maribor in Ilirska Bistrica.

Kar naenkrat so davčne uprave vseh omenjenih občin pričele dokazovati, da njihovi rezultati niso tako slabi kot trdi minister, saj so skoraj povsod izterjali več davkov, kot je republiško povprečje. No, pa pojdemo po vrsti.

Direktorica medobčinske davčne uprave v Mariboru **Marija Arko** takole odgovarja na ministrove očitke, češ, da so kadrovske in materialno zelo dobro opremljeni pa vseeno ne opravljajo svojega dela tako kot bi morali:

»Ne vem, od kod izhaja ocena, da smo kadrovske dobro opremljeni. Trdim, da smo kadrovske slabo opremljeni, saj mora en naš delavec preveriti več obrtnikov kot pa je to povprečno v Sloveniji. Ravno tako ne vem od kod ministru podatki, da imamo slabo izterjavo. Do avgusta smo pobrali več denarja kot pa je republiško povprečje. Tudi drugače ministri podatki niso točni. Ni res, da bi v Mariboru 65,7 odstotka obrtnikov prijavilo izgubo kot je izjavil. Samo 39,6 odstotka obrtnikov je prijavilo izgubo. Še nikoli nismo zbrali toliko denarja kot letos. Kar pa se tiče obtožb o korupciji lahko povem, da smo zelo ogorčeni. Nihče nam ne more očitati korupcije in je tudi ne bi smel, če je ne dokaže. Če se res kje dogaja, to obsojamo, a pri nas se gotovo ne. Če kje do tega prihaja, naj posreduje policija, ne pa da se vseprek obtožuje.« Tako v Mariboru.

Direktor republiške davčne uprave **Ivan Rojec** pravi drugače:

»Mariborska medobčinska davčna uprava nam ne pošilja pravočasno niti osnovnih podatkov, ki so potrebni za naše načrtovanje. Davčno napoved za predlansko leto smo prejeli šele konec maja, podatkov o pavšalni odmeri davka iz dejavnosti za lani pa razen za 50 zavezancev še doslej nismo dobili.«

Tudi pomurske davkarje je ogorčila obtožba o skorumpiranosti davčne službe. Vsi štirje direktorji občinskih davkarij zatrjujejo, da nihče od zaposlenih ni bil disciplinsko preganjan ali kaznovan zaradi sprejemanja podkupnine ali drugih malverzacij.

Podobno je tudi drugod. Nikjer ni nihče nič kriv. Vsega so krivi novi predpisi, ki so pričeli na tem področju veljati

z letošnjim letom in na katere občinske davčne službe niso bile pripravljene. Medtem pa

obrtniki, ki ne morejo plačati niti osnovnih prispevkov za zaposlene in ki prikazujejo izgubo, kupujejo nove luksuzne avtomobile ter gradijo hiše in delavnice, a jim ne more nihče do živga. Če pa je že kakšen davčni inšpektor preveč natančen in vztrajen, občinski velja-

ki, ki so ponavadi v prijateljskih odnosih s temi obrtniki, poskrbijo zanj in ga premestijo na delovno mesto kjer ne more delati »škoda«.

Napovedana centralizacija davčne uprave je verjetno najboljša rešitev problema in edina možnost, da na tem področ-

ju nekdo naredi red. Kot popolnoma neustrezno se je namreč pokazalo prepuščanje kadrovske politike občinam, saj so tako posamezne občinske davčne uprave, kljub navidezni samostojnosti, popolnoma podrejene občinskim veljakom. Kako naj dela nek občinski

davkar, če je vedno v strahu, da se bo s svojim delom zameril lokalnim mogočnejšem.

Da, gospod minister, naredite red. Naravnost sramotno je, da lahko plačujejo davke ljudje z minimalnimi dohodki, tisti, ki obračajo milijone pa državi ne pustijo niti drobtinic. **J. V.**

KAKO SO ADOLFU MLJAČU PREPREČILI POŠTENO DELO

Inšpektor je spregovoril

Vse slovenske občinske davčne uprave trdijo, da o kakšni korupciji pri njih ni niti sledu. S takšnim ogorčenjem odgovarjajo na izjavo ministra Šešoka, da bi jim človek skoraj verjel.

Pa pogledjmo, kaj se je zgodilo inšpektorju celjske davčne uprave **Adolfu Mljaču**, ki je očitno preveč zares vzel svoj poklic in hotel priti nekaterim stvarim do dna. Še danes se ga spomnijo mnogi celjski obrtniki kot moža, ki jim je povzročil veliko sivih las. A na koncu svoje kariere se je tudi on opekel. Prevzel je primer znanega celjskega mesarja **Prekorška**. To je eden največjih privatnikov v Celju in okolici, ki pa je zadnjih pet let prikazoval minimalen dobiček in celo izgubo. Kljub temu, da so ga inšpektorji pogosto obiskovali, niso v njegovih poslovnih knjigah našli nobenih nepravilnosti. To ni uspelo niti republiškemu inšpektorju.

Nato pa se je pregleda lotil inšpektor **Adolf Mljač**. Oglasil se je pri **Prekorški**, kjer je bil lepo sprejet, ter vzel poslovne knjige s sabo, da bi jih v miru pregledal. Danes pripoveduje:

»To je bilo naporno delo, trajalo je dva do tri mesece. Kmalu sem ugotovil veliko nepravilnosti. Takrat pa so me pričeli ovirati pri mojem delu. Onemogočili so mi terensko delo. Inšpektor pa bi moral na licu mesta preverjati stvari, tako da mi je preostalo le delo v pisarni. Vendar sem tudi tako uspel razjasniti nekatere stvari. Takoj, ko sem prevzel to zadevo, je pričel predsednik izvršnega sveta občine Celje, **Mirko Krajnc**, preko našega direktorja **Dušana Mavčiča**, pritiskati name, naj preneham brskati po poslovnih knjigah gospoda **Prekorška**. Naš direktor **Dušan Mavčič** je prišel k meni in mi povedal, kaj zahteva predsednik **Krajnc**. Ker sem bil vseskozi navajen pošteno opravljati svoje delo, tudi takrat nisem odnehal in sem zadevo raziskoval naprej.

Prekoršek se je pritožil in večkrat obiskal predsednika izvršnega sveta **Krajnc**.«

Sta bila **Prekoršek** in **Krajnc** prijatelja?

»To mogoče ravno ne, mislim pa, da sta bila v poslovnih odnosih. Zdi se mi, da je podjetje gospoda **Krajnc** delalo nekakšne načrte za mesarja **Prekorška**.« nadaljuje gospod **Adolf**. »Ker se je gospod **Krajnc** zelo zanimal kako napreduje pregled poslovnih knjig in ker so se nadaljevale njegove zahteve naj predam ta primer drugim, sem se obrnil na skupščino občine Celje. Napisal sem poročilo skupščini in v njem zahteval, naj skupščina postavi takšnega predsednika, ki bo opravljal svoje delo po zakonu, ne pa tako, kakor bo njemu všeč. Kot inšpektor sem bil delavec s posebnimi pooblastili in bi se lahko obrnil na izvršni svet, a ker me je pri delu oviral ravno predsednik **IS**, sem to instanco preskočil in se obrnil neposredno na skupščino. Tam so to zadevo zvaljevali, po daljšem času so mi

pa le poslali odgovor, v katerem me obveščajo, da je ta zadeva v pristojnosti **IS** in jo predajajo njemu. S strani izvršnega sveta nisem dobil nobenega odgovora, kar pa me sploh ne čudi. Mislim, da sem bil edini v Sloveniji, ki si je upal storiti kaj takega.

20. novembra lanske leto je bil na davčni upravi napisan sklep, da se mi ta zadeva odvzame. Zadevo sem že skoraj dokončal in ugotovil, da bi moral ta mesar za leto '89 plačati 500 tisoč dinarjev davka. Ovrget sem tudi njegove knjige, ker je v njih mrgolelo nepravilnosti. Takrat pa so me postavili na stranski tir. Poslovnih knjig naj ne bi več pregledoval, pač pa bi samo pomagal drugim inšpektorjem. Kako se je končala zadeva **Prekoršek** ne vem, saj so jo prevzeli drugi.«

Pozanimali smo se na celjski davčni upravi in izvedeli, da je Prekoršek za leto 89 plačal samo 8000 dinarjev davka. Kaj menite o napovedani centralizaciji davčnih služb?

»To je gotovo najboljše rešitev. Do sedaj so bile davčne službe na papirju sicer samostojne, vendar so bile škarje in platno v rokah lokalnih mogočnikov. Delavci v občinski upravi in sodniki v občinah so se vedno bali storiti kaj takega, s čimer bi se zamerili lokalnim oblastnikom. Tudi danes je tako. Dokler ta služba ne bo centralizirana in resnično samostojna, ne bo reda na tem področju.

Kaj pa pravite o očitkih korupcije v občinskih davčnih službah?

»Mislim, da obstaja tudi to. Iz svojih izkušenj vem, da mi je nek privatnik ponujal televizor po polovični ceni, če bi prenehal s njegovo zadevo. Seveda pri meni s tem ni uspel. Dostikrat so inšpektorji zamižali in bili zadovoljni s tem, da so imeli mir in bili lepo postreženi. Vem tudi, da prihaja do poizkusov podkupovanja.«

Sedaj so povsod zagnali vik in krik, da imajo premalo ljudi v davčnih službah in ne zmorejo vsega.

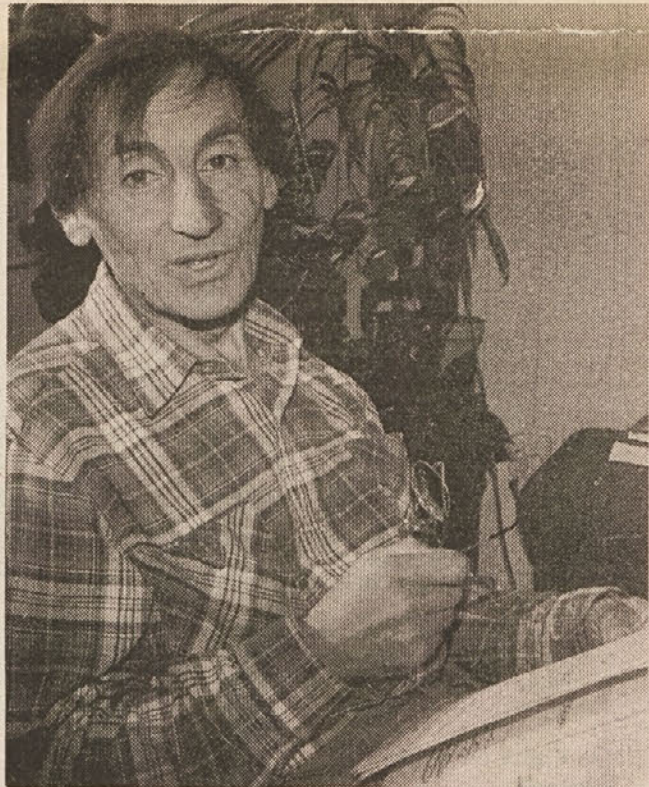
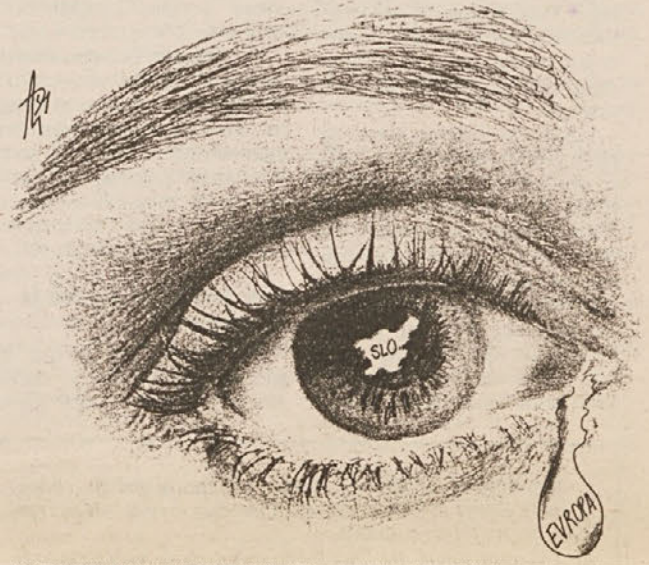
»Kar se tiče Celja si upam trditi, da je ljudi dovolj, kako pa je z voljo do dela in njihovo strokovnostjo, je pa drugo vprašanje.

Predstojniku je bilo vedno lažje zahtevati novo delovno mesto, kot pa se prerekat s svojimi podrejenimi, kdo bo kaj naredil. Pa tudi več ljudi imaš pod sabo, večji šef si.

Zanimivo je tudi, da so bili za direktorje velikokrat imenovani neustrezni ljudje. Takšen direktor bi moral biti tudi nekaj policaja, največkrat pa so bili imenovani takšni, ki niso povzročali problemov tistim, ki so jih postavili.«

J. V.

Foto Lucas

Adolf Mljač: onemogočili so me

Grafična priprava & grafični marketing & oblikovanje

Simona Vovk
Cesta na Ostrožno 113, 63000 Celje, Telefon & fax: 063/34-222

Bliža se NOVO LETO. To je čas, ko lahko vašim poslovnim partnerjem in prijateljem izkažete pozornost.

Mi vam v ta namen lahko ponudimo naslednje artikle, seveda z vašo reklamo:

- * žepne koledarje
- * namizne koledarje v obliki bloka
- * stoječe namizne koledarje
- * stenske koledarje
- * novoletne voščilnice
- * vžigalnike
- * kemične svinčnike

Če je vaša domišljija še bogatejša, smo vam z našimi uslugami na voljo!

Dušan Šešok: postaja vroče

ODKRITJA: Z UVEDBO DRŽAVNE MEJE S HRVAŠKO JE SLOVENIJA POVZROČILA KUP ČLOVEŠKIH TRAGEDIJ IN ABSURDOV

Ujeti na svoji zemlji

Južna slovensko hrvaška meja, te dni. Če hočejo delavci zaposleni v Kočevju, prinesiti svoj osebni dohodek domov v Osilnico, ga morajo na meji skriti. Slovenski miličniki ne morejo v slovenske vasi ob Kolpi. Rešilni avto ali zdravnik, ki želi prispeti na pomoč bolnemu, mora dvakrat preko carinske kontrole, pri tem pa mora medicinsko opremo in zdravila na meji zatajiti.

Zadaj gora, spredaj meja

Kje je ta narobe obrnjen svet? Nikjer drugje kot v pozabljeni deželi pravilnega junaka Petra Klepca, v dolini reke Kolpe, ob južni slovenski meji.

Gorovje imenovano Planina se nad Kolpo strmo in skalnato dviguje tisoč metrov nad dolino reke. Tako Kolpa, še vedno zelena in čista kot izvir, edina daje s svojim obrežjem bivalno oazo med pogorjema na obeh straneh.

Ljudje, ki si delijo borne zaplate zemlje, do sedaj niso čutili, da so tisti, ki živijo na levi strani reke Slovenci, tisti, ki živijo na desni pa Hrvati. Družile so jih iste navade in običaji, mešani zakoni in posesti na obeh straneh, podobno slovensko hrvaška govorica, pa tudi pri šolarjih niso zapletali. Če je bila za Hrvate bližja slovenska šola, so šli v slovensko in obrat-

Tukaj ni bilo mejne kontrole, nato nas je pot vodila skozi največji obkolpelski kraj na slovenskem, Osilnico. Po nekaj kilometrih je cesta spet prešla na Hrvaško, kjer nas je na mednarodnem mejnem prehodu Zamost ustavila hrvaška miličniška kontrola. Spet dokumenti, pa resen obraz MUP-ovcev, pregled prtljajnika in vprašanje kam gremo.

Po kilometrih makadamske ceste po Hrvaški smo lahko iz vasi Mandlji zavili v vas Papeži na slovensko stran spet brez mejne kontrole. Tiste, ki so želeli naprej v hrvaški Čaber in niso zavili prej v Slovenijo, je pričakala v vasi Trava slovenska miličniška kontrola.

Gor je Hrvaška, dol je Hrvaška

V Osilnici, ki šteje več kot štiristo prebivalcev, je najbolj znana gostilna v dolini Kolpe,

posebno poslopje, v katerem lahko ponudi 48 ležišč. Danes gostišče sameva, lastnik pa obupuje.

»V teh krajih smo bili vedno zapostavljeni. Ampak zakaj moramo biti zdaj še zaprti? Vse to, kar se sedaj dogaja v zvezi z mejo, je grozljivo. Ujeti smo na nekaj kilometrih zemlje.

Ali bi vam bilo prav, če bi vas večkrat dnevno legitimirali? Kamorkoli se obrnem, povsod je meja.

Če nosim denar s seboj, mi ga lahko na vsaki meji zaplenijo. Kako naj grem nabavljat? Denarja ne morem nesti niti na SDK, ne da bi ga moral skriti. Enostavno ne morem pošteno delati, iz mene bodo naredili švercerja. Vsakokrat, ko grem iz Kočevja domov, naredim vsaj dvakratni carinski prekršek.

Vse skupaj me zelo žali, vzeli so mi svobodo!

Posel je šel k hudiču. To je za nas katastrofa! Skoraj trideset let mojega dela je šlo v nič. Kako naj sedaj moji turisti kolesarijo po okolici, jahajajo ob Kolpi ali se s kanuji vozijo po njej?

S Hrvati smo dosedaj živeli v sožitju, ko pa se pričnejo zapletati z denarjem, takrat prijatelja izgubiš. Če pride Hrvat v gostilno, moram sprejeti dinarje, saj bi drugače mojega stalnega gosta užalil. Tako imam v desnem žepu dinarje, v levem pa tolarje.

Enkrat mi podelijo turistični nagelj, drugič pa me onemogočajo pri delu. Tega ne zdržim več!

Včasih sta sem na oddih hodila tudi Janša in Bavčar. Pred kratkim sem ju klical, da jima povem kaj so naredili, pa ju ne dobim po telefonu,« pravi Anton Kovač.

Mati Marija Kovač pa dodaja: »Osilnica je zdaj najslabša vas v Sloveniji.«

Boža Klepec: včasih sta bili vas Papeži in hrvaška vas Mandlji en kraj

Do doma dvakrat čez carino

Prebivalci slovenskih vasi Papeži, Žurje, Belica in Bezgarji morajo iz smeri Kočevja, kjer je njihova občina, preko dveh mednarodnih prehodov, kjer jih pregledajo tri miličniške in dve carinski kontrole.

Večina teh vasi je že skoraj praznih, mladi so se odselili. Le v Papežih premorejo slovensko trgovino, ki pa je zvečine oskrbovala hrvaško prebivalstvo.

Boža Klepec, prodajalka v trgovini, pravi: »Promet je zelo padel, saj ne smem jemati dinarjev. Slovencev je tukaj zelo malo. Štiri tukajšnje vasi ne premorejo niti enega šoloobveznega otroka. Pošto nam niso sijo hrvaški poštarji.

Kadar nam tovarnjak pripele blago, mora ravno tako preko carinskih kontrol. Tudi, če hočem sama nesti gotovino v Osilnico, moram preko meje.

Jože Zbašnik, slovenski upo-

kojenec iz Papežev, te dni pričakuje pokojnino. Doslej so mu jo prinašali hrvaški poštarji.

»Ne vem ali bom dobil pokojnino v dinarjih ali v tolarjih. Če dobim dinarje, ne morem kupovati v trgovini, če dobim tolarje ne morem na kozarček v gostilno.

Drugače pa sem vesel, da smo se osamosvojili. Vendar nekateri stari ljudje ne morejo razumeti, da ne smejo nikamor brez osebnih dokumentov. Pravijo, da bodo kar doma ostali in ne bodo nikamor hodili,« jamra Jože Zbašnik.

Genica Mohvic, medicinska sestra iz Osilnice, razlaga: »Smo edina zdravstvena ustanova v tej dolini. Dosedaj nismo delali razlik med pacienti po narodnosti. Tudi sedaj bolniki s Hrvaške hodijo k nam, vendar ne vem, kako bo s plačili. Tudi participacije jim ne moremo zaračunati, saj nimajo tolarjev, menjalnice pa ni nikjer.«

Fanika Žagar, zaposlena na pošti v Osilnici: »Težave imamo s položnicami, saj nekateri kraji s hrvaške dobivajo elektriko iz Slovenije. Plačati jo morajo v tolarjih, teh pa nimajo. Prav tako še ni uradno dogovorjeno, kako bo s pokojninami, tako s hrvaškimi kot s slovenskimi. Težave se pojavljajo tudi pri prenosu službenega denarja.«

Totalni kolaps

Dr. Stanko Nikolič je zdravnik, ki skrbi za zdravje prebivalcev sedemnajstih vasi ob Kolpi in je tudi predsednik Krajevne skupnosti Osilnica.

»Ob uvedbi meje je nastal totalni kolaps v trgovinski, gostinski, obrtniški in proizvodni dejavnosti.

Ob referendumu za osamosvojitve Slovenije je bilo skoraj sto odstotkov ljudi za osamosvojitve. Ko je bil predsednik Lojze Peterle v naših krajih je rekel, da tukaj ne bo prave meje, da bo teklo življenje normalno naprej.

Vendar so sedaj postavili barikade med ljudi. Predsednik mestne skupnosti Brod na Kolpi mi je rekel, da če Slovenci v teh krajih ne bodo sprejemali dinarjev, bodo tudi oni uvedli zaščitne ukrepe. Tudi mi smo odvisni od njih, ker s Hrvaške dobiva vsa dolina kruh, pa tudi drugače.

Hrvati imajo iste probleme. Tako je hrvaška vas Hrvatsko odrezana od Hrvaške, saj ima edini izhod v Osilnico. Njihovi otroci hodijo v slovensko osnovno šolo.

Poseben problem pa predstavljajo pozivi Slovincem na vojaške vaje. Ta ne sme preko hrvaškega ozemlja v vojaški opremi, v kateri se mora javiti na zbornem mestu.

Tudi veliko Hrvatov dela pri nas. Kadar so ti poklicani na vojaško dolžnost, ne dobijo nikakršnega potrdila, ko jo opravijo. Tako so lahko zaradi nesporazuma tudi ob delovno mesto.

Zivinozdravnika imamo s Hrvaške. Ta pa je že imel probleme na meji, ker ne sme prenesti preko meje semena za oploditev živali.

Poseben problem pa predstavlja oskrba Slovencev z naftnimi derivati, ki jih več ne morejo kupovati na Hrvaškem, do najbližje slovenske črpalke pa imajo več kot trideset kilometrov v eno smer. Zaenkrat smo jim dovolili, da lahko s poseb-

Predsednik Izvršnega sveta občine Kočevje, Alojz Petek: »Meja je bila postavljena čez noč. Sedaj imamo tam dva meddržavna prehoda.

Tako naprimer sta bila Pirče in Brod na Kolpi en kraj. V Pirčah sta dva obrtnika imela delavnice na slovenski strani, sušilnice pa sta koristila na Hrvaški. Ker je zdaj tam meddržavni in ne mednarodni mejni prehod, morata taista obrtnika les, ki ga hočeta peljati nekaj sto metrov čez mejo v obdelavo, najprej odpeljati na carino, ki je oddaljena dvesto in več kilometrov. Tam opravijo carinske formalnosti in šele nato spet nazaj čez Kolpo v obrat, ki je od njihove delavnice oddaljen le nekaj sto metrov.

Najbližja popolna mejna prehoda sta namreč v Metliki in v Jelšanah!«

no. Če je bila trgovina na levi strani reke, je niso gradili na njeni desni. Če je bila gostilna na desni strani, je niso gradili na levi. Tudi pošto, telefon in elektriko so dobivali od tam, kjer je bilo bližje. Zdravnika imajo s slovenske strani, živinozdravnika s hrvaške. Cesta je speljana nekaj časa po desni strani, nato zavije na levo stran, pa nazaj na desno in tako naprej.

Vse je bilo tako urejeno, dokler Republika Slovenija letos 8. oktobra ni postavila mej in uvedla svoje denarne enote.

Do Čabra tri mejne kontrole

Ko smo potovali iz Kočevja proti vasem ob zgornjem toku Kolpe, so nas slovenski miličniki najprej ustavili na mednarodnem mejnem prehodu v Pirčah.

Obstopila sta nas dva miličnika in carinik. Najprej je bilo potrebno pokazati osebne dokumente, nato pa odpreti prtljajnik, ki ni bil ravno prazen. Popisali so stvari, ki smo jih prevžali v avtu – fotoaparat, objektiv in drugo. Tudi po tolarjih so nas vprašali, če jih slučajno nimamo več kot pet tisoč. Nato pa smo lahko krenili preko mostu v Brod na Kolpi, kjer so nas ustavili hrvaški miličniki in carinik. Ponovno dokumenti pa koliko in kakšen denar imamo, nato pa še kam smo namenjeni in zakaj. Šele nato smo lahko nadaljevali pot proti izviru Kolpe, v Papeže, kamor smo se namenili.

Nekaj kilometrov naprej smo s hrvaške strani spet prešli na slovensko v vasi Gašperci.

Na tem prehodu med Slovenijo in Hrvaško se niso postavili carine

Miličnik na meddržavnem mejnem prehodu v Pirčah je dejal, da v vasi ob Kolpi višje od Pirč uradno res ne morejo. Vsekakor ne z orožjem in v miličniški opravi.

Ker se pa dobro razumejo s hrvaškimi miličniki, bi po potrebi verjetno lahko prišli v sedem odrezanih slovenskih vasi. Torej bi v primeru, če bi hoteli ali morali službeno v omenjene vasi, morali ilegalno prestopiti slovensko hrvaško mejo.

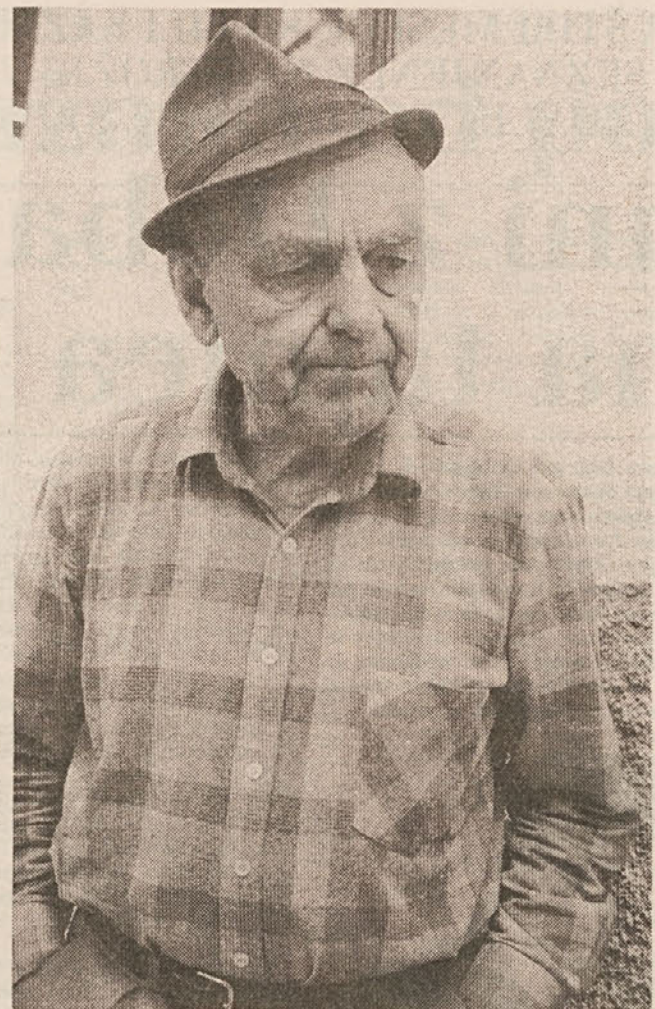
nimi dovolilnicami nabavljajo gorivo in ga doma shranijo v sode.

Naših problemov ne moremo rešiti ne na krajevni skupnosti, niti na občini. To so meddržavni problemi, pravi dr. Stanko Nikolič.

Zakon je zakon

Ob izhodu iz labirinta meddržavnih prehodov smo vprašali slovenskega carinika v Pirčah ali lahko delavec zaposlen v Kočevju nese domov svoj osebni dohodek v gotovini, čeprav je denarja več kot pet tisoč tolarjev?

Odgovoril je: »Ne! Zakaj pa potrebuje več kot pet tisoč to-

Jožetu Zbašniku, slovenskemu upokojencu, prinašajo pošto in pokojnino hrvaški poštarji.

larjev gotovine, saj ima lahko denar na hranilni knjižici. Sicer pa danes že tako vsi uporabljajo čeke.

Morda, če bi imel potrdilo delovne organizacije, da je dobil gotovinsko izplačilo, potem bi morda naredili izjemo.

Morda bi Peter Klepec lažje

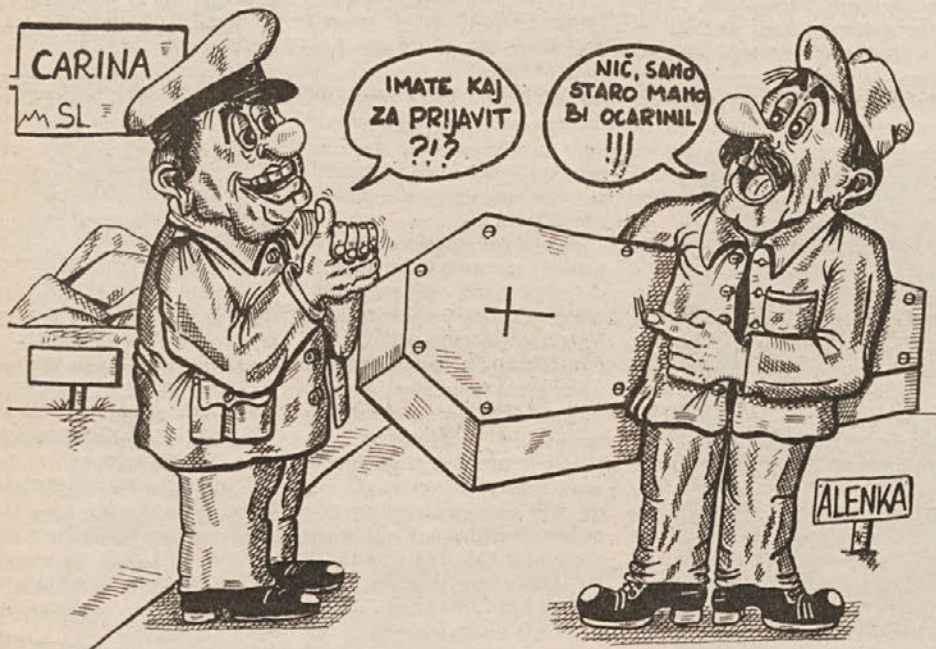
premaknil hribovje, kot zakonodajalec prilagodil zakone?

Jana Štrlekar
Foto Lucas

Dr. Stanko Nikolič pravi, da prebivalci ne marajo barikad, ki se postavljajo v dolini.

V slovensko Osilnico ob Kolpi je mogoče priti le iz Hrvaške

BREZIGAR ZADOVOLJEN: SSK V NOVO SLOVENSTVO

Kup načrtov

Prvo zasedanje Glavnega odbora Svetovnega slovenskega kongresa je bilo v soboto in nedeljo v sejni sobi Celjske mestne hranilnice. Sklical ga je predsednik SSK Bojan Brezigar v sodelovanju z podpredsednikom Celjske podružnice Silvestrom Drevenškom in v soglasju z vodstvom Konference za Slovenijo.

Celjska podružnica je bila v času pred tem zelo nezadovoljna z vodstvom konference za Slovenijo. Vodstvo Celjske podružnice je trdilo, da gre za totalno privatizacijo s strani konference za Slovenijo in da sodelovanja med njimi enostavno ni. Obtožnice so bile usmerjene predvsem na vodstvo Konference za Slovenijo in tajnika Matjaža Kocbeka. Vodstvo Konference s predsednico te, za Slovence doma in po svetu izredno pomembne institucije, menda enostavno ne zna voditi, zato je celjska podružnica zahtevala sklic izredne konference. Prišlo je do različnih mnenj in s tem tudi nasprotovanj, zato končnih zaključkov vsaj predstavnikom tiska niso podali.

V nedeljo so sprejeli nekaj sklepov, ki zadevajo bodoče delovanje Kongresa. Gre predvsem za gospodarsko sodelovanje med Slovenci v Sloveniji in drugod po svetu. Opredelili so se za tri pobude: izdelati poslovni imenik slovenskih podjetnikov po svetu, organizirati srečanje slovenskih turističnih podjetnikov, ki bo prihodnje leto ob naslednji seji glavnega odbora ter za načelno podporo ustanovitvi združenja slovenskih poslovnih partnerjev, ki bo združevalo slovenske podjetnike iz vsega sveta. To združenje naj bi delovalo skupaj s SSK. »Vendar pa je velik pomen v odnosih sodelovanja, v pravicah in obveznostih, ki zadevajo obe strani,« je pojasnil predsednik SSK Bojan Brezigar.

Odobrili so tudi dve resoluciji. Prva je namenjena podpori Slovincem in slovenskim manjšinam. Predvsem na Koroškem in zvezi s tem, da je Slovenija natisnila na tolar knežji kamen, ki naj bi bil izraz slovenske državnosti in tudi simbol SSK, kot je dejal predsednik Bojan Brezigar. Druga resolucija je bila namenjena slovenski letalski družbi Adriji Airways, kateri so odobrili prošnjo za podporo njihovih prizadevanj ob reševanju problemov.

Ena izmed pomembnejših stvari na seji osrednjega odbora je bil tudi odstop odgovornega za finance, Johna Hočevarja. Na njegovo mesto je stopil Jože Slobodnik iz Toronta, ki je tudi predsednik Slovenske gospodarske zbornice v Kanadi.

Sklenili so tudi, da se objavijo vsi dokumenti vseh zasedanj odbora v Ljubljani. Glede objave dokumentov so do sedaj dobili dva pisma in en ustni ugovor. Ugovori se nanašajo na resolucijo o domobranstvu. Odločili so, da so uradni dokumenti kongresa tisti, ki so bili izglasovani z večino glasov. »Ne smemo namreč pozabiti, da živimo v demokratični državi. Pri dokumentih, ki so bili sporni, seveda ni bilo možnosti verifikacije. Zdaj bodo objavljeni vsi dokumenti, tudi sporni, pač glede na kvorum kongresa,« je dejal Bojan Brezigar.

Izvolili so tudi dva nova predsednika. To sta predsednik razsodnih ljudi oz. razsodišča Franc Miklavčič in predsednik nadzornega odbora dr. Zlatko Verbič.

Malce več časa so namenili vprašanju državljanstva. »Stopili bomo v stik z vlado!« je odločno rekel predsednik SSK. »V tem trenutku je prvenstvenega pomena mednarodno priznanje Slovenije. Govorili smo o konkretnih pobudah, ki se nanašajo na status oz. državljanstvo Slovencev v tujini. Izraženo je bilo nezadovoljstvo nad sedanjo republiško zakonodajo, ki ureja status državljanstva. Brezigar je še dejal: »Glede na sklepe, ki smo jih sprejeli, moram reči, da smo jih v večini razčistili, čeprav še vedno obstajajo različna mnenja. S kongresom sem zelo zadovoljen, v celoti smo izčrpali dnevni red, dobili smo celo novega odgovornega za finance, kar sploh nismo pričakovali. Za prihodnje leto imamo veliko dela. Vendar pa moram reči, da smo dosegli največ, kar bi lahko dosegli v tem času! Imeli smo izjemne pogoje za delo in to je prispevalo k rezultatom.«

Člani glavnega odbora Svetovnega slovenskega kongresa so našli čas tudi za sprehod po Celju in Žalcu, kosilo pri Ribiču in pri žalskem županu Milanu Dobniku. V soboto zvečer so se zabavali v zdravilišču Dobrna skupaj z ministrom za informiranje Jelkom Kacinom. Del financiranja prvega zasedanja je predstavljala tudi kotizacija, ki je znašala 2500,00 tolarjev za glavni odbor oz. za udeležence.

Božena Balaš

Mala Smetka na zasedanju

Gospa, znana pod imenom Mala Smetka, je bila v nedeljo popoldne na osrednji seji SSK poseben gost. Predno se je začela tiskovna konferenca, nam je povedala svojo življenjsko zgodbo:

»Šestindvajset let sem živela v Ameriki in 8 let v Kanadi. Ko sem 8. avgusta 1976 odšla v cerkev na Sunset Boulevard, sem nad glavnim oltarjem zagledala to sliko. Moj pokojni oče v podobi Jezusa, sin in obraz moje mame v obrazu Jezusa. Sliko moje mame sem videla šele decembra, leta 1978. Ta slika mi je več, kot vse bogastvo sveta. Posmehovanje, češ da nisem normalna, me prav nič ne gane. Bojim se Jezusa, zato ga ne zatajim.«

Gospa Mala Smetka je, ko je končala s pripovedovanjem, odkorakala še v sejno sobo in se udeležila tiskovne konferen-

ce za novinarje. Na koncu tiskovne konference, pa je rekla: »Slovinci smo kakor židje, razkropljeni po celem svetu in sedaj v težkih časih moramo držati skupaj, se združiti vsi, ne glede na vero in politično pripadnost. Še nekaj (pa nikomur ne povejte): Kaj je sploh SSK in kaj je njegova naloga?«

PO HAAGU PO HAAGU...

Evropa na kolenih

Vedno več mrtvih na hrvaških bojiščih in iz dneva v dan hujše razdejanje, ki znaša skupaj že preko zneska celotnega jugoslovanskega dolga, kaže evropsko diplomacijo, ki bi naj umirila krizo na Balkanu, v vsej njeni jalovi luči. Skoraj pol leta njenih prizadevanj ni obrodilo niti kančka plodu, iz katerega bi lahko nasitila volka in ohranila ovco celo.

Cesa podobnega ni svetovna politika v »razvitem« svetovni nikoli videla. In prav tukaj leži kavelj. Pahnjenost velike sestre v balkanski kotli, ki ga je pustila predolgo vreti, ni mogla obroditi drugega kot opekline. Nesposobnost dojemanja situacije interventnežev, ki si delajo politično kariero (o Van den Brooku se govori kot o možnem naslednjem predsedniku Združenih narodov), pa je tako stara pesem. Bolj nas mora skrbeti za politiko stare celine, ki se združuje, a ne zna pospraviti niti svinjarje pred svojim pragom.

Očitno samo za njih Jugoslavija še obstaja. Za narode, ki živijo na njenem nekdanjem ozemlju, pa ne, čeprav obstajajo vsaj minimalne stopnje možne povezanosti, ki se ji ne odreka niti Slovenija, ki zaradi trmoglavega vztrajanja na lastni poti, postaja vse manj priljubljena. Predvsem pri tistih, ki hočejo svoje napake pomesti na tujo grbo. Ne priznajo si, da so sami prav tako krivi.

Večina republik se je že odločila za suverenost in tudi izvolila svoje organe. Seveda z izjemo Srbije, ali boljše rečeno njenega bloka, ki ji kaj takega ni treba, saj si je prisvojila organe nekdanje federacije: v času, ko zvezna skupščina niti formalno ne deluje, debelo v svojo korist izkorišča usluge ostankov bivše zvezne vlade, JLA in predsedstva. Čeprav razpolovljeno, tudi dalje nemoteno nastopa v vlogi Jugoslavije, enako kot ostanki vojske vztrajajo na zapuščeni JLA in uzurpirana vlada na zveznem nivoju.

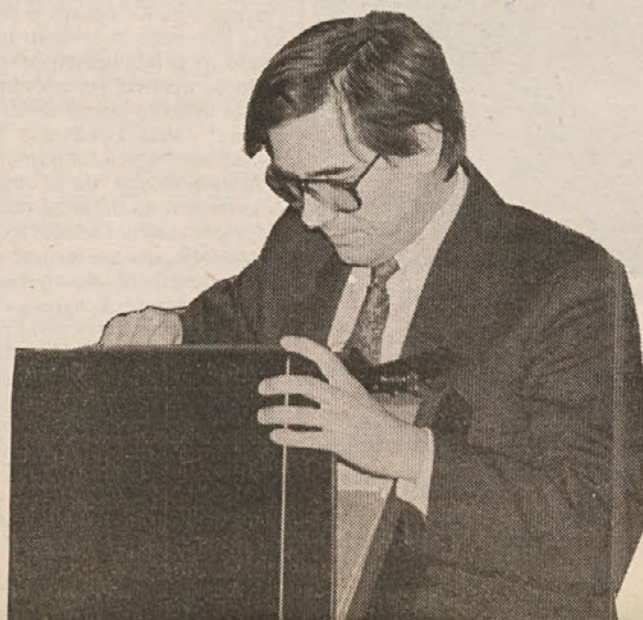
S tem je de facto jugoslovanski problem rešen. Edina napaka je, da je Srbija uspešna prepričati Evropo, da je Beograd še zmerom glavno mesto in institucije v njem zvezne. To nujno potrebuje za nadaljevanje vojne in širitve svojega ozemlja na zgodovinske meje, kar promovira kot pošteno bitko proti secesionistom za ohranjanje Jugoslavije. S svojo predrzno, a za zdaj uspešno, politiko, je prisilila Evropo v pat pozicijo. Prej je s podobno taktiko diktirala tempo v Jugoslaviji.

Potrebno je dokončno reči bobu bob in ne več mencati na mestu, ker bomo spet imeli mokre hlače. Politike, ki so si jih izbrale posamezne republike, že identificirajo odnose. In problem je ravno ta, da čakajo pripravljene pred vrati, ki jih evropska skupnost zaradi medsebojne razklanosti ne zna odpreti ter se dela, kot da išče ključ. V zagledanosti vase pa ni niti opazila, da ji ga je nekdo pometel pod zaprašeno preprogo.

ŠKANDAL: KAR ŠTIRI MESECE SO BILI KAZNJENCI V KPD DOB DNEVNO SEZNANJENI Z NAJSTROŽJE VAROVANIMI SKRIVNOSTMI, ZDAJ IŠČEJO DEŽURNE KRIVCE

Vohuni z Doba in pridna tajnica

V Kazensko popravnem domu Dob pri Ljubljani so, kot je v podobnih domovih in za zaupne dokumente tudi sicer navada, navodila v zvezi z varnostjo in obnašanjem zaposlenih do zapornikov pisali le v enem izvodu. Največkrat je upravnik Jože Jevnikar narekoval, njegova tajnica Ruža pa je pridno tipkala na električni pisalni stroj. Tudi v nekaterih drugih pisarnah so bili moderno opremljeni – vsi zaupni dokumenti, navodila delavcem, predlogi za disciplinske postopke, ravnanje stražarjev in podobno so se pisali na električne stroje. Pred nedavnim je Jevnikar zgrožen ugotovil, da so vse dokumente, ki so nastali v času od junija do oktobra, redno prebirali tudi zaporniki.

Rajko Pirnat, minister za pravosodje, pod čigar skrb spadajo slovenski zapori: ko je iz kovčka vlek zaupne dokumente, so jih arestanti že zdavnaj poznali

V Kazensko popravnem domu je nastala panika. Kdo je zapornikom razlagal zaupne dokumente, kdo jih je morda skrivoma kopiral, kdo sploh ima ključke vseh železnih blagajen, da je do njih prišel, kaj vse zaporniki vedo? Zaporniki pa so vedeli prav vse. Tajnica Ruža je tipkala, redno menjala v električnem stroju kasetne trakove za enkratno uporabo, nekdo ali pa kar zaporniki sami pa so kasete pobirali iz košev ali kontejnerjev za smeti, izvlekli trakove iz ohišij in prebirali vse o tem, kako naj osebe z njimi ravna, kdo od paznikov ga je kaj polomil, ali stražarji smejo streljati nanje in kdaj...

Na Dobu je danes okoli 200 do 250 obsojencev, torej mnogo manj kot v »zlatih časih«, saj dom sprejme med 400 in 500 kaznjencev. Zanje skrbi (nekateri bolj drugi manj) 200 zaposlenih. Pazniki se veselo ukvarjajo s korupcijo in obsojencem prinašajo pijačo in podobne pregrehe, saj se jim to počete precej izplača. Za deset steklenic žganega je mogoče dodatno zaslužiti še eno pazniško plačo.

Ce vodstvo KPD-ja do danes ni uspelo izkoreniniti niti te prepovedane razvade, potem je bilo tolikanj bolj pričakovati, da bodo zaporniki slejko prej izumili zase še kakšno koristno reč. S tem, ko so najmanj štiri

mesece brali tajnine kasete, so bili seznanjeni z vsemi bolj ali manj zaupnimi dogajanjem na Dobu. Vedeli so, katerega izmed paznikov lahko zaradi slabih odnosov s šefi izkoristijo, vedeli so, da stražar ob ograji ne sme streljati na zapornika niti, če ta čezno pleza, poznali so vse okrožnice osebju v izrednih razmerah, torej med vojno v Sloveniji. Vedeli so celo kaj je upravnik katerega dne pisal recimo pravosodnemu ministru ali kam drugam.

Kot rečeno, v teh dneh je na Dobu vroče. V teku je preiskava. Osumljene so seveda najprej čistilke, nekaj drugih delavcev in zaporniki sami. Kot je na Dobu že navada, bodo našli nekaj grešnih kozlov med manj pomembnimi delavci, glavni krivci pa bodo ostali nekaznovani. Vsaj upravnik Jože Jevnikar, če že njegova tajnica Ruža ne, bi moral vedeti kar ve dan-današnji vsak otrok in vsaka boljša novinarska redakcija. Električni pisalni stroji na kasete niso za pisanje tajnih dokumentov, niti zanimivih članov kot je pričujoči. Lahko jih prehitro preberejo policija, kakšni zaporniki ali konkurenca. Pa saj bi upravi to lahko povedala kar Janša ali Zavrl, ko sta bila pred dvema letoma tam okoli na obiskih.

Brane Piano

VOJNI BIZNIS S SLOVENSKIMI AVTOMOBILI

Jug požira avtomobile

V zadnjih nekaj mesecih je iz slovenskih rent-a-car podjetij izginilo – neznano kam skoraj 250 luksuznih avtomobilov. Pravzaprav niti ne neznano kam: avtomobili so se največ izgubili na jugu. No, kdor bi mislil, da se podjetja in zasebniki, ki se ukvarjajo s posojanjem avtomobilov, za to ne menijo veliko (saj so vsa vozila kasko zavarovana), se moti. Tudi zavarovalnice se počasi prilagajajo in za izposojene avtomobile, ki so se izgubili ali so jih zaplenili na kriznih območjih, ne plačajo odškodnine.

Kompas Hertz, gotovo največja turistična organizacija v Sloveniji, ima svoji razvejanosti primeren vojni park rent-a-car avtomobilov. Pri zavarovalnici Triglav ima zavarovanih kar 2500 vozil.

Ker pa ima podjetje poslovalnice tudi v drugih delih nekdanje Jugoslavije, je precej teh avtomobilov v drugih republikah. Ko smo hoteli izvedeti, koliko avtomobilov so izgubili zaradi tatvin in zaplenb raznoraznih vojsk, ki danes kraljujejo na jugu, na naše vprašanje niso hoteli odgovoriti. Ti podatki so za Kompas očitno poslovna skrivnost. Ker pa nismo odnehali pred prvimi zaprtimi vrati, smo vseeno nekaj izvedeli. Kompas je samo v letošnjem letu ostal brez 140 vozil – od osebnih avtomobilov do kombijev. Vendar prehudih izgub zato ni imel, saj je večino škodo poravnala zavarovalnica.

Tudi Emona Globtur sodi med večja rent-a-car podjetja, čeprav s svojimi 600 vozili precej zaostaja za Kompasom. Tam niso skrivali podatkov o svojem poslovanju oziroma o izgubljenih avtomobilih – pri njih jih je zmanjkalo 40. V primerjavi z lanskim letom, ko so

bili ob samo 6 vozil, je to veliko povečanje. Tudi sami niso imeli pri zavarovalnici Triglav, kjer so zavarovana njihova vozila, težave s povračilom škode. Nekakšno potrdilo o zaplembi so dobili le za en avto, ki naj bi bil zaplenjen nekje na Hrvaškem. Med ukradenimi vozili prevladujejo Golfi.

V Ljubljani deluje tudi poslovalnica INEX iz Beograda. Izgubili so tri avtomobile od desetih, s katerimi poslujejo. Pred časom so imeli na razpolago tudi po 50 vozil, vendar so jih morali večino na zahtevo centra vrniti v Beograd.

Med tistimi, ki beležijo izgubo svojih vozil, je tudi ljubljanska poslovalnica Kvarner Expressa. Tudi oni so večino svojih avtomobilov vrnili v centralo in tako posojajo le še 6 avtomobilov. Izginili so trije Golfi in en Saab.

Šef Unisove poslovalnice Darko Kapel pravi, da je v zadnjem letu iz njihovih izposojalnic v Sloveniji in na Hrvaškem zmanjkalo kar 54 njihovih vozil. Ker ima Unis pri Triglavu zavarovanih 537 rent-a-car vozil, smo zavarovalnico povprašali, koliko zahtevkov za povračilo škode so dobili.

Pri njih so nam navedli samo 37 zahtevkov, vendar so dodali, da ti še vedno prihajajo.

»Imeli smo tudi primere, ko so najemniki našega vozila oboroženci preprosto nagnali iz avta in mu dali nekakšno potrdilo, češ da avto zaplenja hrvaška policija za svoje potrebe. Ko je mož, ki se mu je to zgodilo, odšel na najbližjo postajo milice in zaprosil za pojasnilo, so mu dejali, da tega nika, kor niso storili njihovi ljudje, pač pa policaji srbske narodnosti, ki so se ločili od rednih enot hrvaške policije in so mu dali potrdilo na ukradenem obrazcu. Formular je bil prvotno celo namenjen za odvzem mamila. »Takšne zaplembe niso nič drugega kot čisti kriminal!« pravi Darko Kapel.

– Kako se zavarujete pred takšnimi in podobnimi primeri?

»Zelo težko, skoraj nemogoče se je zavarovati pred tem, čeprav pri nas delamo vse, kar je mogoče, da bi bilo takšnih primerov čimmanj. Nikomur, ki ni rojen v Sloveniji, ne damo avtomobila, prav tako nikomur, ki nima jamstev – na primer, da ima družino v Sloveniji. A tudi to ni zanesljivo, saj se dogaja celo to, da nekateri ljudje v Slovenijo pustijo družine in z najetim avtomobilom izginijo na jug. Pravilo več ne velja, nobeno jamstvo ni zanesljivo, celo na Slovence se ni več mogoče zanesiti. S sedeža našega podjetja v Sarajevu smo prejeli stroga navodila, kako naj po-

slujemo. Vozil ne smemo posojati nobenim posameznikom, zasebnim podjetjem in firmam z omejeno odgovornostjo (d.o.o.).

Ker to tudi spoštujemo, je naše poslovanje minimalno, skoraj bi rekli, da lahko firmo kar zapremo. Na vprašanje, kako je z zavarovanjem njihovih vozil, ter če prihaja do problemov pri vračilu škode, Darko Kapel ni vedel odgovoriti, saj te zadeve urejajo v Sarajevu.

Probleme z zavarovalnico ima tudi zasebno podjetje Icar v Mariboru. Pravijo, da so od petnajstih avtomobilov, ki so v njihovi lasti, izgubili le enega, pa še za tega ne vedo, če bodo dobili zanj povrnjeno škodo od zavarovalnice Maribor, saj ta za avtomobile, ki so bili zaplenjeni na jugu, ne nadomesti škode. Obravnava jo kot vojno škodo.

Irena Golja, vodja avtomobilskega oddelka pri zavarovalnici Maribor, nam je to potrdila. Takole pravi: »Pri nas je zavarovanih okoli 200 rent-a-car vozil, od teh jih je bilo v zadnje pol leta ukradenih ali zaplenjenih kakšnih 15. Res je, da za avtomobile, ki so bili zaplenjeni na jugu, ne plačujemo odškodnine, saj je to vojna škoda, ki je nobena zavarovalnica ne vrne. Druga stvar je, če je bilo vozilo ukradeno, to pa je potrebno dokazati. Kot dokaz velja uradni zapisnik policije na Hrvaškem ali v drugih republikah. Takrat škodo povrnemo,

če pa dobimo samo nekakšno potrdilo o zaplembi, se to računa kot vojna škoda. Zanimivo je, da dobimo v Mariboru dosti več zahtevkov za povrnitev škode za zaplenjena ali ukradena vozila iz zasebnih rent-a-car podjetij kot pa iz družbenih. Tako tudi nimamo točnih podatkov o številu zaplenjenih vozil, saj podjetja vedo, da teh škod pri nas ne vračamo in niti ne vložijo zahtevkov.«

Brez izgub je ni odneslo niti podjetje Ljubljanski promet. Od 15 vozil, ki jih dajejo v najem, so ostali brez dveh. Zasebno podjetje Rentax se za razliko od prav tako zasebne rent-a-car družbe Rally (ene redkih, ki ji ni zmanjkalo nobenega vozila) ne more pohvaliti, da tega pojava pri njih ne poznajo – ostali so brez dveh vozil. Avtotehna Avis je izgubila pet avtomobilov – štiri golfe in enega pasata.

Ker je pri zavarovalnici Triglav zavarovanih največ rent-a-car vozil v Sloveniji, smo povprašali vodjo cenilne službe Mileta Drenovca, kako pri njih gledajo na vse večje število izginulih avtomobilov, za katere morajo povečevati odškodnino.

»Če vemo, da je povprečna cena rent-a-car vozila od 700 do 800 tisoč tolarjev, gotovo nismo ravnodušni. Če je vozilo zaplenil organ, ki izvaja oblast na določenem ozemlju, se to računa kot vojna škoda in takšne škode ne nadomestimo. Seveda obstajajo tudi drugačni

primeri, ko avtomobil zapleni oborožen posameznik ali skupina vaščanov. O takšnih primerih bodo odločali naši delničarji. Največkrat pa v Sloveniji najet avto izgine brez kakršnihkoli potrdil o zaplembi nekje na jugu, po navadi v Srbiji, kjer je mogoče takšna vozila tudi registrirati. Lahko rečem, da naši zavarovalnici v večini primerov dobijo povrnjeno škodo, seveda pa to ne nadomesti izgube zaslužka, ker s temi avtomobili pač ne morejo poslovati.«

Kako rent-a-car podjetja ukrepajo, da bi zmanjšale veliko število ukradenih avtomobilov?

»Vsako stranko preverjajo, ne dajejo vozil, če obstaja sum, da bodo odšla na krizna območja, sami organizirajo iskalne službe in verjetno bodo zahtevali tudi določeno vsoto denarja, ki ga bo moral najemnik kot garancijo pustiti v poslovalnici. Imajo tudi črne liste – seznam oseb, ki niso zanesljive in ki ne morejo najeti avta. Sami smo ustanovili komisijo, ki bo obravnavala primere, pri katerih ni jasno, ali škodo povrnemo ali ne.«

Ali boste dvignili zavarovalnino za ta vozila?

»Ob koncu leta bomo opravili pregled, koliko nam je to zavarovanje rent-a-car vozil prineslo in koliko smo morali plačati. Če bodo številke v našo škodo, bomo seveda morali nekaj ukreniti.«

J. V.

MEDIJSKA VOJNA

Sovražniki od povsod

Lobanja v terazijskem dnevniku

Prvi sosed našega gostitelja, čigar hiša je tudi razrušena in vsa imovina oropana, nam je povedal, da je **Franjo Tudman**, ko je v maskirni uniformi obiskal, takrat še hrvaško, Kostajnico, s svojo pištolo postrelil štiri pripadnike MUP-a, ki so se mu pritožili zaradi življenjskih pogojev in zaradi odnosa vrhovne hadezejevske oblasti proti njim. Pobil jih je z nekaj streli pred očmi njihovih kolegov z opombo, da tisti, ki niso popolnoma »za dom spremni, niso vredni življenja.«

Očividec nam je povedal še, da je videokaseta, s katero so ves dogodek posneli, varno spravljena in bo prikazana v javnosti na sodišču, ko bodo Franju Tudmanu sodili kot vojnemu zločincu.

Zoran Sekulić, Duga, Beograd

Srbi so neverjetno razburjeni nad novico, da naj bi Tudman pobijal mupovce, saj je pobijanje Hrvatov izključno privilegij Srbov.

»Ovekovečil« šiptarske težnje

Bogdan Bogdanović je botroval postavitvi nedavno porušenega spomenika »Republiki Kosovo« v kosmetski občini Klina, katere je po njegovi ideji realiziral arhitekt **Slobodan Maldini** iz Beograda.

To je bil sovražni spomenik, katerega sedem krogov je simboliziralo Jugoslavijo s »sedmo republiko Kosovo«, štiri piramide pa so ciljale na to, da

v Klini živijo Šiptarji katoliške vere, ki se križajo s štirimi prsti.

Rade Negojević, Politika ekspres, Beograd

V Srbiji bodo verjetno v kratkem sprejeli zakon, po katerem bodo uničili vse celote, sestavljene iz sedmih ali štirih delov, tropsto križajoči se Srbi pa bodo sovražni številni poslej izgovarjali kot »tri plus ena« in dvakrat tri plus ena«.

Suhi bosanski smodnik

Zjutraj se, spet s pomočjo vojske, odpravim proti Jasenovcu, Okučanom, Novski. Prejšnji dan je bil osvobojen Lipik. Ustaši so spet udarili na Pakrac. To je njihove rakasta rana, ki se počasi širi proti Zagrebu. V svoji veliki Hrvaški bo imel Tudman rešene vsaj probleme s prevozom: celo svojo državo bo lahko obšel z zagrebškim mestnim prevozom.

Branislav Matić, Duga, Beograd

Isto napovedujejo Hrvati vojvodi Sešlju in njegovim kompanijom, ki bodo lahko svoj beograjski pašulak obšli prav na hitro. Ker pa bo Evropa uvedla naftni embargo proti Srbiji, bo beograjski mestni prevoz uporabljal volovske vprege.

Manjka samo »Lili Marlen«

Če bi bilo slučajnih sprehalcev, bi le ti pomislili, da se

snema film o drugi svetovni vojni. Pred skupino zapetih nemških oficirjev, ovešenih s križi, se je razpostavila enota Teritorialne obrambe Slovenije, na katere kapah in zastavah se je namesto peterokrake šopiril Triglav.

Prizor je bil, na žalost, resničen. Zabeležen je bil na začetku leta, na nekem poligonu, v tej republiki; oficirji, še ne tako davno okupatorske vojske, pa so se znašli v vlogi inštrktorjev.

Da bi uresničila svoje globalne interese, Nemčija tako finančno, kot tudi s pomočjo v orožju, na vse načine poizkuša razbiti Jugoslavijo in utrditi secesionistične režime v Sloveniji in Hrvaški.

M. K. Politika ekspres, Beograd

Avtor je pozabil omeniti še to, da je šlo za Wehrmacht in SS oficirje, ki so se borili tukaj

že med drugo, morda pa tudi med prvo svetovno vojno.

Zavezniki izdali Srbe

V deklaraciji beograjske univerze se poudarja, da omenjene notranje meje niso določene po mednarodnih kriterijih in celo niti z notranjimi pravnimi akti, ampak s odločbo bivšega politbiroja KPJ. Po mnenju te ugledne hiše haški dokument legalizira secesijo, s čimer dela nevaren precedens v mednarodnih odnosih, ker bi jugoslovanski precedens lahko postal novo pravilo političnega obnašanja v Evropi.

L. Zečević, Politika ekspres, Beograd

Podpisniki deklaracije beograjske univerze pozabljajo, da, če meje niso bile določene z nobenim pravnim pravnim aktom, potem ni razloga, zakaj Vojvodina, Kosovo ali Sandžak ne bi mogle potegniti svojih mej in jih s pravnim aktom tudi uzakoniti.

SLOVENSKI ŠOFER JE MORAL ČETNIKOM POLJUBLJATI ČEVLJE

»Kučana smo hranili!«

Slovenskega avtoprevoznika **Milana Babića** so na službeni poti v Srbiji ustavili četniki. Po treh urah mučenja, poniževanja in zasliševanja je odpeljal nekaj kilometrov proč, kjer je izbljuval gnusen strup, ki ga je moral pojesti.

Milan Babić je doma iz Hrvaškega broda blizu Sentjerneja na Dolenjskem. Komaj dober mesec je zaposlen pri privatniku **Mirku Kovačiču** iz Trebnjega. Skupaj z drugimi šoferji je večinoma prevažal osebne avtomobile v Srbijo in nazaj. Večino teh poslov so opravljali za novomeški IMV.

Nekaj dni pred dvajsetim oktobrom se je v Srbijo odpravilo več šoferjev istega prevoznika po osebne avtomobile. Vendar pričakovane tovora ni bilo v dogovorjeni količini, zato so se vsi šoferji razen **Milana Babića** vrnili domov prazni. Le na njega vrnili domov prazni, ob katerem smo stali. Od tam sem slišal še več glasov, ki so vzpodbujali napadalce. Osebnih dokumentov sploh niso zahtevali. Iz denarnice so mi vzeli 400 mark, 2600 dinarjev in 2400 tolarjev. Medtem pa so se zabavali z mano tako, da so me poniževali (»Šta ovi tolari vrede u Srbiji?«, Šta čete sad Slovenci jesti kad nemate ni pšenice za hleb?, Onaj Kučan se rodio u Šumadiji i mi Srbi smo ga hranili. A sad, eto, vidiš ko je on«).

22. oktobra 1991 se je ob 19. uri vračal iz Kragujevca proti Novemu Sadu in Subotici. Na cesti je bil že mrak, ko je pred njim nekdo z rdečo lučjo nakazal naj ustavi. Babić je po načinu ustavljanja sklepal, da ga ustavlja miličniška kontrola, zato je zapeljal tovornjak na rob ceste in ugasnil motor.

Vendar ni pristopil nihče na njegovi levi strani. Odprla so se

Eden izmed njih, ki je imel kljub pleši dolge lase, je zahteval, da poljubim njegove čevlje. To sem tudi storil, vedel sem, da moram biti pohleven, če hočem živ od tam.

Tedaj pa je prišel iz grmovja četnik in prinesel v ploščati steklenici žganje. Iz žepa je potegnil škatio s tabletami. Ukazal mi je, da moram pojesti vse tablete iz škatle in popiti vso žganje. Ker tega nisem takoj storil, je pristopil drug četnik in mi nastavil bajonet na usta in rekel, da mi bo usta razparal, če tega ne bom pojedel. Nato pa me bo zaklal in »seckal in peckal« kot prašiča.

Od strahu sem vzel tablete,

Milan Babić: Pretepen in zastrupljen

ki so bile velike in jih počasi eno za drugo pojedel. Zraven so me nalivali z žganjem. Med seboj so se z glasnim vpitjem spraševali, če bi tudi Samare razložili s tovarnjaka. Pa so si premislili, ker so rekli, da ti avti potrošijo preveč bencina in se jih ne plača vzeti. Če bi imel naložene Renaultove petke, bi jih zagotovo vzeli.

Medtem ko so se zabavali, so mi zmetali vse stvari iz kabine. Nekdo je našel moj potni list in v njem prebral, da se pišem Babić. To me je morda rešilo, rekli so, da so Babić Srbi in da sem njihov človek. Nato so mi dovolili pobrati stvari in lahko sem odpeljal.

Zaradi zaužitih tablet in alkohola mi je bilo slabo, v glavi se mi je vrtelo. Komaj sem prišel nekaj kilometrov proč, kjer sem lahko dobil vodo. Prisilil sem se, da sem bljuval. Spil sem veliko vode, nato pa nadaljeval pot proti mažarski meji, pripoveduje **Milan Babić**.

Milan si je na meji od drugih avtoprevoznikov sposodil nekaj denarja, da je lahko nadaljeval pot. Ko je čez nekaj dni prišel domov, kajti na meji so dolge kolone, je vso zadevo prijavil policiji.

Pravi, da v Srbijo ne bo šel nikoli več, niti v primeru, da bo kdaj mir na Balkanu.

Jana Štrlekar

HEROJI NA OBEH STRANE

Seštevanje mrtvih

Prav na vseh mrtvih dan je hrvaška televizija objavila seštevke vseh mrtvih v spopadih na Hrvaškem. Odkar na Hrvaškem traja vojna naj bi tako na hrvaški strani padlo 2.500, na srbski strani (vključno s pripadniki JLA) pa je umrlo 7.500 ljudi. Čeprav dvomimo v natančnost teh števil, hkrati pa razmerje 3:1 v »korist« hrvaških mrtvih kaže na izrazito propagandno naravo tega morebitnega seštevanja, ima ta številka, razen trenutnega pozitivnega propagandnega učinka za hrvaško stran (češ glejte, koliko več smo jih potolkli), tudi dolgoročni propagandni učinek, ki pa gre v prid srbski strani.

Srbe namreč prištevamo v tisto skupino narodov, med katere zlasti spadajo Slovani, pri katerih velja kot dokaz uspešnosti bojevanja to, da se ti narodi hvalijo, kako veliko žrtev so darovali na oltar domovine. In na osnovi teh števil potlej zahtevajo ozemeljske razširitve.

Tako so na primer v drugi svetovni vojni slovanski narodi kar tekmovali med seboj, kdo bo našel več svojih mrtvih. Najbolje se je seveda »bahala« Sovjetska zveza z 20 milijoni mrtvih državljanov, Poljaki so jih našli 6 milijonov in Jugoslavlani 1.700.000 žrtev, tako da je bila ob tem Čehoslovaška z nekaj sto mrtvimi pravega pomilovanja vredna. In ta slovanska bojevnika čreda je enako zviška gledala na Združene države, ki so imele »samo« 300.000 mrtvih.

Toda če pomislimo malo bolj globoko, pridemo do sklepa, da v vojaškem spopadu posamezne države žrtvujejo pač tisto, česar imajo največ. Rusi so tako za zmago žrtvovali svoje ljudi, Amerikanci pa svoje dolarje. In na koncu vojne so se Sovjeti hvalili, kako veliko žrtev so imeli, Amerikanci pa so se hvalili, s kako malo žrtev so uspeli zmagati.

S stališča posameznika je seveda ameriški način mnogo bolj simpatičen, s stališča nacionalne veličine pa blesk množičnega žrtvovanja oslepi tako prijatelje kot tudi sovražnike, da sploh ne znajo več razmišljati logično. Hkrati prekrije vso vojaško nesposobnost tistega, ki se ponaša s številnimi žrtvami. Resnica je ta, da bi Stalin, če bi bil res velik vojskovodja, ne nasledel verolomnim Nemcem, ki so napadli brez vojne napovedi in bi torej Nemce zadržal že na svoji meji, s čimer bi zagotovo močno zmanjšal žrtev pri svojih narodih. Ampak Stalin prav zato velja za velikega vojskovodjo, ker se »ponaša« z 20 milijoni mrtvih.

Podobno je bilo v Jugoslaviji, kjer je Tito večkrat poudarjal, da je »Jugoslavija za svojo svobodo dala 1.700.000 žrtev«, pri tem pa pozabil diferencirati te žrtve. Teh 1.700.000 Jugoslovancev je med drugo svetovno vojno (in po njej) padlo na »pravi« strani, na napačni strani in kar tako, na »noben« strani. Še več, dober del te grozljive številke v Jugoslaviji so zmagovalci »poplemenitili« s povojnim pobojem najrazličnejših kvislinških formacij in sovražnikov ljudstva. Tako smo se uvrstili prav v vrh junaških narodov, Tito pa v enega najgenijalnejših vojskovodij.

Danes Srbi svojo pravico na hrvaške, bosanske in druge teritorije utemeljujejo z velikanskimi žrtvami Srbov v prvi svetovni vojni. Umik srbske vojske čez albanske planine na Krf je bil morda z vojaškega stališča epopeja, toda z nacionalnega prava katastrofa. Med tem umikom je namreč padel cvet srbske mladine. Drugič je cvet srbske mladine padel v začetku leta 1945, ko so komunisti (tudi srbski) na sremski fronti žrtvovali na hitro rekrutirane in vojaško nevedne šumadinske mladeniče. In tako danes, po dveh takšnih »slavnih« zmagah, Srbi v svoji republiki štejejo zgolj dve tretjini vsega prebivalstva.

A nove srbske oblasti, kot da ta zgodovina sploh ni izučila. Pospešeno rekrutirajo nove in nove vojake in jih pošiljajo na hrvaško fronto, kajti čim več bo mrtvih na srbski strani, tem bolj utemeljene bodo srbske zahteve po hrvaških teritorijih. In če Srbija v tej vojni uspe, bo Slobodan Milošević morda postal kakšen novi maršal, toda hkrati bodo Srbi v svoji državi postali tisto, kar zdaj hočejo biti na Hrvaškem. Manjšina namreč.

Bogo Sajovic

RES JE ...

— da hoče biti dnevnik Slovenec državni, režimski časopis. Zdaj si je prisvojil celo državni simbol, grb Slovenije. Kot je bilo pričakovati seveda slovenske države sploh ni vprašal za dovoljenje, če sme uporabljati grb, ki je zaščiten.

— da neofašisti v Trstu in okolici napadajo vse, kar je slovensko, zlasti vse kar diši po partizanih. V Celju pa sploh ne rabijo fašistov, saj imena ulic, ki spominjajo na partizanstvo, ukinja kar demokratična oblast.

— da se predsednik celjske vlade ne da, vsaj zlepa ne. Na seji izvršnega sveta sploh ni hotel odgovoriti na vprašanje, če je lastnik firme ITAG, ki naj bi gradila poslovno garažno stavbo v Aškerčevi. Da bi bila gradnja možna pa je seveda treba sprejeti ustrezen zazidalni načrt. Ta je enkrat na kupsčini že propadel, izvršni svet ga ponuja znova. Predsednik **Mirko Krajnc** ob tem trdi, da načrt sploh nima zveze z objektom.

— da je Ljerkja Bizilj pogumno opisala, kakšna norišnica sredi mesta je slovenska televizija. Povsem v tem duhu so zadnjic za Zarišče gospoda Rajka Pirnata skрили pred gospodom Ruplom, pri čemer očividno prvega gospoda niso uspeli niti naličiti. Pirnat je tako kazal takšno kožo na obrazu kot jo je nerodno osmošolcem. Slab videz tako pametnega moža, kot zatrjuje njegova žena.

— da vse manj ljudi razume brežiško vlado: ko so pred meseci prispeli sodi s posebnimi slovenskimi odpadki iz Bosne in Dobovo, je vpila, da jih morajo nemudoma odpeljati. Rečeno, storjeno. Sedaj, ko so na Jesenicah na Gorenjskem, pa se je kar sama prijavila na republiški razpis, da jih sprejme kar na tri možne lokacije. Na seji občinske skupščine bodo odborniki iz prizadetih krajev povedali, kako zvičeni so ob teh vesteh.

— da bo Posavje slovenska greznica: atomске smeti imajo že v nadstropjih. Brežičani se zavzemajo še za posebne odpadke, za jezovi elektrarn na Savi pa se bo zbiralo še tisto, kar bo iz preostale Slovenije odnesla reka.

— da je Stipe Mešić iz konvoja za Dubrovnik jugovojško kar naprej pozival, naj ga preišče. Kakršnakoli že je ta vojska, se je vseeno izognila pasti. Ni namreč preiskala kajute vrhovnega komandanta. Če bi jo, bi mu morala namreč salutirati.

— da general Rašeta šele sedaj spoznava, kakšno breme mu je z javnimi nastopi z vedno istimi lažmi odnasal še vedno ujeti general Akentijević. Njegovim pajdašem je vedno ni uspelo ujeti dovolj visokega hrvaškega politika, da bi ga uspel postaviti za zamenjavo. Sam pa se vozi kar s sladoledarji.

Ugankarski kotliček

by Ruster

Sto ljudi, sto čudi, vsak ima svoje poglede. Premecite črke kateregakoli gornjih dveh mnenj, rešitev je obakrat ista:

KAKŠNO VLOGO IGRA KRIŽ NA ŠAHOVNICI

Ena sama kurbarija

Vojna na Hrvaškem vse bolj izpija moči in se prenaša v naslednji stadij, v katerem se mrzlično išče in odkriva vedno nove notranje sovražnike, ki ob zunanjih spodkopavanju krvavo bitko za skupno stvar. Teh je na obeh straneh več kot dovolj, vsem pa je skupno, da se v vseh možnih paniki, brezvladju in informativni zmedej zatekajo v kriminal. Navadili smo se na »sverece« orožja, ki so med drugim odigrali svojo vlogo tudi pri graditvi samostojne slovenske države, in jih moralno po svoje legitimizirali, seveda, če gre za pravične namene. Zato pa se znamo toliko bolj zmrdovati, ko so napadeni naši tradicionalni demokratični principi.

Zabolet nas je moralo v skupni evropski tesnobi, ko smo doživeli prve novice iz Dubrovnika, mesta spomenika, ki se ruši pod eksplozijami bomb in pod varstvom Združenih narodov, kjer ima status svetovne znamenitosti. Stiska njegovih meščanov, ki pod zastavo Libertas nimajo niti elektrike, nas preko medijev okupira bolj kot nenehen masaker na slavonsko-banjskem bojišču, kjer že nekaj časa ne zmorejo prešteti mrtvih. Vukovarskim branilcem pa, kot je znano, vedno bolj popuščajo živci, ko morajo kontaktirati s svojo prestolnico, belim Zagrebom. Čeprav jim iz metropole radi pošiljajo polne koše vzpodbudnih besed, bi hrvaški Stalingrad bil bolj zadovoljen s konkretno pomočjo.

V centru so se raje odločili za drugo taktiko: prikazovati čisto deprimirano mesto z razglednice, Dubrovnik, ki je obkoljeno, a zaenkrat še celo, kot zasiti zahtevno televizijsko občestvo z brezosebimi, porušeni hišami. Hrvati so očitno svoje karte stavili na, saj toliko zunanjih protestov ni mogla požeti nobena druga agresija. Zgleda, da bo tisto, česar niso zmogle Plitvice pred slabim letom, in, česar ni zmogel Zagreb z svojo diplomacijo vred, izvedlo debelo obzidje srednjeveškega mesta, največjega hrvaškega izvoznega artikla.

A vse vseeno ni potekalo, kot so si želeli politični vrhovi. Narcisoidni intelektualizem »prijateljev« Dubrovnika ni mogel prekriti trupel na pobratenem bojišču v Vukovaru. Protesti, ki so se od tam slišali, so preveč zabredli ravno na Hrvaško televizijo. Zato se je njen šef, **Antun Vrdoljak**, ki se ga lahko spominimo v vlogi filmskega režiserja in potem na mestu podpredsednika bivšega Titovega generala, dr. **Franja Tudmana**, v slogu velikega filmskega mojstra odločil izvesti temeljito čistko. Da bi cenzura bila še popolnejša, je na svo moč zaprl informacijsko pipo z vzhodne fronte in se morajo hrvaški novinarji, ki poročajo od tam, oglašati na slovensko televizijo. Pri tem seveda ne pozabijo omeniti, da se bje boj tudi med njimi in hrvaško medijsko oblastjo.

Izgubljanje živcev je najbolj zajelo same gledalce HITV-ja, ki so telefonsko torpedirali hišo, ko so ukinili oddajo, ki sta jo vodila priljubljena **Hloverka Novak-Srzić** in **Dubravko Merić**. Temu je sledil protiduradec odstavljenih in odprla se je zelena luč pranju umazanega perila, pri kateri so obema stranema skupni nizki udarci. Hrvati, ki že od vseh začetkov nove parlamentarne družbe, zamenjujejo funkcije po dolgem in počez, se najraje zatekajo k iskanju lastne kariere preko truhel drugih.

Tako so afere, ki izbijajo na svetlo po tekočem traku, druga vojna. Zaenkrat se bje še v senci, saj ne zapuša mrtvih, slabo pa vpliva na moralno ljudi, ki bodo enkrat v prihodnosti morali normalno živeti in delati. Razen če ne bodo podrti vseh kegljev in sami sedeli na posvečenem tratu. Na to vsi mogotci upajo. Karta zmede jim gre na roko.

Zmeda je še večja, ko se začneta med seboj prestreljevati dva najbolj tiražna hrvaška tednika, ko v enem gardistka, prva članica Zbora narodne garde. **Nevenka Mešić**, obtožuje drugega, vse z namenom, da osvetli mračno kariero **Branimirja Glavaša**, vođe obrambe Osijeka in slavonskega heroja domovinske vojne. Glavaš naj bi bil po njenih besedah največja baraba, lažničev, zarotnik, izdajalec, lopov in tihotapec, ki mu konkurenčni časopis, z lokalnim Glasom Slavonije vred, ki bi naj bil v njegovih rokah, gradi mit. Jasno, da ji 200.000 nakladni list ne bo ostal dolžen in ji preko uredniškega uvodnika vrača milo za drago. »Mater Slavonije« preimenujejo v »žensko brez morale, ki hrvaške nesreče in hrvaške bitke za svobodo ni nikoli niti poskušala dokazati na fronti, širši od postelje (s privlačnim gardistom)!«

Oboji držijo v rokah čvrste dokaze za početje svojih tekmecev. Na žalost imajo od nje najmanj ljudje, ki umirajo na fronti in jih dvigovanje naklade kaj malo briga. Vojna je za njih vse kaj drugega kot kurbarija. Čeprav časopisna. Toliko bolj pa mora brigati urednike Danasa, kateremu je Vjesnikova hiša odpovedala gostoljubje, ker se ni hotel pravočasno odločiti za hard-care enosmerno vladajočo linijo, ampak je hotel misliti s svojo glavo. Skorajšnji stečaj so spremenili v tiskanje v Delovi tiskarni v Ljubljani.

Verjetno so se po njegovo naklado odpravili gardisti, med katerimi je bil tudi sin bivšega hrvaškega notranjega ministra **Josipa Boljkovca**, **Jugoslav**, ki so se pred zasledovalci, štirimi MUP-ovci, zatekli v Slovenijo in se pripravili na pravo bitko. Šlo bi naj za »svere« orožja, v katerega naj bi bili vpleteni nekateri bivši politiki in njihovi sorodniki. Res čudno, da se to do sedaj ni vedelo, saj smo že pred časom imeli možnost gledati film v produkciji Janšo, ki je govoril o hudobnih namerah bivših hrvaških ministrov, **Martina Špeglja** in **Josipa Boljkovca**. Špegelj je potem obiskal tudi **Janezo Janšo**, kaj več pa se o njegovi misiji ni dalo izvedeti. To, da branilci Vukovarja preklinjajo Janšo, ker jim pošilja zastarele in komaj uporabne M-48, ne pomeni še nič. Josip Boljkovac je kar nekaj časa v zatijšu. Pridužil se mu je tudi sin Jugoslav, za katerim se je po omenjenem incidentu izgubila vsaka sled. Kje je, ali v Sloveniji ali na Hrvaškem ali kje drugje, nihče ne ve, oziroma vsaj tega ne omenja.

Verjetno nima nič z nedavnim sporom med gardisti in pripadniki Hrvaških oboroženih sil v Zagrebu, kjer je pred »fast foodom« izgubil življenje gardist Pavo Mlinarić, težko ranjen pa je bil njegov kolega Nikola Rukavina. Vzrok ni znan, a upajmo, da se zaradi prehude lakote niso skregali za hamburger ali hot-dog. Mogoče se niso mogli dogovoriti, kdo je prej prišel v vrsto. Če pa so bile na tapeti lepšine ali celo burek, pa se že vzpostavi vprašanje narodne zavesti.

Slovenci smo z njo učinkovito opravili in se kaj podobnega ne more zgoditi potem, ko je kajmak izginil z naših tržnic. Prav tako naši teritorialci nikoli ne bodo porinjeni v takšno situacijo, saj jih ne pesti huda lakota niti jih ne bo stanovanjska stiska. Ko bodo nasledili vojaško premoženje. Ker so morali jugoslovanski vojski prepustiti orožje, bodo zadržali vsaj stanovanja. Bolje, kot da se med sabo pobijejo.

Dovolj je že, da nas hočejo drugi. Najbolj bi nas za ušesa potegnil admiral **Stanislav Brovet**, ki je med najzaslužnejšimi za hrvaške pokole in vso jugoslovansko morijo. Na njega je lahko ponosen ves generalštab, saj ima bogato zgodovino, ki se odpira v Hitlerjugendu. Nova doba je to, kar odkrivajo časopisi šele sedaj, razgalila že junija. Nekdanji vojaški obveščevalec in trgovec s smrtjo lahko končno v praksi obelodani vse svoje blodnje. Pod rdečo zvezdo jugo-trobojnice in pod zaščito admirala **Mamule** in generala **Kadijevića** s svojo osebnostjo samo razkriva, kakšen sistem ščitijo in so ščitili jugoslovanski voditelji. Slovenski arjce, ki živi v Beogradu, tako postaja sinonim komunistične sprenevale oblasti.

Na srečo niso vsi toliko zagreti kot on in kmalu bo vojski zmanjkalo generalov, če jih bo odstavljala po tekočem traku. Notranje razprtje jo razceplja po vseh koordinatah. Informacij ni nobenih, vendar lahko sklepamo, da bo polarizacija tekla do te meje, da bo vojska dobesedno branilec srbskih idej. Pravočasno jo je še nujno očistiti vseh najmanjših omahljivcev, saj bi drugače vsa ekipa težko preživela na budžetu ene republike, četudi ima 6 milijonov prebivalcev.

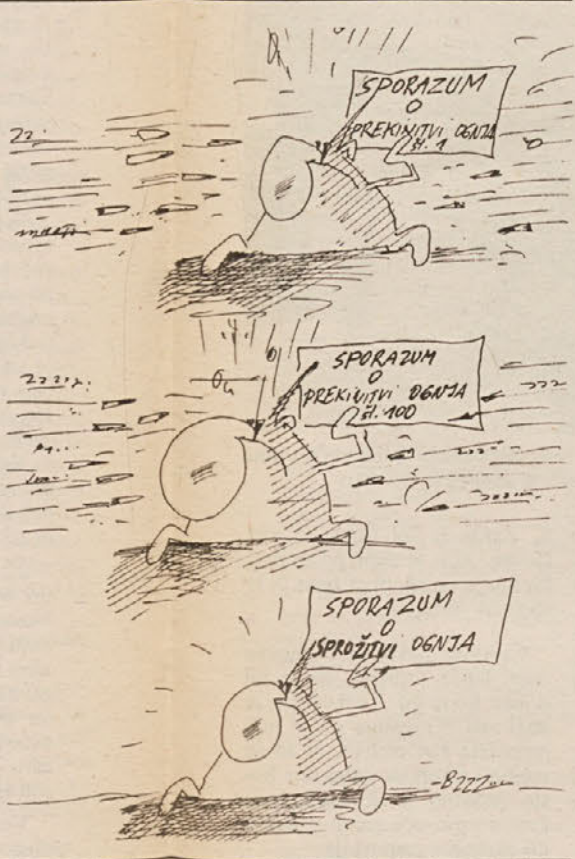
Kaj čaka v prihodnjih dnevih črnogorskega predsednika **Momirja Bulatovića**, ki si je drznil vsaj za nekaj trenutkov misliti s svojo in ne z Miloševićev glavo, ne ve niti on niti KOS. Upa pa lahko, da ne bo ostal bos. Mogoče mu bo vsaj za uteho ostala rdeča zvezda, ko bo izginila tudi s srbske zastave. Njen nadomestek lahko vsi skupaj ugibamo. Verjetno si bo štiri C-je s križem pribila še vojska, saj je ukinila simbol, kateremu je bila zvesta dolga leta in bila zanj pripravljena pobijati, za nameček pa hoče za svoje izrazno sredstvo uvesti kar cirilico. Kako lepo bo po naci gotiči izgledalo njegovo ime izpisano še v cirilici: адмирал Станислав Бровет.

Pred njim že bežijo srbski vojaki, ki se po poveljstvom nacije enostavno nočejo boriti in se skrivajo po Sloveniji. Kmalu bo naša samostojna država Jugoslavija v malem in zatočišče za vse, ki jugo politike in vojne ne razumejo. Če jo lahko Stane Brovet in Hrvat Veljko Kadijević, bi bilo resnično neumno pričakovati, da bi jo kdorkoli drug, ki ni v generalštabu.

Zato pa jo toliko bolje v samem Beogradu, ki postaja pomembna prestolnica kriminala. V prvih devetih letošnjih mesecih je bilo registriranih kar 50 ubojev in 40.000 raznih drugih kaznivih dejanj. Revolveraška in bombaška folkloru mu daje videz Chicaga iz tridesetih let. Imajo celo pravo mafijo, ki se je ne bi smaroval niti **Al Capone**. Kakšno vlogo ima pri tem **Stanislav Brovet**, nam ni znano. Ampak vse je mogoče. Komu so bile namenjene minule eksplozije in čigavo maslo so bile, prav tako visi v zraku.

A nekaj je jasno. Jugo kotel vre in vre. Gordijski vozeli mednacionalnih spopadov med južnoslovanskimi plemeni so značilni boji za najdaljšo vžigalico znotraj plemen. Apokalipsa se je začela. Najprej se bodo narodi poskusili iztebiti med sabo. Če jim to ne bo uspelo, se bodo pošli še od znotraj. Od srbskih starih C-jev bo ostal samo križ. Hrvati se bodo na šahovnici znašli v šah-mat poziciji in Slovenci, ki smo končno zadihali v samostojni, suvereni in prvi slovenski nacionalni državi v zgodovini našega naroda, dobivamo najbolj narodnostno pestro ozemlje. Semena jugoslovanstva ni mogoče uničiti bi rekel Nosferatu pred prvim petelinjim kikirikanjem in se nato sesedel v prah. Svoje poslanstvo je izpolnil. Tako kot jugo-vojska. Vsaj dokler nam ne zavladajo Albanci, tradicionalno složni in tihi. Na njih so v prvem delu vsi pozabili. Nadaljevanje sledi.

Tadeja Ribnik

HUMORESKA

Če avto nima pospeška

Voznik se je s svojim častiljivo starim avtom pripeljal do servisa in se po daljšem času znašel pred super mehanikom, to je bivšim mehanikom, sedanjim strokovnjakom za popis okvare.

Na vprašanje, »kaj opaža«, je nesrečni lastnik avta odgovoril, da opaža, da avto nima nobenih pospeškov, da se mu zdi, kakor da bi se tistih sedemdeset konjev v motorju spremenilo v osle. Super mehanik se je nasmehnil, nato pa kakor iz topa ustrelil: »Diza! Diza se je zaštofala! Takoj jo bojo spucali.« Sedel je v avto in prižgal motor.

»Vam mašina kaj tarokirala?« je vprašal.

Voznik je bil v zadregi, ker se ni spoznal na jezik mehanikov, pa je brž pomislil na tarok in na to, da avto vendar ne igra taroka, zato je odkimal. »Na poti z morja mi je mehanik zamenjal nekakšno tuljavo,« je rekel, »od takrat pa avto nima pospeška.«

»Aha, cindšpulo vam je zamenjal?« je vprašal supermehanik.

»Da. Bil sem že najmanj pri petih mehanikih, pa nobeden ni našel okvare.«

Super mehanik je takoj pogledal »cindšpulo«, pa ni opazil nič sumljivega. Ko se je z lastnikom avta odpeljal na poskusno vožnjo, pa je rekel, da »ne bo zaštofana diza«, kajti »če potegnem zaug, tudi ne pospešuje. To bo kaj drugega,« ga je potolažil in dodal, naj bo kar brez skrbi, že do jutri mu bodo avto temeljito »zrihtali«.

In so mu ga v resnici res lepo »zrihtali«. Tako, da je še super mehanik težko ugotovil, kaj vse je »zrihtano«. Naradil se je, ko da nesrečnega lastnika avta prikrat vidi in mu rekel, naj se le vrne, če bi opazil karkoli nenavadnega. Zato so tu, da vsako nenavadnost takoj »zrihtajo«.

Ni preteklo niti četrtn ure, ko se je voznik vrnil.

»Opažam, da je račun absolutno previsok,« mu je rekel s tresočim glasom. »Bojim se... kaj če niste vi mene »zrihtali«? Kdo vam je pa pravzaprav rekel delati vse tole? Prišel sem zaradi pospeškov, zdaj pa vidim, da... kaj pa je sploh bilo narobe?«

»Ja, tega pa ne vemo,« je odvrnil super mehanik. »Avto je že zelo star. In vse to lahko vpliva na pospešek. Po moje bi bilo najbolje, če bi dali testirat mašino. Testiranje je kot zdravniški pregled. Takoj bojo ugotovili, kaj fali vašemu bolniku.«

»A tako? Zdaj pa še testiranje?« se je razburil voznik. Zdajle bi si pravzaprav vi za služili pospešek!«

Ko je potem pripeljal avto na testiranje, je mehanik takoj ugotovil, da nima nobenih pospeškov. »Seveda jih nima,« je rekel. »Kateri osel vam je pa narobe zvezal žice vžigalne tuljave?«

FOTOREPORTAŽA

Tito znova leti

Godnič-Tito je s svojo Jovanko dokončno odletel proti nebesom. Zgodilo se je na Dan slovenskega igralca pod svečinskim gradom pri Mariboru. Pa sretan let, voljeni nam družje!

NI RES ...

— da so štiri bronaste kipe dečkov z živalmi ukradli izpred EMO-ve vile v Celju. Dragocene skulpture so omečastili vandali iz bližnje okolice. Delavci Ema so težke kipe shranili v kletne prostore obratne ambulante. Upamo, da fantiči ne bodo ostali za vedno pogrešani.

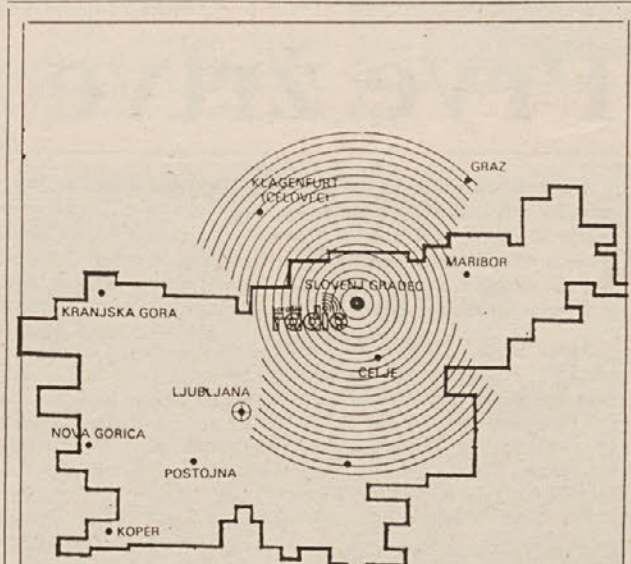
— da je stara habsburška monarhija utonila v pozabo. Dobri sosedski odnosi med Avstrijo in Slovenijo baje za političnimi nasmeški skrivajo zarotniško operacijo »Habsburg«, ki bi se je naj lotil Janez Janša v sodelovanju s svojimi severnimi kolegi. Ta konspirativnost Ljubljane in Dunaja naj bi delovala za hrbtom Italije. Za svoj cilj ima izhod Avstrije na morje, seveda v škodo Italije (najverjetneje preko Trsta), s čimer bi se uresničile stare, dolgo načrtovane težnje.

— da so za bogatenje turistične ponudbe v Sloveniji gospodje na oblasti dosedaj premalo storili. Prav te dni so napovedali novo popostritev za tuje obiskovalce mlade države: enotedensko ali tritedensko popotovanje po Sloveniji s kočijo. Domorodcev to gotovo ne bo zanimalo — že zdaj potujejo recimo iz Kopra v Mursko Soboto 12 ur. Skoraj tako hitro, kot v rimskih časih.

— da bo Martinovo kaj kmalu slovenski nacionalni praznik. Kljub ponosu, da smo dežela vinske trte in vina, bi se lahko vsaj malo maligansko zamislili. Medtem ko se na drugih področjih policijska represija povečuje, bi v duhu skupščinskih pijančkov, ki čislajo svoj interni bife, radi praznovali dan alkohola. Če ne bi bil alkoholizem takšen problem pri nas, o katerem občasno trobijo že vrabci na strehi, bi »praznik vina« lahko razumeli kot še eno potezo, s katero ob vsemanjšem kosu kruha dobivajo na pomenu igre.

— da smo, komaj smo se rešili jugoslovanske zakonodaje, ki so ji blizu vse totalitarne oblike pritiska na napačno mišljenje njenih državljanov, začeni z verbalnim deliktom, po katerem je bil preganjan marsikateri novi oblastnik, že smo dobili slovensko v istem duhu. Nekdanji osumljenci so najbrž iz lastne prakse v slovensko zakonodajo iz jugoslovanske prenesli »šramotitev Republike Slovenije«, v 171. členu, ki je skoraj dobesedno prepisan iz zloglasnega 157. člena KZ SFRJ. Doslednost pa taka.

— da Milan Kučan potuje v Haag vedno manjši. Potegnli se je namreč Dimsi Rupsi.

koroški
radio
slovenj gradec
UKV 97,2 IN 88,9 MHz STEREO

VELENJE: ŽUPAN ZAŠČITIL PREDSEDNIKA OBČINSKE VLADE

Tragedija nekdanjega ministra

Zakaj vodstvo velenjske občine ne želi ustanoviti komisije, ki bi ugotovila ali je skoraj šest milijonov tolarjev, kolikor velja peta, zadnja faza vročevoda, v resnici vstran vržen denar, kot to trdi strokovnjak, nekdanji direktor, inženir Miran Gmajner?

Čudna pota predsednika občinske vlade

Inženir Miran Gmajner, direktor in v prvi »demokraciji občinski vlad« celo minister, se je v tej naši, slovenski demokraciji, že na začetku dvakrat opek. Najprej je zaradi odhoda v občinsko vladu izgubil direktorski stolček, po vrnitvi v podjetje pa celo delo.

Kaj tako bogokletnega je gospod Miran Gmajner, spoštovan strokovnjak in poštenjak, zakuhal, da so ga na vrat na nos suspendirali in odstranili iz podjetja? Nič manj kot to, da si je upal, naivnež, podstaviti nogo gospodu **Franju Bartolacu**, samemu predsedniku občinske vlade v Velenju.

In kaj je gospoda Gmajnerja spodbudilo, da je uprl prst v gospoda predsednika vlade? Milijoni, ki bi jih naj porabili za rekonstrukcijo vročevoda iz termoelektrarne v Šoštanju v Velenje. Velenjčani že nekaj let obnavljajo in dograjujejo vročevod, ki oskrbuje mesto in tamkajšnje industrijo. Gre za pred desetletji zgrajen vročevod, ki zaradi značilnih izvedb sodi med najneracionalnejše v Evropi. Velenjčani so se obnove lotili postopoma, kot so uspevali zbrati denar. Letos so se lotili zadnje »V-b« faze, ki naj bi rekonstrukcijo lepo zaključila.

Poparjeni milijoni in prezebljeni občani

»Mojo pozornost je vzbudilo več elementov,« ponavlja M. Gmajner. »Najprej sem podvomil v ponujene rešitve, zatem pa v sam postopek za pridobitev del in potrebnega denarja. Ugotovil sem, da je gospod Franjo Bartolac, predsednik občinske vlade, ubral čudna pota za realizacijo tega projekta. Zato sem kot poslanec v občinsko skupščino na osnovi zbranih dokumentov podal poslansko pobudo, in to čudno mešetarjenje predočil UNZ.«

V izogib nesporazumom, moramo zadevo nekoliko navedbe osvetliti. Vsa reč se je dogajala že aprila. 25. aprila naj bi po Gmajnerjevi ugotovitvi Franjo Bartolac in Anton Brodnik, tedaj v. d. direktorja podjetja Vekos, na nezakonit način izsilila izvedbo investicije »Izgradnja vročevoda Šoštanj – Velenje faza V-b, zadnja etapa.« ki ničmur ne služi oziroma ne opravičuje svojega namena, odgovornost za izvedbo 5.854.436 tedanjih dinarjev vredno investicijo pa naprtila tozdr Toplotna oskrba oziroma njeni vršilki dolžnosti direktorja **Majdi Jeram**. Šlo je za to, da je prijavo investicije brez vednosti Jeramove podpisal Anton Brodnik, ki je s svojim podpisom pri SDK zagotovil, da ima omenjena tozdr za izvedbo del že pripravljen tudi denar. Na osnovi teh dokumentov so še istega dne dobili gradbeno dovoljenje, Franjo Bartolac pa je v imenu izvršnega sveta podpisal pogodbo o izvajanju del.

Naslednji dan, ko se je za to verženje v podjetju razvedelo, sta vršilka dolžnosti in tehnični direktor SDK posredovala preklic, vendar to ni nikogar posebej ganilo. Tudi na SDK so ravnali po načelu. »Vrag pobere milijone, samo, da smo mi zdravi...« Gospoda Bartolac in Brodnik sta takoj reagirala: suspendirala sta Jeramovo in Gmajnerja.

Gmajner je UNZ in skupščini posredoval še vrsto upravičenih sumov v nezakonitosti, med drugim tudi tisti, da naj bi v to novogradnjo vložili denar iz amortizacije, ki se zbira od občanov (40%), sam objekt, pa sodi v okvir termoelektrarne.

Neverjetno je, da ne poslanci ne organi pregona niso reagirali niti na Gmajnarjevo mnenje o sami tehnični izvedbi projekta, ki je slonel na načrtu **Mirana Zagerja**, soseda gospoda predsednika, ki ga je ta vkomponiral v podjetje enako, kot drugega soseda, gospoda Mar-

jana Brodnika, ko je za direktorja postavil **Jožeta Melanška**.

Velenjski patent: krop in voda hkrati

Po vsem sodeč, če seveda kdo verjame, da se fiziki da storiti sila, ta, velenjski primer »zadnje faze«, nikakor ne bo – zadnji. Laično ali ne, z vgraditvijo kolektorja nikakor ne bo mogoče po isti cevi iz Šoštanja pošiljati v Velenje dve različni temperaturi istočasno, kot to narekujejo potrebe gospodinjstva in Gorenja. Inženir Gmajner je opozoril še na druge nesmisle, predvsem na nevarnost v primeru okvare, ko bo vgrajeni kolektor izločil pretok obeh cevovodov. Toda to prepustimo strokovnjakom.

Zapisali smo, kako so na omenjeno poslansko pobudo reagirali v skupščinskih klo-

peh, kako predsednik izvršnega sveta in kako njegov prijatelj Melanšek. Kepa, ki jo je Gmajner vrgel, da bi sprožil plaz, mu je priletela nazaj v obraz. Po suspenzu so zoper njega uvedli disciplinski postopek, zdaj že nekaj mesecev poseda doma, v vodstvu občine pa se vedejo, kot da se ni nič zgodilo. Še več, ko je Gmajner nezadovoljen s pojasnilom poslancem sprožil novo pobudo za ustanovitev posebne občinske komisije, da le ne bi izničili težko zbran denar, mu je župan, gospod **Pankracij Semecnik** odgovoril, »da pobuda 11. junija na skupščini ni bila obravnavana, na seji 26. junija pa na odgovor, s katerim soglašata tudi izvršni svet, ni bilo pripomb niti nadaljnjih pobud ali zahtev, zato je bilo štet, da je vaši pobudi zadoščeno.

Sedaj po dveh mesecih, ko

Predsedstvo DEMOS
IO SDZ Velenje
dr. Korun Borut

Zadeva: Zaščita pravic

Kot član SDZ in Koalicije DEMOS, ki v svojih programskih izhodiščih v glavnem enotno proklamirata pluralizem mnenj, varovanje človekovih pravic in pravic delavcev v delovnih razmerjih vam sporočam, da sem 3.6.1991 sam postal žrtev teptanja temeljnih človeških vrednot in domala neverjetne osebne diskvalifikacije, ki bi se je lahko sramovali celo najbolj totalitarni sistemi.

Omenjenega dne sem bil na zahtevo predsednika občinske vlade s strani novega vodstva Javnega komunalnega podjetja, zaradi praktično banalnih razlogov začasno suspendiran s sedaj že bivše Toplotne oskrbe. Očitano mi je bilo negativno vplivanje na odločitev delegatov delavskega sveta, ne da bi na seji sploh sodeloval, ob tem pa je bilo potrebno s suspenzom zaščititi materialne dokaze.

Ob znanih stališčih Toplotne oskrbe glede organiziranosti in poslovanja komunalne energetike v občini Velenje je farsa omenjenih ukrepov več kot prozorna.

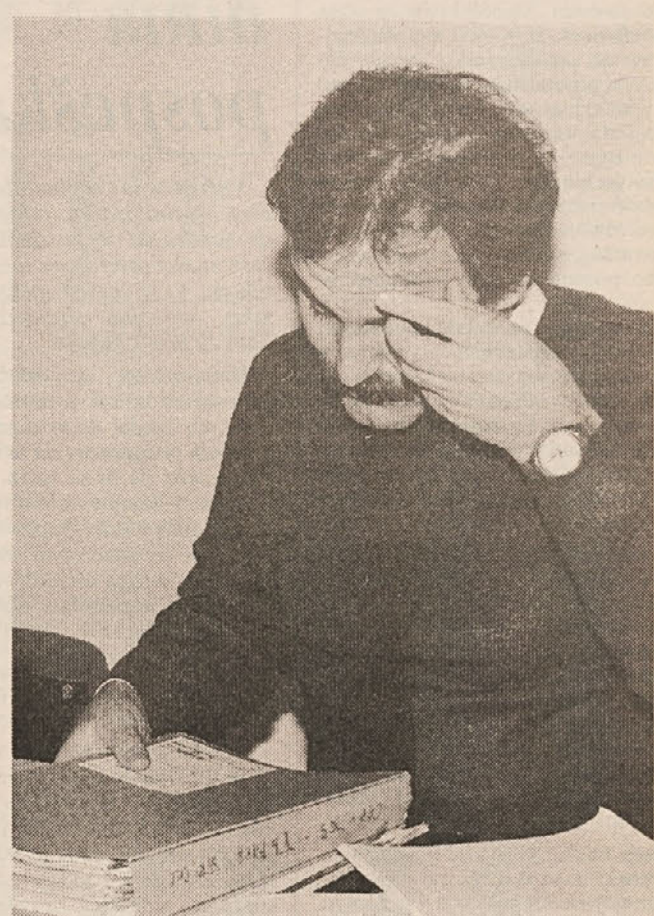
Kljub deklarativnemu priznavanju različnosti mnenj, kot eni izmed temeljnih vrednot mlade demokracije na slovenskem, sem tako morda prvi izmed članov SDZ v Velenju doživel sramotno represijo od južnih somarodnjakov (bivših?) (udbovcov?) vodnega predsednika občinske vlade, značilno za najbolj zadržti jugoslovanski jugovzhod.

Od IO SDZ Velenje in predsedstva DEMOS pričakujem, da se bosta z mojim primerom podrobneje seznanila, se do njega opredelila in mi v stiski morda celo priskočila na pomoč.

Velenje, 7.6.1991

Miran Gmajner
Stanetova 11
63320 Velenje

V vednost: IO SDZ Ljubljana
Tomšičeva 5

Miran Gmajner: vse je dokazljivo

ste prejeli odgovor in je investicija v sklepni fazi, pa dajete ponovno pobudo, da skupščina imenuje skupščinsko komisijo. V tem primeru gre za ozka pravna in tehnična vprašanja in ne za politična, za kar se običajno ustanavljajo iz delegatov skupščine skupščinske komisije...» in Gmajnerju prijateljsko še svetuje, naj zadeve posreduje organom odkrivanja kaznivih dejanj...

Ravnanje vodstva velenjske občine iz dveh razlogov upravičeno razburja javnost. Ne gre pozabiti na nedavno stavko več kot petstotih delavcev vzgoje in izobraževanja, ki so se za ta način opozorila odločili, ker baje ni bilo za pošteno zasluženo delo dovolj denarja. Res da

gre v primeru vročevoda za okrog šest milijonov tolarjev, vendar dobijo ti milijoni drugačno vrednost, če je samo pol tega res, na kar skuša opozoriti inženir Gmajner.

Kaj pa, če ta »velenjski patent« v resnici ne bo omogočil boljšega ogrevanja, ustrežnejše oskrbe Gorenja, večidel sredstev iz amortizacije pa so nezakonito vložili v objekt, katerega lastnik je na koncu koncev Termoelektrarna. Tako torej ne gre samo za denar, ki so ga morali dati občani, temveč za marsikaj drugega. Zato je inženir Miran Gmajner tudi na – cesti.

Janez Sever

LJUBOSUMNOST, ALKOHOL IN 13 LET MLAJŠA SOPROGA SO BILI VZROKI DRUŽINSKE

Prve žrtve tolarja

Janez Blatnik je, besen na svojo soprogo Cvetko, ker je odvedla otroke k svojim staršem, poleg tega pa holan od ljubosumja in pijan, vzal pravico v svoje roke in s šibrovko ustrelil ženo in nato še sebe. Družinska tragedija se je odigrala v nedeljo, 13. oktobra, zvečer. Zakonca sta se prepirala ves dan, nakar je Cvetka otroke odpeljala na svoj dom v bližnjo vas Kamni vrh.

Janez je ostal doma v Višnjem pri Ambrozu, pil in staršem izpovedal grožnje svoji ženi. Vedeli so, da ima šibrovko brez dovoljenja, ki jo je kupil od nekega Cigana. V to, da bi ustrelil Cvetko, pa niso verjeli. Ko se je Cvetka vrnila do-

mov, je odšla v kopalnico, obulja copate in pred televizorjem čakala na moža. Ni verjela tašči, da je Janez skrit s puško pred hišo in da jo misli ustreliti. Okoli 20. ure je vstopil v hišo.

Starši so, kot tudi dva otroka, ki jih je Cvetka pripeljala nazaj, že legli. Ko so čuli strel, so mislili, da strelja Janez na dvorišču. Po dveh strelah je nastala tišina. Niso videli Cvetke, ki je z zdrobljeno glavo ležala na tleh. Mati se spominja, da ji je Janez naročil, naj pazi na otroke, nakar jih je zaklenil v sobo. Odjeknil je strel z dvorišča. Prestrašena starša sta poskušala streti vrata, ki so popustila šele proti jutru. Nedaleč od hiše sta zagledala mrtvega sina.

Cvetka in Janez sta bila poročena šele leto in pol. Devetintridesetletnemu Janezu je prva žena, **Martina**, umrla pred

tremi leti. Z njo je imel dva otroke: sedemletno **Martino** in dveletnega **Tomaža**. Bil je priden, delal je na kmetiji, na črno pa je popravljaval avtomobile. Včasih se je napil, vendar Martina iz tega ni delala drame. Verjela je, da so takšni vsi moški iz tega kraja. Ko je Martina nepričakovano umrla, je ostal Janez pri starših sam z dvema otrokoma. Pred dvema letoma

Janezov oče kaže mesto v kuhinji, kjer so našli Cvetkino truplo

je spoznal Cvetko, se vanjo zaljubil, in se, kljub nasprotovanju staršev, oženil.

Cvetka je pred tem živela v nezakonski skupnosti z moškim dvomljive morale, s katerim je imela dva otroke. Šestletni **Primož** in petletna **Nina** sta večinoma živel pri njenih starših. Cvetka je imela končano gimnazijo in se je zaposlila v grosupeljski banki, kjer je dobro zaslužila. Zadnjo plačo je imela 19.000 tolarjev. Janezovim staršem pa snaha ni bila po volji. Ker ni delala na kmetiji, so govorili, da je lena in da ni nič prinesla k hiši. Prepri so se vrstili in svoja otroka je morala zopet odpeljati k svojim staršem. Po službi je zato potem, ko je nekaj malega pospravila pri hiši, odhajala domov k staršem.

Kljub temu, da je bila zaskrbljena in žalostna, doma ni nikoli potarnala. Poleg tega je bil Janez strašno ljubosumen. Večkrat jo je poklical v službo, in če se mu ni mogla takoj javiti, jo je doma čakala prava drama. Zadnje čase, ko je morala Cvetka do poznih večernih ur

Cvetka in Janez v času, ko sta se še neskončno ljubila in ko jima niso mogli skaliti sreče niti otroci iz prejšnjih zakonov

ostajati v službi zaradi menjave denarja, se je Janezu zmešalo od ljubosumja. Predstavljal si je, da ima Cvetka drugega moškega ali pa da se videva s tistim prvim. V nedeljo, ko je Cvetka odšla domov z vsemi štirimi otroki in se pozno vrnila, je dokončno ponorel.

Janezovi starši krivijo Cvetko za smrt svojega sina. Blatijo jo na vsa usta in hvalijo prvo snaho. Ostali so sami, ker je otroke odpeljala Cvetkina ma-

ti. Zanju je bil Janez krasen človek, ki se je zapil po tistem, ko mu je umrla prva žena in je spoznal »drugo«.

Cvetkino govorijo o Janezu dosti lepše. Pravijo, da je bil dober, ko ni pil. Tudi otroke je imel rad. Tragedija jih je bolj prizadela kot otroke, ki so še majhni. Cvetkina prva dva bosta verjetno ostala pri babici, ker ni njun oče zanju pokazal nikakršnega zanimanja.

M. AČKO JE V VUZENIŠKEM KROJU KROJIL PO SVOJE Lopovi iz Vuzenice

Kdo je Miran Ačko? Donedavnega direktor Kroja v Vuzenici, človek, ki so ga občinski možje trepljali po ramenih kot velikega direktorja in h kateremu so občinarji zelo radi zahajali. Še več: Miran Ačko, človek z diplomom pravnik, je bil poleg tega tudi (so)lastnik dveh firm, ki se ukvarjata z enako dejavnostjo kot Kroj, torej s tekstilno in trgovinsko branžo.

Veliki kralj na Betajnovi je lani ustanovil firmo Karolan v Šentjanžu, pri čemer je prispeval 1800 takratnih dinarjev, delež 200 dinarjev pa je prepustil »solastnici«¹ Suzani Bogovec, ki je nekoč prav tako delala v Kroju. Poleg Karolana in Kroja pa je Ačko začasno predsedoval tudi poslovnemu organu firme Venus, kjer pa je med družabniki zaslediti še Mariborčana Ivana Bajleca in Radovana Cenca, Staneta Prodriča iz Naklega, družabnika pa sta še dva moža iz nekdanje Juge, Branivoj Aničić in Muharem Suljeković. In dalje: Ačko je tudi eden od vodilnih mož stanovanjske zadruge v Radljah ob Dravi, kjer je pri skrbel računovodsko mesto tudi Liziki Kričej, ki so jo v Kroju skupaj z Ačkom dali na čevlj.

Malverzacije za zgodovino »sodobnega« podjetništva

Miran Ačko, direktor Kroja, je igral glavno vlogo v tej nepošteni igri, kajpak pa je bil tudi režiser, ki je ob sebi zbral nekaj asistentov: desna roka Mirana Ačka je bila računovodkinja Lizika Kričej, na levi pa Bogdan Ladinik, vodja proizvodnje (v Kroju je prišel iz TO in puške ter netržajne topove zamenjal za subtilno delo z ženskim kolektivom) ter Nikolaj Pušnik, tudi diplomirani pravnik in sekretar podjetja. Kot se bo kasneje izkazalo, je bil Pušnik nemara najbolj tragična oseba te skupine strih, ki je s sklepom disciplinske komisije dobila delovne knjižice. V poslovanje tega podjetja pa se je spustil tudi mariborski SDK, ki je na 30 tipkanih straneh ugotovil malo morje malverzacij. Če se delavke v maju in juniju ne bi postavile po robu in bi

Ačko z asistenti še dolgo pluzil po podjetju, potem bi danes Kroj že bil pred stečajem. Lanjskoletno bilanco so lepo »sfrizirali«² in prikrili izgube, za katere so kajpak trdili, da jih ni. Dediščina vodenja Ačka in kompanije, pa je ta, da je v polletju ta 130-članski kolektiv »pridelal«³ več kot šest milijonov dinarjev izgube.

»Mojstrstvo«⁴ troedinega direktorja se kaže na več ravneh. Vrli skladiščnik je na zahtevo vodstvene vrhuške moral izdati blago na reverz z obljubo vodstva, da bo blago vrnjeno. Malo Morgen, bi rekel Sloba. In tako se je tudi zgodilo, saj je po več mesecih bilo predlagano, da se izpišeta dobavnica in račun. Med drugim gre za 100 otroških trenirk ČRT, 500 kosov ženskega spodnjega perila, 30 dekliških trenirk TINA, 100 trenirk PIKO, majice XLMS 50 kosov, majice POLONCA, BEBI otroške garniture in telovadne hlače — vse po 100 kosov itd. Primeri nakazujejo tudi zavlacanje pri fakturiranju in podaljševanju rokov plačila. Tako je Karolan na dan 30. 6. 1991 dolgoval Kroju 1,8 milijona din in v letu 1991 ni prispelo nobeno plačilo. Dolg Kroja do Karolana pa znaša nekaj manj kot milijon dinarjev, pri čemer so kompenzacije že upošteevane.

Ker Ačko v svojem Karolanu s peščico zaposlenih ni utegnil vsega pravočasno zašiti, je delo punudil Kroju, kjer je bil prav tako direktor. In kaj odkriva SDK? Kroj je tako Karolanu kot Venusu prodajal blago celo pod lastno ceno. Takih primerov je ničliko.

Pojdimo dalje. Poleg prodajalne Janja v Radljah ob Dravi je imel Kroj še šest prodajal v Srbiji. Balkanska manira brez meja je narekovala, da gotovi-

ne iz teh trgovin sploh niso redno odvajali. Delno so jo dvigovali delavci Kroja, če so se tam kaj znašli na službenem potovanju, delno pa s pošto. Po ukinjanju srbskih prodajal je blago prihajalo v Vuzenico, vendar ni bilo označeno, iz katere prodajalne. Ker pa je Kroj organiziran oziroma registriran tudi za veleprodajo tako lastnih kot tujih izdelkov, je bila nabava tujega blaga mnogokrat izvedena na za njih značilen način: blago fizično ni prišlo v skladišče. Za pokušino vzemimo le en primer: Gradski magazin iz Zagreba je marca lani najprej izstavil račun za 50 barvnih televizorjev (po 6600 din, kar je zneslo 330.000 dinarjev), kasneje pa še 150 enakih televizorjev v skupni vrednosti 990 tisočakov (važno opozorilo: lani sta dinar in šiling bila v razmerju 1:1). Temu je h koncu treba dodati še drobšč 20 TV sprejemnikov, ki jih je Gradski magazin zavedel na računu 076/VLP. Vendar niti po odpremnici niti po fakturah ni razvidno, kam je bilo to blago poslano. Po trditvah zaposlenih v računovodstvu, naj bi bilo del teh televizorjev v skladišču v Vuzenici, vendar ni prevzemnice. Dne 30. 6. pa je bil na zalogi — reci in piši — vsega še en televizor.

Bilo bi naravnost čudno, če bi v tem podjetju imeli popoln pregled nad osnovnimi sredstvi. Od množice šivalnih strojev je popisanih tudi sedem takšnih, ki jih je podjetje Kroj posodilo. Ačko je kot direktor Kroja posojal brez vsake odškodnine, najemnine ali zavarovanja.

Zanimiv je tudi pregled blagajniškega poslovanja. Trgovskemu potniku Borutu Drakslerju je Ačko dovolil takojšnje nakazovanje potnih stroškov, medtem ko potnica Gordana Lipovec za to leto še ni dobila dinarja, dasiravno je njena realizacija presegla Drakslerjevo. Pri akontacijah potnih nalogov je zanimiv primer Aničić iz neke Balkanske države. Lani je

prejel akontacijo 30 tisočakov (če je takrat kupil marke, jih je dobil več kot štiri tisoč), ki pa je ni pravočasno vrnil. Spomnimo se začetka tega teksta: Borivoj Aničić je solastnik Ačkove firme Venus...

Nesrečni Nikolaj Pušnik

V tem »gnezdu«⁵ se je po nesreči in veliki smoli znašel tudi mladi pravnik Nikolaj Pušnik, ki je v podjetju opravljal dolžnosti sekretarja. Nesrečen je Pušnik pač zato, ker je vse moral delati po diktatu direktorja, ki si je v tem času lepo postal (poskrbel je tudi za računovodkinjo Liziko Kričej, prvo asistentko), mladi Pušnik pa je ostal na cesti. Takole razmišlja Niko Pušnik: »V Kroju sem prišel kot pripravnik — diplomant prava. Namesto strokovnih navedb pa sem doživljal ponižanja. Zahteval je (Ačko, op.ur.), da moram kljub fakultetni izobrazbi poleg drugega opravljati tudi delo šoferja. Če se nisem strinjal z zahtevo po prevozu blaga, (šlo je tudi za relacije preko 1000 km), mi je bilo med vrsticami povedano, da je moja nadaljnja služba vprašljiva. Maltretiranje, ki je včasih mejilo na blaznost, mi je neredko ogrožalo življenje, zahteval je npr. da se po vožnji v 600 km oddaljeni Ulm vrnem brez počitka oz. nočitve, in to s kombijem, ki ni bil vreden tega imena. Na osnovi takega odnosa verjetno ni težko razumeti, zakaj smo morali delavci Kroja opraviti tudi kakšno storitev za direktorjevo podjetje. Navedem lahko, da sem si prizadeval urediti odnose med Krojem in direktorjevim podjetjem. Ko sem odkril, da trgovski potniki opravljajo delo zanj, plače so seveda dobivali v Kroju, sem pripravil sporazum o delitvi stroškov, pa je ostal le na papirju. Prav tako sem pripravil dokumentacijo za prenehanje delovnega razmerja ljudem, ki smo jih imeli na plačilni listi, ne da bi jih kdo poznal ali vedel, kaj delajo. Tudi to je ostalo na mizi direktorja.«

Zaposleni v Kroju so potem, ko so na cesti postavili omejeno četvorico, za v. d. direktorja izvolili Blaža Vinška. Ta je bil pred Ačkom že direktor in tudi v času njegovega kraljevanja je opravljal vodstveno funkcijo. Delavke danes sicer pravijo, da gre pod njegovo taktirko boljše (še vedno zaslužijo ušvih pet tisoč tolarjev, dasi kar 60 odstotkov prodajo na Zahodu), Pušnik pa predstavlja tudi drugo plat medalje. Po njegovem je Vinšek najbolj zaslužen za uspešno konkurenčno dejavnost Ačka, saj mu je na podlagi osebnih poslovnih vezi priskrbel stroje, izbiral delavke, jih usposabljal, ob zagonu nadziral proizvodnjo v Šentjanžu, kjer ima Ačko v stari šoli firmo Karolan, Vinšek naj bi Ačku pomagal pri prodaji in drugo. Bil je zgleden svetovalec, žal pri konkurenčni firmi, razmišlja Pušnik.

O lumparijah v Kroju v Vuzenici bi bilo mogoče napisati lično knjigo, vse skupaj pa kliče po hitrem reševanju vprašanj okrog latinince. Ko bo vsa ta zadeva prišla pred sodišče, bodo zaradi dolgotrajnih postopkov — kot že tolikokrat doslej — uporabili (zaradi inflacije) sintagmo »neznatna družbena nevarnost«. Vendar: če že v Kroju niso upoštevali konkurenčne klavzule, naj se vsaj to pot upošteva devizna klavzula!

NOVINARJU SODILI, KER JE PISAL RESNICO

»Moral sem se sleči!«

28. oktobra je bila na sodišču v Celju sodna obravnava zoper novinarja Drago Hribarja, ki ga je tožil Daniel Trakovski, bivši preiskovalec SNZ, z obtožbo, da je v Delu z dne 21. 3. 1991 o njem pisal neresnico. Po zaslišanju obtožene in tožeče stranke ter priče Borisa Šketa, je sodišče Hribarja oprostilo.

Sporni članek je nosil naslov: **Vodja prometnega oddelka je bil po krivem obtožen in zaprt.** V njem je novinar pisal o obdolžitvi, zasliševanju in zaprtju Borisa Šketa.

Drago Hribar: »Napisal sem samo resnico. Uporabil sem dva vira, Borisa Šketa in sodni spis, ki kaže na to, da je preiskovalec prekoračil svoja pooblastila. V tej resnici ni nikakršnega kaznivega dejanja in pričakujem oprostitev.«

Daniel Trakovski, strojni inženir, bivši preiskovalec SNZ: »Tega, kar me dolžijo (maltretiranje med preiskavo), nisem storil. Vsebinska članka v časopisu je bila predstavljena široki javnosti, kar je imelo zame škodljive posledice v poklicnem in zasebnem življenju. Zahtevam, da se objavi pravnomočna obsodba v Delu.«

Boris Šket, predmetni učitelj, bivši Vodja prometnega oddelka v Celju: »Obdolžili so me podkupnine, dobil naj bi baje 10.000 DEM. Ocenjujem, da je šlo za montirani proces. Takrat so me ob 8.30 povabili s pretvezo na UJV (vabil naj bi me predsednik tedanjega celjskega Izvršnega sveta Miloš Pešec). Zaprl so me in zasliševali do 23.00 ure. Trakovski je bil pri zaslišanju aroganten, grob in poniževalen. Moral sem se sleči do nagega, da je pregledal, če sem oborožen. Enkrat me je tako sunil, da sem zdrobil kozarec na mizi. Rekel je, da bi me že zdavnaj pretepel, če ne bi bil tako star, in da jaz ne bom več vodja prometnega oddelka, dokler bo Ertl republiški sekretar (SNZ). Drugi preiskovalec je bil zelo korekten.

Po petih tednih pripora sem moral poiskati zdravniško pomoč. Zaradi živčnosti so me poslali v Vojnik na preiskavo. Šele po petih letih lahko spet normalno delam.

Pravni zastopnik osebnega tožilca (Trakovskega): »Kaznivo dejanje se lahko dokaže le s pravnomočno sodbo. Ko je

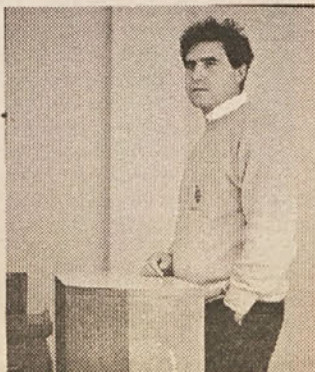
bil članek objavljen, sodba še ni bila pravnomočna.«

Novinar, dopisnik dela iz Celja Drago Hribar je poudaril, da ne bo postopek, ki ga je opisal, v ničemer spremenjen, tudi ko bo sodba pravnomočna.

Sodišče je Hribarja oprostilo obtožbe z utemeljitvijo, da je imel pravico predstaviti sporne postopke Trakovskega »široki javnosti«.

Dodajamo, da je imel tudi dolžnost!

Franc Furland
Foto Severin

Trakovski: zahtevam, da se objavi pravnomočna sodba v Delu

Šket: moral sem se sleči do nagega

Obtoženi Drago Hribar in priča Boris Šket

TRAGEDIJE V VIŠNJEM PRI GROSUPLJEM

Z Janezovima otrokoma je stvar drugačna, ker ju je na zahtevo socialne delavke odpeljala mati Janezove prve žene. Ženska je pametna in polna ljubezni, a tudi mnogo mlajša od Janezove matere. Otroka sta pred tremi leti izgubila mater, sedaj očeta in se morala izseliti iz njune hiše. »Martina se je takoj navadila, Tomaž pa žaluje za domom. Prvega dne sem morala z njim sedeti v šoli. Sedel mi je na krilu, skupaj sva pisala, risala in pela. Šele po dveh urah je učiteljici uspelo, da se je otrok prilagodil. Zdaj hodi v šolo in sprahuje, kdaj bo smel domov,«⁶ pripoveduje babica Julija Babič.

»Z Janezom sem se vedno dobro razumela in nisem nasprotovala njegovi ponovni ženitvi. Cvetka, Janez in otroci so večkrat prišli na obisk. Cvetka mi je bila pri srcu. Do mene je bila ljubezniva. Lepo je skrbela za otroke. Tudi z njenimi otroki se razumem. Vsekakor se morajo vsi štirje otroci nadalje videvati, saj so se imeli radi in so se lepo igrali. Ni bilo prav, da so jih ločili.«

Edina srečna okoliščina v celi drami je ta, da imajo otroci babici, s katerima bodo lažje preboleli rano trpljenje.

Nina in Primož sta mamino smrt težko sprejela, vendar se babica trudi, da življenje normalno teče naprej s čim manj trpljenja in čim več igre.

OD NEKDAJ GNILA SOCIALNA POLITIKA NA SLOVENSKEM

»Ali imamo pravico biti ljudje?«

Nekega uglednega akademika so vprašali, kako gleda na enakopravnost med človeškimi posamezniki, in, ali je »biti človek« pravica ali privilegij. Modro je odgovoril: »Prav nikomur ne moremo zatajiti osnovne pravice »biti človek«. Prav vsi smo se rodili iz ženskega bitja, to pa je najvišja človeška svetost.«

A, kot kaže, to ni tako. Moderna družba je kruta in zahteva svoj davek, ki se povsod odčituje v številu ljudi z obrobja družbe, tako imenovanih marginalcev. Mednje spadajo odvečne družbene skupine, ki družbi ne koristijo ali so celo nevarne za njen obstoj. Socialistično povedano, niso produktivne. To so klošarji, duševno in telesno prizadeti, kriminalci, alkoholiki, narkomani, ponekod v nedemokracijskih družbah tudi homoseksualci. Število marginalcev v posameznih družbah variira, nedvomno pa kaže tudi na socialno politiko te družbe. Ali se marginalcem sme odrekati pravica do »normalnega« življenja, pa je že drugo, nepojasnjeno in za marsikatero oblast neprijetno vprašanje.

ur dnevno skrbijo zate. Kompletno, v celoti. Ne izplača se misliti, saj si zaprt kot »norec« in potem ne moreš misliti, ali ne? Ampak takrat se Slovenec še sanjalo ni, kaj je civilna družba. Še vedeli niso, da mora imeti vsaka razvejana in institucionalizirana država tudi civilno družbo, v kateri obstajajo prostovoljne organizacije, skupine ljudi, ki skrbijo za človeška načela v politični državi, ki se zavzemajo za enakost. In ne za na papirju deklarirano enakost, ampak za v praktičnem življenju izpeljano enakost.

Civilna družba je zrasla tudi na Slovenskem. In to v času, ko je socialna politika zdrsnila na ničlo in nižje. Tako je leta 1988 nastal »Odbor za družbeno zaščito norosti« kar na licu mesta, v Hrastovcu, na mladins-

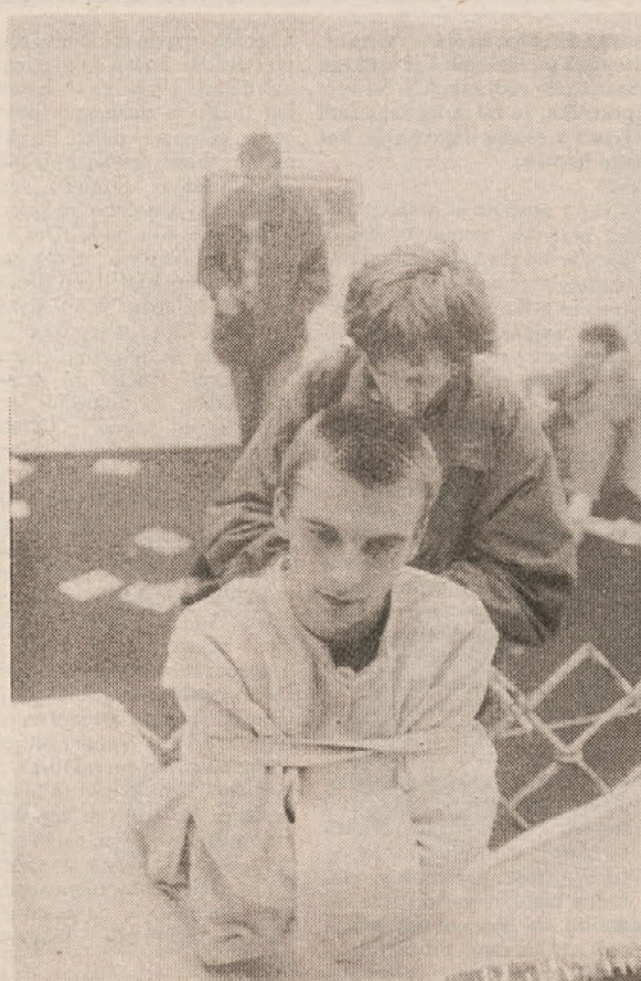
način psihiatričnega zdravljenja. Nujno je, pravijo, ustanoviti podobne stanovanjske skupine tudi pri nas in tako začeti postopek »ponovnega učlovečenja« posameznikov, ki so bili toliko časa zaprti med štiri stene, odrinjeni ob rob družbe in brez možnosti, da bi bilo sploh kako drugače...

Na tem mestu pa se začena trnova pot uresničevanja zamisli nadebudnih, energičnih, predvsem pa humanih fantov in deklet iz omenjenega Odbora. Trnova in žalostna pot soočanja s slovensko socialno politiko, človečnostjo političnih struktur in obupanih krikov, namenjenih slovenski stvarnosti, ki kar ne more dojeti, da smo vsi ljudje pod istim soncem. »Vsi smo norci, ali pač?« je nekoč modro povzdignil glas grški modrijan, ko se njegovi kolege modreci niso strinjali z njegovim načinom razmišljanja. A prikopal se je do večje modrosti, kot njegovi kolegi.

Odbor za zaščito norosti je vse od svojega začetka stopal vstrec s sodobno psihiatrijo, ki je kljub nekaterim napakam (nekaterim odlomkom o statusu pravice do evtanazije) postala humana. »Ljudem so dejansko odvzeli vse pravice. V Hrastovcu nisi človek. Sicer si bitje, za katerega skrbijo noč in dan. A vendar si zaprt, brez osnovnih komunikacijskih možnosti. Stran od sveta, da slučajno ne bi bil komu v napoto.« prvi **Diana Jerman**, članica Odbora.

Potem so se dejavnosti kar vrstile. Odbor za družbeno zaščito norosti je pripravil manifestacije, apele javnosti, izdali so bilten o zdravljenju z metadonom. »Bilten smo izdali prav zaradi apcila skupine odvisnih od drog, ki so se zdravili z metadonom pri dr. Novakovi v Vojniku pri Celju. Uradna psihiatrija je namreč prepovedala takšno obliko zdravljenja. Nekaj medijev je bilten opazilo, vrh psihiatrije pa ni odreagiralo,« pripovedujejo odborniki.

Tu so še javne tribune, ki so

V prisilnem jopiču

nek način tudi sramuje? »Družbi je zaenkrat prav malo mar za to. Svojo kampanjo o psihiatričnem zdravljenju v stanovanjskih skupinah smo začeli pred letom dni. Takrat se je začelo pisarjenje institucijam, prošnje za denarno in materialno pomoč. Povsod odobravanja, obljube za morebitno pomoč v prihodnosti, moralna podpora... To pa je tudi vse, ali pa naj rečem nič? Obljube so kot prazna malha, z njimi si ne moremo pomagati, še manj z moralno podporo,« pravi eden od sogovornikov, **Rok Barborič**.

Sekretariat za stanovanjsko gospodarstvo je Odboru maja 1990 neformalno obljubil sredstva za nakup stanovanja po uradni ceni. Stanovanje so morali najti sami, kar se je tudi zgodilo (jeseni istega leta), vendar so zaradi razlike med uradno in tržno ceno stanovanja, po domače povedano, »izviseli«. Uvideli so, da se kot novo družbeno gibanje ne bodo mogli pretolči skozi kolešja raznih institucij in se registrirati kot društvo.

V nasprotju s socialno politiko lahko torej vidimo, da je birokracija še vedno v vzponu. Nekako v tem času, jeseni lanskega leta, pa se je začela akcija, naj rečem kar projekt, imenovan »Zračni most«. Takrat so odborniki zasipali institucije s prošnjami za pridobitev pravice do prostorov. Ne vedo več, koliko pisem so poslali ljubljanskim mestnim oblastem. Tudi ne vedo, koliko pisem je končalo v košu gospoda ministra predsednika izvršnega sveta. Verjetno kar vsa. Ampak tudi shajanje odbornikov, katerih število je iz meseca v mesec večje, je onemogočeno brez prostorov, v katerih bi društvo lahko uradovalo. Nekaj časa so se gostili drug pri drugem, ko pa jih je bilo prekomerno, so začeli sestankovati v prostorih KUD-a »France Prešeren« v Trnovem. Tam jih je moč najti vsako sredo ob 19. uri.

Ali sestankujejo le enkrat tedensko? »Ne, ampak ostale dneve preživljamo ob prevažanju

bo tako tudi v stvarnem življenju?

»Mora uspeti. Zaenkrat imamo zaposlena dva profesionalna psihoterapevta. Na žalost se bolj ukvarjata z administrativnimi opravili, pisarita prošnje, apele... kot pa s tistimi, za kar smo ju zaposlili. Tudi nova, alternativna oblika psihiatričnega zdravljenja, zahteva striktno profesionalnost in strokovnost. Volunterji smo samo in izključno njihovi prijatelji, s katerimi pravzaprav lažje in bolj odločno vstopajo v novo življenje«, je razvneto še ena izmed Odbornic, **Andrea Užmah**.

Projekt »Zračni most« je star že leto dni. Odbor za zaščito norosti pravi, da je zdaj skrajni čas, da se stvari premaknejo na boljše. Trenutno nujno iščejo prostor, kakršenkoli in kjerkoli, da se bodo lahko nemoteno sestajali, diskutirali, izpeljevali in projektirali. Prav zato so vključeni v akcijo »Mreža za Metelkovo«, katere cilj je pridobiti prostore bivše vojašnice na Metelkovi v Ljubljani; pridobiti za društva, kulturne, umetniške, študentske, ipd., organizacije. Zakaj te so edine, katerim ne kaplja denar sam od sebe. Vanje so vključeni čisto navadni intelektualci: študentje in delavci, ki delajo prostovoljno za humano idejo, ki jo nosijo in gojijo v sebi. Družbene pomoči pa ni in ni. Še vedno ostaja tistih 700 zaprtih »pacientov na večnem zdravljenju«. Pridružujejo se jim novi in novi »institucionaliziranci« – davek moderne družbe je na Slovenskem zelo visok.

Ce vam ni mar za razizem, ki vlada v psihiatričnih ustanovah, potem vam bo Odbor za družbeno zaščito norosti hvaležen za kakšen tolar. Nakažete ga lahko na ŽR 50101-678-67859 ODBOR ZA ZAŠČITO NOROSTI. Če pa vam je za »norce« vseeno, pa vam naj vsaj malo stisne pri srcu ob pomisli, kakšno socialno politiko mlada slovenska država dejansko ima.

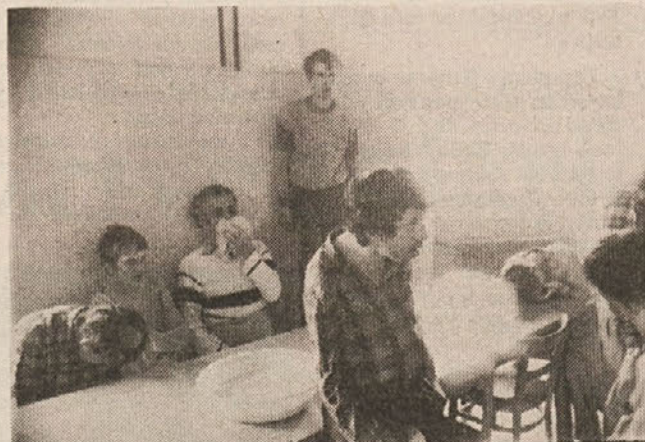
Tomaž Simon

Foto: Franci Fidler

Hrastovec: »...predvsem pa pomnite, da smo vsi ljudje, ne glede na to, katera mati nas je nosila pod srcem.«

Na Slovenskem se z ugledno socialno politiko ne morem ravno pohvaliti. Mogoče je za blestela le v času največjega socialističnega zagona, ko brezposelnosti skoraj nismo poznali, zdravstvo in šolstvo pa sta bila tako rekoč zastopni. Potem so prišle tako dobro znane gospodarske težave in vse je šlo samo še navzdol. Do trenutnega stanja, ki pomeni na Slovenskem 70.000 brezposelnih, ki so z ozirom na katastrofalno nizka nadomestila potencialni socialni problemi. Posebne obravnave so vredni »de facto« socialni problemi, marginalci, katerih števila na Slovenskem ta trenutek ne ve nihče. Mednje sodijo duševno prizadeti ljudje (slovenska psihiatrija je tako nadela ime ljudem, prizadetim od rojstva) in pa duševno bolni. Med duševno bolne štejemo vse prej omenjene »socialne probleme«, ljudi, s katerimi se je življenjska usoda krepko poigrala, pa jim je zaradi tega zavladal alkohol in morebiti mamila. Kadar se problemi kopčijo, je tako ali tako težko določiti začetek in konec. Konec morebiti lažje, saj je zadnja postaja t. i. »življenjskih izgub« največkrat Hrastovec, navzven izgubljeni srednjeveški grad sredi štajerskih hribov, navznoter pa zaprta institucija, v kateri je zaprtih (recimo raje razčlovečenih) kakšnih 700 marginalcev. »Norcev«, bi kdo z gnusom pripomnil, ampak ta že ni nikoli okusil bridkosti življenja, ki je marsikoga pripeljala do Hrastovca. Včasih je med pacienti (recimo raje: jetniki) krožilo reklo, da iz Hrastovca nikoli ne odideš, ampak te odpelja v krsti. Takrat je slovenska psihiatrija še zagovarjala princip »totalne institucije«, kjer nimaš kot pacient niti najmanjše možnosti misliti, saj 24

Hrastovec: vsakdan

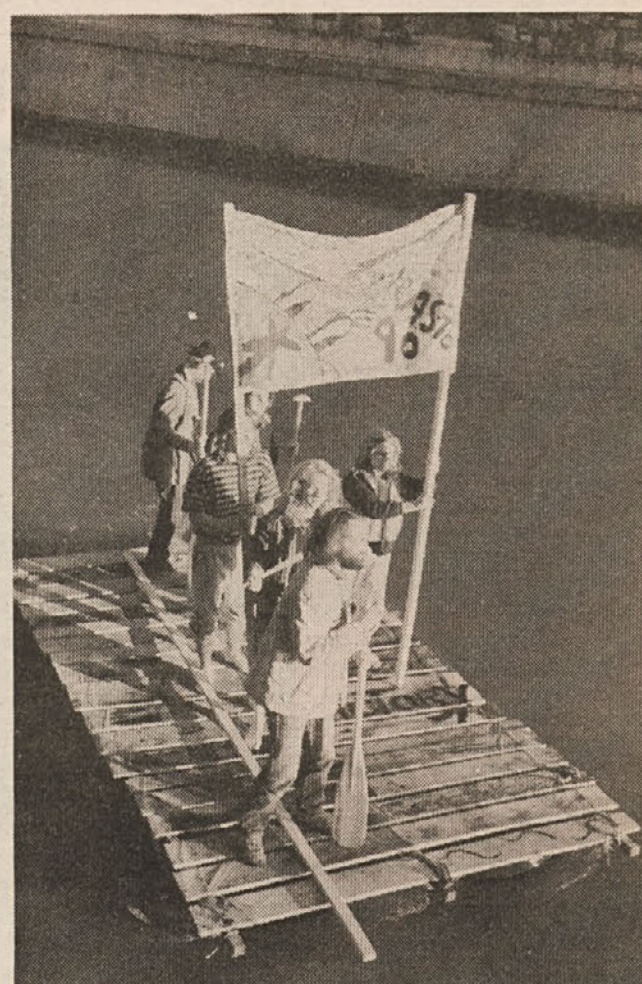
venske psihiatrije. Pacienti, ki so zaprti v psihiatričnih ustanovah, so dejansko jetniki, katerim so odvzete osnovne človeške svoboščine. Na evropskem Zahodu (pa ne že spet?) so se zdravljenja »norcev« lotili mnogo bolj učinkovito. Ustanovili so tako imenovane stanovanjske skupine: skupine 5–8 posameznikov, ki so »mejni primeri« in torej na poti, da se ponovno vključijo v družbo in vsakodnevno življenje; ki živijo kot sostanovanci v hiši sredi drugih ljudi, si med seboj pomagajo in tako zaživijo (končno!) »normalno« življenje. Tako se dejansko prekine njihova »zmarginiziranost«, saj se ponovno vključijo v družbeni ustroj.

Odbor za družbeno zaščito norosti se zavzema prav za tak

jih prirejali. Posneli so »Ljudnico«, film, ki je nastal v Hrastovcu. K svojem delu so pritegnili mlade umetnike, ki so prirejali razstave. Skratka, bilo jih je opaziti.

Leto 1990 je bilo prelomno. Takrat se je rodila ideja o vračanju Hrastovčanov v življenje v t. i. stanovanjskih skupnostih. Odbor si je zadal nalogo, da bodo vsi ljubljanci, ki so jih namestili v Hrastovec, do konca leta 1995 spet nazaj v svojem mestu. Tako bi moralo biti tudi drugod po Sloveniji, pravijo. Ljudje sodijo v svoj domači kraj. Ne le, da so zaprti in za rešetkami, so tudi daleč od doma, od svojcev, ki sprva še, čeprav poredko, prihajajo, potem pa tudi obiskov ni več.

Ali je mogoče reči, da se »norcev« družba izogiba, na

Ob taboru Ljubljana '90 še majčkena atrakcija: odborniki so s splavom zapluli po Ljubljani (Happening norosti) in pritegnili pozornost množice radovednežev

MLADA BOLGARKA RAZKRINKALA POGLAVARJA JUGOSLOVANSKIH NOMADOV V FIRENCAH

Sužnja ciganskega »kralja«

Nataša Giorgijeva, 18-letna Bolgarka, je z lažnim imenom Nada Vasić nekaj mesecev preživela med jugoslovanskimi Romi, ki so nastanjeni v kampu Poderaccio, v predmestju Firenc. V Italijo je prišla po ilegalni poti iz Beograda, na kar jo je nagovoril Agin Bislimi z vzdevkom Duško, poglavar omenjenega kampa in ji je obljubil zaposlitev v neki restavraciji. Nataša se je bila prisiljena ukvarjati s prostitucijo. Ko se je začela temu upirati, je Duško grozil z ubojem njene triletnice hčerke Linde. Zaradi tega se je Nataša odločila spregovoriti in je vse prijavila policiji.

Mlada Nataša Giorgijeva je le ena izmed številnih deklet, ki prihajajo v Italijo. Zavejejo jih lažne obljube. Sanje o boljšem življenju so se zrušile kot stolp iz kart. Nesrečna dekleta se morajo pokoriti svojim go-

Nataša Giorgijeva po sojenju

spodarjem, ki jih pošiljajo na italijanske pločnike. Tudi Nataša je upala, da bo v obljubljeni deželi dobila častno delo in si priskrbelo eksistenco. Njena usoda je bila v rokah Agina Bislimija, »kralja« jugoslovanskih nomadov, ki so nastanjeni v kampu Poderaccio, ki se nahaja v predmestju Firenc.

Nataša Giorgijeva postaja Nada Vasić

Vse se je začelo marca tega leta, ko je 18-letna Nataša iz Sofije, kjer je tudi rojena, prišla v Beograd. Zapustila je Bolgarijo, ker v svoji državi ni imela zaposlitve niti možnosti, da bi jo našla. Razen tega so lopovi oropali hišo njenih staršev, pri katerih je živila s svojo hčerko Lindo. Ukradli so jim denar, nakit in dragocene predmete, ki so jih imeli. Tedaj se je njen oče izselil v Nemčijo, Nataša pa je v Beogradu našla

zaposlitev kot plesalka. Zaslužila je dobro, ne toliko od plače, temveč zahvaljujoč napitninam velikodušnih klientov. Tako je po mesecu in pol odnesla domov v Sofijo, preračunano v lire, štiri in pol milijone. Kmalu potem je spoznala Duška, oziroma Agina Bislimija, ki je v Beograd prišel iz Italije. Duško ji je predlagal, naj bi odšla z njim v Italijo, kjer bi zaslužila veliko več kot v Beogradu. Nataša je sprejela izziv in je krenila na negotovo in nevarno pot. Kakor hitro sta prestopila jugoslovansko-italijansko mejo v bližini Trsta, je Duško ustavil avtomobil. Podrobno je ogledal Natašo in je ugotovil da je lepa, kar je pomenilo, da bo ustrezala njegovim umazanim načrtom. Zatem sta se odpeljala v kamp Poderaccio pri Firencah, kjer je živel Duškova nomadska jata. Razložil ji je, da bo to začasna rešitev le za nekaj dni, kajti renovirali so restavracijo, v kateri naj bi delala. Po nekaj dneh je Duško Nataši odvzel potni list in je rekel, da nihče ne sme vedeti, da je Bolgarka, drugače ne bo dobila dela. Bilo bi veliko lažje, če bi bila Jugoslovanka. Odpeljal jo je v nek urad v Firencah, da bi tam naredila prave dokumente. V uradu je govoril le Duško, in to italijansko, da Nataša ni ničesar zastopila. Na koncu ji je pojasnil, da se sedaj piše Nada Vasić in da mora vsem reči, da je njegova žena.

V peklu kampa Poderaccio

Za Natašo Giorgijevo, oziroma Nada Vasić, ki je v Sofiji pustila svojo punčko v skrb mater, se je začel pravi pek. Obljubljenega dela ji ni nihče več niti omenil. Duško je držal deklico zaklenjeno v neki pri-

Nataša s svojim bratom Giorgijem v Sofiji

kolic. Živila je z njim vendar ni mogla ničesar narediti brez njegovega dovoljenja. Ni smela ven niti se oddaljiti, ker bi jo Duško ali njegovi podrejeni spremljali in jo zadrževali. To je bil pravi fizični in psihični teror. Duško je pretepal Natašo, jo poniževal in ravnal z njo kot s psom. Kmalu jo je začel prisiljevati na prostitucijo. Nataša je to storila le nekajkrat. Potem se je izgovarjala, da se ne počuti dobro. Njen »zaščitnik« jo je zaradi tega vzel v svojo prikolico. Druga dekleta so mislila, da je Nataša dejansko njegova žena. Bila je z njim in je še vedno verjela v boljše življenje, toda Duško je ravnal z njo kot z zapornico.

Čeprav je začela razmišljati o begu, ni mogla storiti ničesar. Vsak v kampu je imel svojo nalogo. Nataši so odredili naj spremlja dekleta na mesto »dela«. Po preteku »delovne ure« naj bi jih zbrala, kontrolirala njihove zaslužke in jih predajala Dušku. A v tem delu so jo zalotili in jo obdolžili za spodbujanje prostitucije. Obsodili so jo na eno leto in pet mesecev zapor.

Resnica v sodni dvorani

Na procesu v sodni dvorani se je Nataša Giorgijeva odločila povedati resnico. S svojim priznanjem je preusmerila proces proti klanu Bislimi, s čimer je ogrozila moč poglavarja Duška, ki je izkoriščal svoje »žene«, jih prisiljeval na prostitucijo in jemat polovico njihovega zaslužka. Na osnovi Natašinega pričevanja so Duška, oziroma Agina Bislimija, obsodili na šest let zapor.

rodila, ko sem štela le petnajst let. Prišla je na svet dva dni po smrti svojega očeta, ki je izgubil življenje v prometni nesreči. Bila sva srečna in zaljubljena. Bila sem premlada, vendar sem se ob njem, ki je imel 23 let, počutila močno in zanesljivo».

Nataša ni imela druge izbire

Kazimir in Nataša sta se poročila septembra leta 1988, ko je že bila na koncu nosečnosti. Linda se je rodila nekaj tednov kasneje, na začetku oktobra. Natašini spomini na te dni so zelo grenki in megleni. Četrtega oktobra tega leta je čakala svojega moža, da bi se vrnil domov. Želela je, da bi bil pri njej, ker je občutila, da se bliža čas poroda. Kazimir se ni pojavil. Potem se Nataša ne spominja ničesar. Dejali so ji, da je Kazimir doživel prometno nesrečo in da so ga že mrtvega odpeljali v bolnišnico. Dva dni kasneje je Nataša rodila punčko. Bila je brez upanja. Prve trenutke življenja svoje hčerke je preživela v joku. Čvrsto je stiskala v naročju to ljubo, nedolžno bitje, ki nikoli ne bo spoznalo svojega očeta. Kasneje je postala močnejša in je začela zaradi Linde ponovno živeti. Da bi ji ohranila življenje, je potrebovala denar, dela pa ni mogla dobiti. To je bil razlog, da je sprejela Duškov predlog. Kasneje, ko je razumela, za kaj gre, se je grenko pokesala.

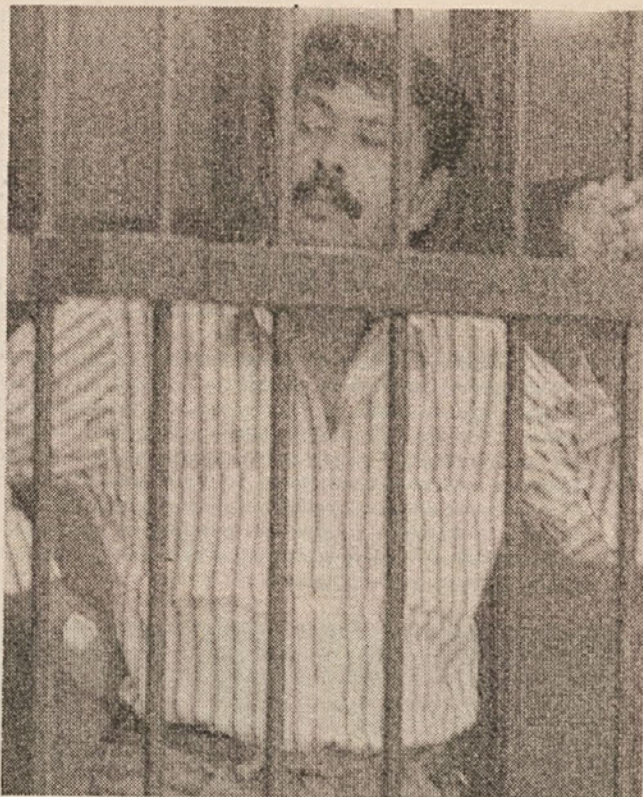
»Ta človek je slabo ravnal z menoj. Ne le, da je hotel biti moj mož, ampak tudi več od tega: hotel je biti moj oče kljub temu, da je že imel ženo in dva

otroka. Duško je brezčutno bitje, ki ni sposobno, da bi koga imelo rado. Ko sem odšla v zapor, me je prisiljeval da bi mu pošiljala nežna pisma, da bi sodniki mislili, da med nama obstaja prava ljubezen. Ko mi je brat pisal, da je Linda v nevarnosti, sem razumela, da je treba prekiniti igro, v kateri me je držal toliko časa».

Svojo punčko je Nataša uspela slišati po telefonu po petih mesecih, preživetih v Duškovem suženjstvu. Telefonirala je domov, v Sofijo, 6. oktobra, medtem ko je Linda upihnila tri svečke na torti za svoj rojstni dan. »Mila mati, mamica draga, mamica lepa, kdaj se boš vrnila?« je takoj vprašala mala Linda in je še rekla: »Nehala bom jesti torto in jo bom pustila zate, če mi boš obljubila, da boš hitro prišla domov!« Nataša je začela jokati in razmišljati o edini stvari, ki ji še preostaja, da bi se rešila pekla in se vrnila domov k svojemu otroku in družini.

Sedaj Nataša Giorgijeva, ki bo verjetno oproščena kazni, čaka, da bi dobila dokumente in se vrnila v Bolgarijo. Name-rava poiskati resno delo in živeti s svojo hčerko. Želi pozabiti grozo nomadskega kampa Poderaccio pri Firencah in pobegniti čimdlje od Duška. Zaveda se, da jo bo Duško iskal, ko ga bodo izpustili iz zapor, toda tedaj bo Nataša daleč. Začela bo novo življenje in poskušala pozabiti, kar je doživela. Življenje med Cigani v Italiji bo ostalo le še grenek spomin iz njene mladosti.

Zoran Vlajić

Agin Bislimi – »Duško«, ciganski kralj, je končal za zapahi, kjer bo ostal šest let

Nataša izbira darilo za svojo punčko

FOTOKOPIRNI STROJI

MINOLTA - CANON

NOVI * DELNO UPORABLJANI

EKSKLUZIVNE CENE * GARANTIRANO NAIŠJE

ZAGOTOVLJENA GARANCIJA IN SERVIS
PRIDITE - VIDITE - ODPELJITE...

ELO

E. L. TEN - Koroška c. 61 MARIBOR
Tel/fax - (062) 25-924

BESEDE UMETNIKA

Milan Jesih

Dež je ponehal, sonce je zašlo,
človek prinesel k oknu je obraz,
stoji, kot da bi gledal z ladje kdo,
in lene dime vleče v prazni čas–

kdo gledal z ladje, ki bi se pozneje
to noč razbila ob ledeni gori,
kdo, ki bo ribji drek ob mrzli zori,
pa zdaj se še ob radiator greje–

dobrotni bog, saj prav, naj noč pred njim
še dolga, lepa desetletja traja,
vse dobro in najboljše mu želim,

naj Srem, dom slike, bo še dlje od kraja
in ure katastrofe Titanica –
ampak zakaj? Mar čas je sploh razlika?

KNJIGE: UROŠ ZUPAN – SUTRE
Verzi, zabiti v papir

Nemirni in neustaljeni duh Uroša Zupana, večno lačen tisoč in ene noči, tisoč in enega dneva, je rodil njegove Sutre. Tako je naslovil svojo prvo pesniško zbirko, ki je pred kratkim izšla pri založbi ALEPH. Sutre so sledi in priidni davni, opojnih Indov, izreki življenja samega.

Iz njih vrejo tenkočutni odzivi dolgih popotovanj, hrepenenja po še nedožitih, skrivnostnih poteh, ki ovijajo in izravnavajo svoje kamnite in betonske strukture le sebi v prid. Skozi dolge verze se vijejo strastni, trdno zasidrani spomini na megalomanska mesta, ki jih je obredel in ki združujejo v sebi toliko svetov, da jih preveč ostaja osamljenih in razvrednotenih.

Za vzor si jemlje pesniško beatniško gibanje, ki je odraz drugačnega hotenja in razumevanja sveta. V pesmih je čutiti tudi spoznanja, ki ne navdajajo z mladostno, vihravo energijo, temveč se obnavljajo kot otožnost nad nespremenljivim in dejanskim nad nepozabljenim. Če navedem kot primer iz zadnje kitice pesmi z naslovom Rože: »da sploh nisem bil vrtnar, da bi moral obdelovati svoj vrt ljubezni vsak dan znova in znova.«

Zupanova (navzven kozmopolitska, a navznoter intimna) poezija je gotovo izjemno dejanje, saj vrača v slovensko poezijo občutek za dolgi verz, hkrati pa je izjemno dejanje za pesnika samega, kajti s tem je potrdil svoje poslanstvo.

BORŠTNIKOV PRSTAN '91

Mira Sardoč

Že dolgoletna Tržačanka (leta 1985 se je upokojila v tamkajšnjem slovenskem gledališču) se je po svojo življenjsko nagrado vrnila tja, kjer je začela: v mariborskem teatru. V Šentilju v Slovenskih goricah rojeno Sardočeva je pot za Mariborom peljala v Ljubljano, dokler se ni dokončno ustalila na obali. Sonja, Jacinta, Gertruda, Maša so le nekatere od njenih velikih, karakternih vlog. Seveda na odru. Zelo dobro jo poznajo tudi radijski poslušalci, zlasti tržaških slovenskih oddaj. Kljub upokojitvi še naprej igra in nastopa, največ z recitali.

AMERIŠKO-MEHIŠKI GOST

Maksimalizem Johna Maxima

John Maxim je Američan, ki že 23 let živi v Mehiki, točneje, v Ciudad Mexico. Ker so mu všeč tamkajšnji ljudje in mehiška hrana. Sicer pa je predstavnik značilne sorte svobodnjaškega intelektualca z Zahoda, ki pač zato, da bi (pre)živel, prime za vsako delo, čeprav sta mu najbližje literatura in gledališče. Prav zato je tudi zajadral na letošnje Borštnikovo srečanje v Mariboru.

Noč med 25. in 26. oktobrom, ko je Slovenijo zapustil zadnji jugovojak, je doživel na prav svojevrsten način. »Malo čez polnoč me je zbudil zvok siren. Mislim sem, da je zračni napad. Čeprav položaj v Sloveniji kar dobro poznam, sem bil prepričan, da je znova usekalo. Kar stekel sem dol v recepcijo, pa so me pomirili, da ne gre za napad marveč za slanje. Čestitam, ni kaj!«

Maxim je ta trenutek zaposlen pri mehiški državni tiskovni, agenciji Notimex; največ se ubada z umetniško kritiko. Ni ga področja, ki se ga ne bi lotil, kot že rečeno pa ga predvsem zanimata literatura in gledališče. Ko so bili lani gledališčniki iz ljubljanskega MGL v Mehiki, si je ogledal Šherezado, letos še Mariborčane s Faustom. Na Borštnikovem srečanju si je ogledal tudi Hamleta

in pravi, da ga je Pandur povsem očaral. Meni namreč, da ne gre le za izredno režijo, ampak tudi za dopolnitev Shakespeareovega besedila oziroma misli. »Shakespeare pojma ni imel, kaj bo nekega dne nastalo iz njegovega temeljnega dela,« se muza.

John Maxim ni samo spremljevalec umetniškega dogajanja, marveč je tudi sam doslej napisal 16 romanov in dram. Ogromno prevaja iz drugih jezikov v angleščino in španščino. Sedaj tudi že slovenske dramatičarje. Samo do letošnjega božiča ima za prevesti tri drame, pa se je z njimi ubadal tudi že v Mariboru.

Zapišimo, da je Maxim tudi igravec, oblikovalec, gledališki direktor in producent. V zadnjih dveh vlogah se je preizkušal zlasti v Pennsylvaniji, Kaliforniji in, bogme, tudi v hladni Alaski.

John Maxim s slovenskimi prijatelji

O Sloveniji John Maxim meni, da trenutno v svetu pomeni simbol boja za neodvisnost. Trdi, da to ni le njegov osebni vtis, ker se je pač s Slovenci in njihovo deželo pobližje seznanil, marveč da na takšno mnenje naleti povsod po svetu, kamor ga zanese pot. Navdušen je nad Mariborom in Ljubljano (drugače za sedaj še ni bil). Za

prvega kar ne more razumeti, da si s samo 150 tisoč prebivalci lahko privoščijo tako kakovosten gledališki festival. Dejal je, da sta v dvajsetmilijonskem Ciudad Mexico morda le dva teatra, ki se lahko po opremljenosti in organiziranosti primerjata z mariborskim.

Braco Zavrnik

TEATER GRE NAPREJ

Sedaj goriški Alpe-Jadran

Komaj se je izteklo Borštnikovo, se v Novi Gorici (pa Gorici in Sežani) začne nova gledališko-festivalska serija. Gre za 6. srečanje gledališč Alpe-Jadran, ki se začne jutri in konča čez teden dni, 15. novembra. Lani je bil festival, zaradi premalo denarja, izjemoma v Beljaku.

Program srečanja bo nekoliko okrnjen, saj sta zavoljo vojne v Sloveniji in dogodkov po

njej odpovedala udeležbo Kammerspiele iz Münchena s Handkejevim Kasparjem in teater iz Salzburga. Iz Italije se bodo predstavili Teatro Stabile s Shakespearovim Richardom II., Tetromusica iz Padove s predstavo MA CA DO in Teatro del Buratto iz Milana z Modrim kruhom. Iz Madžarske prihaja gledališče Hevesi Sandor Shinhaz iz Zaleegerszeza s Shafferjevim Equusom, iz Hrvaške pa ZKM iz Zagreba

s Krleževimi Zastavami in HNK iz Splita s Begovičevim Pustolovcem pred vrati. Slovenijo bo zastopalo domače Primorsko dramsko gledališče z Zmagoslavjem ljubezni (na Borštnikovem je ta predstava prejela nagrado na sceno), mariborska drama SNG z Buchnerjevim Vojskom (razglašen za najboljšo predstavo Borštnikovega) ter ljubljansko Lutkovno gledališče s Klemenčičevim Faustom.

Prihodnjo jesen bo festival Alpe Adria že pod eno streho. Tedaj naj bi namreč v Novi Gorici odprli mogočno gledališko stavbo s kar 6500 kvadratnimi metri uporabne površine. Samo oder bo tak, da bi nanj lahko postavili vso sedanjo goriško gledališko hišo v Solkanu.

Braco Zavrnik

RAZSTAVE: IGNAC MEDEN

Energija nizov

Ko vstopimo v prostor, v katerem razstavlja prekmurški kipar Ignac Meden, nas ob pogledu na postavitev njegovih objektov prešine določena energija. Globinski efekti se prepletajo z enostavnimi barvnimi površinami, ki nas ob površnem pogledu spominjajo na »De Stilj.« A za razliko od ostrih, strogih osnovnih barv, uporablja Meden pastelne prelive modre, ki postane tirizna, rdeče, ki potegne na rožnato, blede rumene do sive, bele in črne.

Vibracije, ki jih sproža, ko niza serije enakih objektov, samo postavljenih na drug način, na eni strani in izrabo tehničnih pripomočkov na drugi, delno multimedialni smeri, z abstraktnim slikarskim izrazom sklone skupaj z identiteto razstavišča v značilno prostorsko enoto. Spreminjanje prostorskih razsežnosti skozi niz slik različnih velikosti in oblik, s katerimi želi avtor opozoriti na pomembnost strukture in njenega neposrednega čustvenega delovanja, ne odraža v skladnosti v ponavljanju, ampak se nam dogaja neprenehno gibanje energij različno obarvanih površin.

Na ta način uresniči idejo avtonomne prostorske slike, ki prehajajo z dvodimenzionalne površine na prostostoječe objekte s poudarkom na likovni arhitekturi. V te namene upo-

rabi kar znane oblike, kot so ročaj sekire, motike ..., s čimer izraža delo, gibanje in v končni fazi eksistenco. Njegov manevrski prostor mu tako omogoča izkoriščanje barve kot elementa prostora, zraka kot elementa časa in gibanja kot elementa, ki se širi v času in prostoru v osnovnih silnicah njegovega izraza.

Toda ne zaustavi se na statičnosti oblik, ampak jih zdinamizira z video tehniko, oziroma celo neposredno premakne v gibanje. Kaj ga bolj fascinira je težko določiti.

Za sklope svojih razstavljenih predmetov uporablja različne materiale – deske, železne kline, žične armature, tramove ..., ki jih zmontira v specifične konstrukcijske povezave. Namenskost in vsakdanost njegovih predmetov, iz katerih sestavlja objekte, pa

mu dajejo noto prepoznavnosti in svojskosti. S tem lahko Ignac Meden nedvomno prišteva med bolj zanimive umetnike – likovnike, ki tišino in relativno monotonost svojega Prekmurja preko svoje optike

zlije v galerijski prostor in ga napravi na videz usklajenega, toda polnega »drobnih« pre-senečenj.

Peter Tomaž Dobrila

»P1«, 1990, akril, les, železo; 177x200x200 cm

TVSKOP

Spektakli

Pretekli teden je bil za televizijo vsekakor eden uspešnejših, saj je naplavljal celo vrsto nadvse zanimivih dogodkov, ki so pomagali razbiti standardno monotonijo njenega programa. Če odmislimo večje mednarodne dosežke in dogajanja na ozemlju bivše Jugoslavije, ki tudi niso minila brez nepričakovanih zapletov, kaže posebej omeniti zlasti tri bisere iz domačega okolja.

Začelo se je s torkovim Žariščem, ki se je na zagoneten način podvojilo, da bi nam lahko v dveh delih ali – če hočete – v dveh oddajah istega žanra predstavilo »aventično podobo« obeh osamosvojenih kril razpadle SDZ. V sredo je sledil Pandurjev sklepni spektakel Boršnikovega srečanja, ki je nič hudega sluteč gledalce osupnil s slovensko verzijo hollywoodske dramaturgije. V četrtek pa nam je Janez Janša v TV dnevniku na moč nazorno demonstriral, kako se zgodovina ponavlja kot farsa, ko se je po daljšem premoru spet znašel za rešetkami zapora vojašnice na Metelkovi.

Vsi trije dogodki so bili »uprizorjeni« nalašč za TV, vsi trije so bili bolj ali manj posrečeno režirani in pri vseh treh je bilo veliko improvizacije. A stopnja in narava improvizacije sta bili vsakokrat drugačni, tako rekoč žanrsko usklajeni s tipom oddaje.

Tako je, denimo, šlo v primeru Žarišča za izsiljeno programsko improvizacijo, pogojeno s prav tako programsko (kajpada tudi z ideološko in personalno) nepomirljivostjo obeh strankarskih »identitet«. Pri zapletu na Metelkovi je bila improvizacija ključnega pomena, saj je dobesedno »proizvedla« dogodek ali, natančneje povedano, iz nedolžnega TV poročila o nekem nostalgичnem obisku na »kraju zločina« je naredila zabaven medijski dogodek. Nič čudnega, da so morali Bavčarjevi »specialci« obrambnega ministra reševati kar s pomočjo krampa, se pravi, po klasičnem gasilskem postopku, saj je naključje res premočno poseglo v dogajanje, dasi je izbralo »prave« osebe, kraj in čas. Kar zadeva sklepni del Boršnikovega srečanja, pa je treba reči, da je bila improvizacija tu vračunana, lahko bi rekli »vrezirana« kot notranja sestavina dogajanja in potemtakem od vseh treh primerov najmanj odločilna.

Kljub temu je najbrž vredno tej prireditvi posvetiti nekaj več pozornosti, kajti Žarišča bodo v prihodnje bržčas še bolj nepredvidljiva, obrambni minister pa tako ali tako ni nikoli čisto varen pred takšnimi in drugačnimi »atentati«. V nasprotju s tem je bil mariborski spektakel pač enkraten, čeravno je na prvi pogled izžvenel kot stota kopija znanih slavnostnih podelitev filmskih nagrad (oskarjev, zlatih palm, felixov itn.).

Enkrat je bil zato, ker je bil po svoji vsebini gledališki, po dramaturgiji in izvedbi filmski, po nastopajočih tako rekoč »mednarodne«, po duhu pa vendarle globoko slovenski. Očitki glede »provincialnosti«, »estradnosti«, »neizvirnosti« itn. te prireditve so kajpak stranskega pomena, kajti poglavitno je, da je opozorila na vse večjo »kinematičnost« slovenskega (zlasti Pandurjevega) teatra, na njegovo presejanje tradicionalne odvisnosti od besede in poseganje v svet slik, podob, vizualne fikcije, ki je bila doslej domena filma.

Paradokso je pač, da mesto izumirajočega slovenskega filma (ki je bil sicer zmeraj v nekakšni krizi zaradi svoje pretirane zavezanosti besedi, dialogu) vse bolj zaseda njegov starejši brat, ki očitno resneje jemlje univerzalnost slikovnega govora. Igralci pa so v obeh primerih isti.

In če po drugi strani Tomaž Pandur, ki je zrežiral tudi to sklepno prireditev, brez ovinkarjenja ugotavlja, da »slovenska gledališka kritika krevlja za razvojem modernega evropskega gledališča«, bi slovenski filmski kritiki težko očitali kaj podobnega, ko gre za evropski in svetovni film (domačega je tako že zdavnaj »prehitela«). Gledališče brez »lastne« kritike in filmska kritika brez »svoje« kinematografije – to se pač lepo ujema z aktualnimi slovenskimi razmerami, z državo brez priznane državnosti, z denarjem, ki je zgolj nadomestek, s »privatizacijo«, ki nima zakonske podlage itn. Nič čudnega, če tudi slovenski teater vse bolj spominja na »film z drugimi sredstvi«.

Bojan Kavčič

MUZIKA JE
BIZNIS

Ko je pred dobrima dvema letoma virus revivalov začel svoj zmagoslavni pohod tudi na naših takrat še neinficiranih tleh, je bilo za pričakovati, da se bodo poleg petdesetih in šestdesetih let vrnila tudi pozna sedemdeseta s punkom in vsem kar k temu sodi. Revival punk rock gibanja se ni zgodil ne na tujem ne pri nas, iz danes povsem jasnih razlogov. Ja, po bitki so res vsi najbolj pametni.

Tudi največji punk navdušenci morajo danes priznati, da punk rock kljub svoji takratni popularnosti ni bil tako močno razširjen kot glasbeni stili petdesetih in hipijevsko gibanje. Poleg tega velja omeniti tudi podatek, da je punk rock kljub svoji izrazito anarhistični drži bil pravzaprav medijski štos starega pokvarjenca Malcoma McLarena. Seveda si niti prekaljeni dobičkar ni mislil, kakšen plaz bo sprožil in koliko posnemovalcev bodo Sex Pistols dobili. McLaren in Pistols pravzaprav niso storili kaj več kot le prerazliti vrvico in poželi hvalo in slavo. V velikem slogu jasno.

Ko se je punk rock po slabih petih letih dokončno upehal in kot forma ostal brez besed, je bilo kot na dlani da bo tiho in neopaženo odml, toda to se ni zgodilo, prišlo je le do transformacije karakterja. In prav to je še en vzrok, zakaj do comebacka punka v zadnjih letih ni prišlo. Punk se je namreč kot underground godba (čeprav so bili Sex Pistols čisto prave pop zvezde) cepil na toliko različnih in različnih in kasneje združeval z novimi stili, da se je tako preobražen ohranil še do danes. Povrhu vsega pa bi bilo v devedesetih malce hecno gledati in poslušati bend, sestavljen iz štirih kreatur, polnih varnostnih zaponk, ki bi se drle, da so za anarhijo.

Punk rock je kot forma ostal v enem izmed predalov zgodovine rocka, iz katerega se da kar dobro krasti. Najbolj zanimiva je bila preobrazba punka v Hard Core Punk, v prvi polovici osemdesetih, ko je Hard Core Punk pomenil stil zelo hitrega in agresivnega igranja punka. Sčasoma je Hardcore postal vse kaj drugega kot punk rock, HC pa povsem avtonomen izraz za glasbeno usmeritev v rocku in danes lahko na lestvicah popularnosti najdete punk bende le pod rubriko Hardcore.

Hardcore je pravzaprav tudi tista bilka, ki je punk rock rešila pred sramotno pozabo. Ker je HC ohranil sposobnost mešanja z drugimi stili, je na nek svojstven način uspeval dosežati aktualnost, ki mu je omogočala nadaljnji razvoj. Tega punk seveda ni bil sposoben, še najdlje v večini »crossover« je prišel v navezi z reggaejem.

Punk rock se je torej v glasbeni zavesti sedanjega trenutka ohranil predvsem kot način razmišljanja. Tipičen primer so nekateri bendi založbe, SUB POP ki igrajo glasbo, navezano večinoma na Hendrixa, Zeppelina in podobne velikane šestdesetih, a kljub temu delujejo zelo punkovski. Očitno je dediščina punka še najbolj implicirana v načelu, »da izgledaš grdo in nevarno ter da je temu primerna tudi glasba, ki jo igraš«.

LESTVE

Velika Britanija (NME) – singli

1. BRYAN ADAMS – (Everything I Do) I Do It For You

Monty Python: »Sinko, zdaj te bomo križali, toda ne boj se; raje glej na življenje z bolj svetle strani.«

2. THE SCORPIONS – Wind Of Change
3. MONTY PYTHON – Always Look On The Bright Side Of Life
4. JULIAN LENNON – Saltwater
5. KIRI TE KANAWA – World In Union

Velika Britanija (NME) – albumi

1. SIMPLY RED – Stars
2. PRINCE AND THE NEW POWER GENERATION – Diamonds And Pearls
3. BRYAN ADAMS – Working Up The Neighbours
4. TINA TURNER – Simply The Best
5. DIRE STRAITS – On Every Street

Velika Britanija (NME) – nedovisni singli

1. BIZARRE INC – Such A Feeling
2. CHAPTERHOUSE – Mesmerise
3. LUSH – Black Spring EP
4. THE BOO RADLEYS – Boo Up! EP
5. HUMAN RESOURCE – Dominator

Velika Britanija (NME) – nedovisni albumi

1. PRIMAL SCREAM – Screamdelica
 2. PIXIES – Trompe Le Monde
 3. SWERVEDRIVER – Raise
 4. HOLE – Pretty On The Inside
 5. CRANES – Wings Of Joy
- ZDA (Billboard) – singli
1. MARIAH CAREY – Emotions
 2. MARKY MARK (F BUNCH) HOLLOWAY – Good Vibrations
 3. NATURAL SELECTION – Do Anything
 4. COLOR ME BADD – I Adore Mi Amor
 5. KARYN WHITE – Romantic

NOVICE

Neil Young: ata žgejo na feedback

NEIL YOUNG namerava izdati dvojni živi album z naslovom »Weld«, ki je bil posnet na koncertih v New Yorku, Pittsburghu in Baltimorju med zadnjo turnejo. Posebnost tega dvojne albuma bo tudi poseben CD, na katerem bo 37 minut feedbacka, nekakšna lepiljenka koncev pesmi, ki jih je Young izvajal v živo. K izdaji tega posebnega CD-ja, ki bo izšel v omejeni nakladi, so ga nagovorili Sonic Youth, sicer

njegovi veliki oboževalci.

Cenzura je zopet na delu. Tokrat so na vrsti PUBLIC ENEMY. Satelitski program MTV je namreč oklestil njihov video z njihovega novega albuma »Apocalypse 91«. Poslej bo na MTV moč videti »Can't Truss It« le brez obešenega črnca na koncu videa.

MONTY PYTHON so izdali zbirko najbolj uspešnih pesmi iz njihovih filmov in TV showov. Na plošči z imenom »Monty Python Sings« se nahajajo tudi »Spam Song«, »Lumberjack song« in »Always Look On The Bright Side Of Life«. Slednja je tudi takoj skočila na tretje mesto trenutno najbolj prodajanih singlov v Veliki Britaniji. And now for something completely different.

Tudi SOUNDGARDEN so izdali nov album. Imenuje se »Badmotorfinger«. Soundgarden bodo tudi kot predskupina spremljali GUNS'N'ROSES na njihovi ameriški turneji.

JOE STRUMMER, ki ga bodo eni hitro pozabili, drugi ohranili v blestem spominu, tretji pa ga bodo vzeli v poduk in se bodo naslednjič malce bolj potrudili, z organizacijo koncertov.

Mrzel koncert torej, ki ga bodo eni hitro pozabili, drugi ohranili v blestem spominu, tretji pa ga bodo vzeli v poduk in se bodo naslednjič malce bolj potrudili, z organizacijo koncertov.

VIDENO

PRIDIGARJI, PERSONAL CHOICE, G. R. B., etc, Partizan, Ljutomer

Ko pravim, da je bila dvorana hladna, pri tem ne mislim le na temperaturo zraka, ki je bila blizu ničle, pač pa tudi na vzdušje, ki je bilo zaradi katastrofalnega zvoka in še nekaterih drugih stvari, ki jih ne bi omenjal, tudi blizu ničle.

Prvi so se na oder (ki je bil spredaj pregrajen z ogradjem za košarkarski šport) primajali N. K. V., skupina iz Varaždana, ki so kakšno uro bluzili po vodah Death-grind-core-metal in zabavljali le najvernejše privržence te zvrsti, mene in večino ostalih ljudi v dvorani, pa so silili k zehanju. Isto je bilo z nastopom Necropsy, domačinov, ki so bili stilsko precej podobni prejšnji skupini, le po zvoku so bili bolj, mhm, metalni. Žuta minuta iz Radencev, so čeprav razglašeni, dvignili na noge večji del občinstva. Celu uro sem ugotavljal, kdo na odru bi lahko tako ubrano soliral na trobenti, na koncu pa ugotovil, da je ta nekdo kitarist, ki ima precej popa-

čeno predstavo o svoji kitari in njenem zvoku. Domačini G. R. B., so odžagali dobro urico povprečnega Death metala in predčasno zapustili oder, ker se je kitaristu... pokvarila kitara. Največje presenečenje (vsaj zame), so bili Personal Choice, popolnoma novo ime na naši sceni. Igrali so namesto Pragwald, ki so trenutno na počitnicah, in sicer nekakšno svojizvijo RHCP, No Means No, Snuff in Youth of Today. Torej zmerna porcija Rapa, Metala, Odštekanih riffov, melodičnega HC-ja in SE vokalov. Do pravih odrskih izkušenj jih delo dela še lep čas, vendar so s svojim nastopom (mislim da je bil to celo njihov prvi nastop), kljub slabemu zvoku, pokazali, da bomo o njih še slišali in, da točno vedo kam in kako. Pridigarji so le še izpraznili dvorano. Tudi oni se niso oddaljili od svojege satio-rockerskega izražanja. Kljub času, ki je za njimi, še vseeno medlo.

Mrzel koncert torej, ki ga bodo eni hitro pozabili, drugi ohranili v blestem spominu, tretji pa ga bodo vzeli v poduk in se bodo naslednjič malce bolj potrudili, z organizacijo koncertov.

IT'S ME IN THE CORNER

KONCERTI

V klubu K4 v Ljubljani bo 6. 11. v okviru srednjih jazz-etno-blues večerov nastopil duo LUMBAR-JAKŠA. Martin Lumbar in Lado Jakša nastopila ob 23 uri.

V Celjskem Kljub-u v soboto, 9. 11. koncert benda OVERFLOW iz Koprivnice. Skupina, ki se je uspešno predstavila na letošnjem Novem Rocku, bo koncert izkoristila za promocijo plošče, njihovega vinilnega prvenca.

ZA VEDNO
Z NAMI

Pred 5. leti
NICK BERRY-Every Loser Wins

Pred 10. leti
ALTERED IMAGES – Happy Birthday

Pred 15. leti
CHICAGO – If You Leave Me Now

Pred 20. leti
ROD STEWART – Maggie May

Pred 25. leti
THE FOUR TOPS – Reach Out I'll Be There

TV

»IN«
E-MOTION
»OUT«
Rajko Pirnat in njegov televizijski bonton.

TREND

Prirediti žur na prvi november.

Slovensko Ljudsko Gledališče Celje

Četrtek, 7. november, ob 19.30: Edward Albee: KDO SE BOJI VIRGINIE WOOLF? gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja, za abonma ČETRTEK in IZVEN

Petek, 8. november, ob 19.30: Edward Albee: KDO SE BOJI VIRGINIE WOOLF? gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja, za abonma PREMIERA

Sobota, 9. november ob 19.30: Edward Albee: KDO SE BOJI VIRGINIE WOOLF? gostovanje Prešernovega gledališča iz Kranja, abonma SOBOTA VEČERNI in IZVEN

ob 19.30: Murray Schisgal: LJUBEZEN, režiser Dušan Mlakar, gostovanje v Festivalni dvorani na Bledu

Nedelja, 10. november ob 19.30: CROATIAN ART FORCES – umetniški večer prireditve v pomoč hrvaškim beguncem, ki jo organizirata Zdrženje dramskih umetnikov iz Hrvaške in Slovenije.

Prodaja vstopnic vsak delavnik od 9.–11. ure pri blagajni SLG.

Pokrovitelj SLG Celje sta:
EURODAS CELJE in BIO DOM CELJE

DP REKLAMA, opravljanje storitev s področja ekonomske propagande in trgovine. CELJE, Ul. XIV divizije 6

REKLAMA

The Pogues danes. Bo Strummer čez pol leta še izgledal tako mladostno?

ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE V ZAVAROVALNICI TRIGLAV

Z manj skrbmi v starosti

Življenjsko zavarovanje je v svetu najbolj razširjena oblika varčevanja, ki istočasno omogoča vsakomur, da zagotovi sebi ali svojem izplačilo dogovorjene zavarovalne vsote. Pri nas je v preteklih letih zaradi skokovite inflacije prišlo na slab glas, zavarovalne organizacije so se obnašale monopolistično in zavarovanec je na koncu dobil samo nekaj dinarjev. Lani so se razmere bistveno spremenile in v Zavarovalnici Triglav d.d. so z uvedbo življenjskega zavarovanja z dodatnim nezgodnim zavarovanjem in valutno klavzulo vrnilo temu zavarovanju trdnost, gotovost in varnost.

»Življenjska zavarovanja z devizno klavzulo smo lahko začeli sklepati šele lani, saj nam prej tega zvezna zakonodaja ni dovoljevala,« pravi **Jani Kobal**, vodja sektorja vseh zavarovanj v Zavarovalnici Triglav d.d. – Območna enota Celje. »Ljudje se lahko zavarujejo v različnih trdnih valutah, zneski so navedeni v izbrani valuti in plačljivi v tolarjih po srednjem tečaju osem dni pred zapadlostjo. Različne oblike plačevanja premij prinašajo različne ugodnosti. Premijo lahko zavarovanec plačuje mesečno, lahko pa tudi četrtno, polletno ali enkrat letno, pri

ja pa je mnogi ne zmorejo več. Celo najnižji mesečni znesek v protivrednosti 20 nemških mark je za mnoge vprašljiv.«

Kaj lahko napravi zavarovanec, ki se je za določeno dobo zavaroval za vsoto, ki jo je pred devalvacijo z lahkoto zmogel, danes pa znesek močno bremeni njegov družinski proračun?

»Hočemo konsistenten in pošten sistem, zato smo pripravili zavarovalne police spremeniti in vanje vnesti manjše vsote, kolikor jih zavarovanec zmore. Zavarovancu, ki je, denimo devet mesecev plačeval po 100 DEM, sedaj pa želi po 50 DEM, dajemo za znesek 250 DEM dobropisa, 200 DEM pa obdržimo za svoje stroške.«

Kdo se pri nas odloča za življenjsko zavarovanje? Kakšna posebna vrsta ljudi, določenih poklicev, starosti?

»Težko bi rekli, kakšna vrsta ljudi. Naši agenti na terenu opažajo, da je zadnje čase veliko zanimanje predvsem v tovarnah, med delavci, ki se bojijo za svojo eksistenco, bojijo se, kako bodo živeli na starost.«

Danes tudi na področju zavarovalništva vlada precejšnja konkurenca, na celjskem območju si delite prostor štiri zavarovalnice. Kakšne prednosti ponujate pri vas?

»Zavarovalnica Triglav v primeru smrti izplača celotno dogovorjeno vsoto, medtem ko tuje zavarovalnice navadno izplačujejo samo do tedaj zbrana sredstva ali pa je izplačilo pogojeno s potekom dogovorjene dobe. Pri Zavarovalnici Triglav je zelo razširjena vzajemna oblika zavarovanja, kjer se z minimalnim doplačilom hkrati zavarujeta dve osebi. Če imata starša sklenjeno vzajemno zavarovanje ali sta zavarovana vsak s svojo polico, bo Zavarovalnica Triglav izplačala dodatno zavarovalno vsoto za opre-

mo otroka, ki znaša 10 odstotkov zavarovalne vsote življenjskega zavarovanja staršev. Pri Zavarovalnici Triglav se lahko z minimalnim doplačilom dogovorite za zavarovanje, pri katerem bodo upravičenci v primeru smrti dobili izplačano takoj dvojno zavarovalno vsoto.«

Med temi življenjskimi zavarovanji je mnogo takšnih iz prejšnjih let, mesečni zneski so minimalni. Kaj boste napravili s takšnimi policami?

»Takšnih zavarovanj iz preteklih let je zelo veliko, kar 14 tisoč. Ponekod so mesečne premije vsega 10 tolarjev, ki jih niti ne izterjujemo, saj bi bilo s tem preveč stroškov. Začeli smo z akcijo zapiranja takšnih življenjskih zavarovanj.«

Kako pa bo po izteku življenjskih zavarovanj, ki jih ponujate sedaj?

»Po dogovorjenih letih trajanja zavarovanja – zavarovanec se lahko odloči za najmanj pet let ali največ dvanajst let – se zavarovalna pogodba izteče. Upravičenec se odloči za izplačilo celotne zavarovalne vsote ali pa si s to vsoto zagotovi rentno zavarovanje. Z življenjskim zavarovanjem je moč skleniti tudi dodatno nezgodno zavarovanje za primer nezgodne smrti, trajne invalidnosti ali dnevne odškodnine, to so dnevni prispevki do dvesto dni zdravljenja. Zneski za ta dodatna zavarovanja so sorazmerno majhni. Če zdravniki ugotovijo stoodstotno invalidnost, zavarovalno vsoto za invalidnost podvojimo.«

V navajanju ugodnosti življenjskega zavarovanja obljublja tudi dobiček?

»Po izteku prvega leta trajanja zavarovanja bo Zavarovalnica Triglav zavarovancem vsako leto razdelila v obliki povečanih zavarovalnih vsot najmanj 90 odstotkov vsega dobička, ustvarjenega s temi zavarovanji. Ob sedanjih obrestnih merah bi lahko po dvanajstih letih zavarovanja izplačali iz dobička še do 50 odstotkov osnovne zavarovalne vsote.«

Vzemimo konkreten primer. Kaj pomeni, če se oseba v starostnem razredu od 33 do 40 let zavaruje za mesečno premijo 50 DEM in dodatno s petimi nemškimi markami za primer nesrečne smrti ali invalidnosti zaradi nezgode za dobo petih let?

»Takole. Po izteku petih let dobi zavarovanec 2500 DEM, ki jih dvigne ali spremeni v rentno zavarovanje. V primeru nesrečne smrti dobijo upravičenci 12.500 DEM, v primeru popolne invalidnosti zaradi nezgode pa 25.000 DEM.«

Tudi v primeru, če ga smrt ali invalidnost doletita preden plača vse mesečne premije?

»Tudi, lahko že dva dni po sklenitvi zavarovalne police. To je pač naš riziko.«

V kolikšnem času po nezgodi v vaši zavarovalnici izplačate odškodnino?

»Praviloma plačamo po končanem zdravljenju, vendar stvari rešujemo od primera do primera, priznavamo tudi akontacije izplačil. Po končanem zdravljenju in seveda po vloženi prijavi, plačamo zavarovalno premijo v roku desetih dni.«

Ste pri sestavljanju življenjskih zavarovanj postavili kakšne pogoje, dvignili zneske zaradi določenih tveganj?

»Kakšnih posebnih pogojev ne postavljamo, zavarovanec mora biti star najmanj štirinajst let in ne več kot petinšestdeset let. Pri starejših ljudeh včasih zahtevamo zdravniški pregled.«

Ali poznate tudi kolektivno življenjsko zavarovanje, ali v podjetjih posegajo po njih?

»Možnost obstaja, vendar za to za zdaj ni kdovekakšnega zanimanja.«

Med novostmi, ki jih podeljuje pri vas, je tudi življenjsko zavarovanje managerjev. V čem je razlika med tem in življenjskim zavarovanjem, o katerem sva govorili prej?

»Uvedli smo življenjsko zavarovanje za managerje, za posebno kategorijo ljudi, ki so postavljeni nevarnostim, stresom, določenim vrstam bolezni. Tu so mesečne premije bistveno višje in se gibljejo med 300 in 500 DEM. Na zahodu je takšna oblika zavarovanja dobro poznana in poslovneži jo s pridom izkoriščajo, pri nas pa je to neka oblika stimulativne skrbi za managerski kader v firmah.«

In kakšen je doslej odziv na vašo ponudbo?

»Življenjsko zavarovanje managerjev se je močno razmahnilo, doslej so svoje ljudi vanj vključili že v več kot desetih podjetjih na našem območju. Koga dajo zavarovati je odvisno od firme, v to mi ne posegamo.«

Tudi zavarovalništvo se v zadnjem času močno spreminja, iščete nove načine in oblike. Kaj lahko zavarovanci od vas v kratkem še pričakujejo?

»Res je, v zavarovalništvu so močni razvojni vidiki, pripravljamo nove vrste zavarovanja za določene kategorije ljudi. V pripravi je študentsko zavarovanje. Z mesečnim plačevan-

njem bodo starši v določenem obdobju svojim otrokom zagotovili štipendije iz rentnega zavarovanja. Življenjsko zavarovanje bomo v kratkem povezali

Ali v vseh teh oblikah zavarovanja pozablja na otroke? Do štirinajstih let so izzeti iz življenjskega zavarovanja.

»Za otroke do štirinajstega leta starosti imamo ob šolskem tudi nezgodno zavarovanje otrok, ki je zelo poceni in so otroci z njim zavarovani povsod, doma, na ulici, v šoli. Zneske plačajo starši enkrat na leto in so enaki kot za šolsko ali predšolsko zavarovanje, za katere denar poberejo po šolah in vrtcih. V primeru nezgode ali invalidnosti upravičenec uveljavlja obe vrsti zavarovanj, tako šolsko kot nezgodno in mu za isto nezgodo izplačamo obe vrsti zavarovanj.«

V Zavarovalnici Triglav d.d. – Območni enoti Celje razvijajo sisteme korektnega zavarovanja, v katerih se zavarovanec ne bi čutil opeharjenega in bi bili prilagojeni njegovim možnostim in pričakovanjem v skr-

z možnostjo najetja kreditov za obrtnike, kjer bo zavarovalna vsota predstavljala glavnico kredita, obrtnik pa bo lahko kredit najel ob sklenitvi življenjskega zavarovanja.«

Zavarovalnica triglav d.d.

ZAVAROVALNICA TRIGLAV d.d.
OBMOČNA ENOTA CELJE
POSLOVNA ENOTA

Zadeva: Predlog za znižanje premij in zavarovalnih vsot

Podpisani sklenitelj (zavarovanec): [ime] [priimek]
rojen [datum] [meseč] [let] stanuje [stan] [ulica] [šteta]

predlagam znižanje premij in zavarovalnih vsot življenjskega zavarovanja z dodatnim nezgodnim zavarovanjem
polica št. [številka] na naslednje zneske v valuti [valuta] [znesek] DEM (116)

Stra: Vrsta spremembe

1. ŽIVLJENJSKO ZAVAROVANJE 5.000,00 DEM
Zavarovalna vsota za doživetje 1.950,00 DEM
smrt 1.550,00 DEM
Mesečna premija 50,00 DEM (100)

2. DODATNO NEZGODNO ZAVAROVANJE 15.000,00 DEM
Zavarovalna vsota za smrt 12.500,00 DEM
invalidnost 25.000,00 DEM
Zavarovalna vsota za dnevno odškodnino 400 DEM
Mesečna premija za smrt in invalidnost 5,00 DEM (10)
Mesečna premija za dnevno odškodnino 3,00 DEM (6)

Sprememba naj začne veljati 01. [datum] 1991
Police: [police št.]
V [valuta] celje dne [datum] 1991
Podpis sklenitelja (im): [podpis]
Podpis posredovalca prijave: [podpis]

IZPOLNI ZAVAROVALNICA
Razlika v materialni rezervi v valuti na dan [datum]
znata
Obratunal (podpis in datum)
Sprememba preračunal in odobril (podpis in datum)
Sprememba je vnesena v sistem (podpis in datum)

Zaradi spremembe deviznega tečaja v oktobru 1991 so se mesečne premije življenjskega zavarovanja v izbrani valuti v tolarjski protivrednosti zelo povečale in marsikdo, ki je že sklenil pogodbo, jih ne more plačevati. Da se ljudje ne bi zavarovanju odpovedali in izgubili vplačane premije, lahko v Zavarovalnici Triglav d.d. – Območne enote Celja vložijo predlog za znižanje premij in zavarovalnih vsot.

Slišati je tudi o nematerialnih oblikah zavarovanja.

»V zavarovalništvu je še mnogo belih lis, med njimi so tudi oblike nematerialnega zavarovanja, ki ga pri nas še ne poznamo, denimo zavarovanje odgovornosti zdravnikov, pravnikov, torej zavarovanje civilne odgovornosti.«

bi za starost in trenutke, ko v življenju denar najbolj potrebuje. Da se ne bi ponovila tragična zgodba samega rojstva življenjskega zavarovanja na britanskem otočju leta 1583, ko štirje starci brez denarja niso mogli pokopati umrlega prijatelja in so sklenili varčevati denar za pogreb naslednjega.

PREGLEDNICA ZAVAROVALNIH PREMIJ

Pri posamičnem zavarovanju ene osebe za doživetje in smrt za 1000 denarnih enot zavarovalne vsote znaša zavarovalna premija:

pristopna starost	Zavarovalna premija po letih trajanja			
	5 let	7 let	10 let	12 let
15–32	19,67	13,71	9,25	7,53
33–40	19,75	13,80	9,35	7,64
41–45	19,85	13,90	9,48	7,78
46–50	19,98	14,05	9,65	7,97
51–55	20,21	14,30	9,94	8,28
56–60	20,57	14,71	10,41	8,80
61–65	21,17	15,37	11,18	9,65

BIOLOŠKO-DINAMIČNI NAČIN PRIDELOVANJA HRANE

Kmetujte z nami

IZREZUJTE Z NAMI (7)

Nadaljevanje iz prejšnje številke

Uporaba preparatov

Za preparata 500 in 501 smo že napisali, kako se uporabljata. Preparati 502 do 506 se imenujejo kompostni preparati, ker se ti preparati uporabljajo le v kompostu. S svojim delovanjem pojačujejo delovanje planetov na Zemljo. Z njihovo pomočjo se kozmične sile lažje vskladiščejo v kompostu, od koder pomagajo rastlinam pri njihovi rasti.

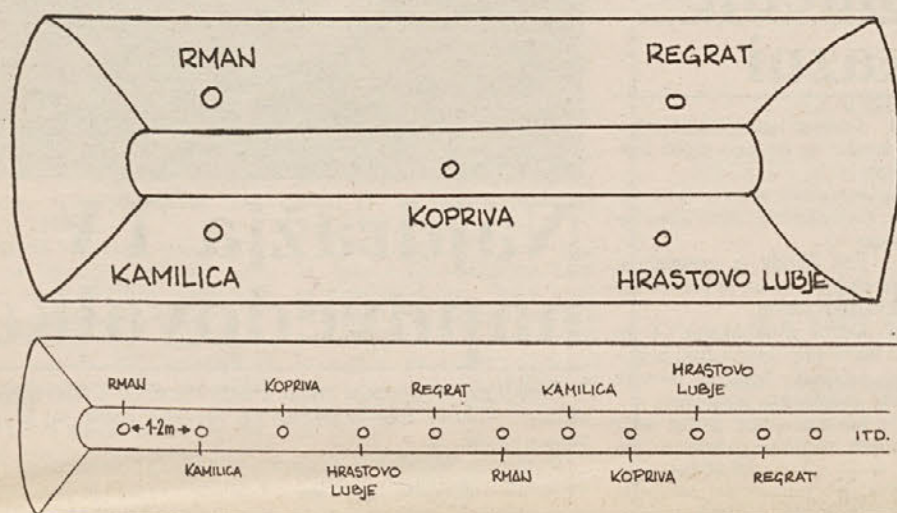
Kompost lahko delamo iz vseh organskih odpadkov. Če ga delamo izključno iz rastlinskih odpadkov, moramo dati zraven še malo zemlje, da se ne bo skisal. Kadar pa delamo kompost iz živalskih odpadkov (kravjega gnoja in podobno), pa naredimo tako:

Najprej izberemo prostor za kompostni kup. Kompostni kup ne sme biti napoti pri drugih delih, ki jih opravljamo na dvorišču ali na vrtu,

50 cm. Na eno stran luknje za preparat iz koprive damo preparata iz rmana in kamilice, na drugo stran pa preparata iz hrastovega lubja in regrata. Luknje za te preparate naredimo ob strani kupa, nekako na 2/3 njegove višine in sicer pod kotom približno 45 stopinj (slika 1).

V vsako luknjo damo 0,5 cm³ preparata. To najlažje napravimo tako, da preparat skupaj z delčkom kompostnega materiala stisnemo v kroglico in jo spustimo v luknjo. Nato luknjo zadelamo, da je preparat obdan s kompostom iz vseh strani.

Kadar imamo daljši kompostni kup, devamo vanj preparate iz vrha. Luknje naj bodo prav tako globoke približno 0,5 metra in 1–2 metra narazen. Preparate dajemo vanje po naslednjem vrstnem redu: rman, kamilica, kopriva, hrastovo lubje, regrat in spet rman, kamilica, kopriva in tako dalje do konca kompostnega kupa (slika 2).

niti ne sme biti postavljen tako, da je večino dneva na soncu. Najboljše mesto zanj je v senci dreves, da ga del dneva obsijava sonce, del dneva pa je v senci. Zaželeno je, da je v bližini voda, ker je treba kompostni kup tudi močiti, da obdrži optimalno vlago za življenje organizmov v njem.

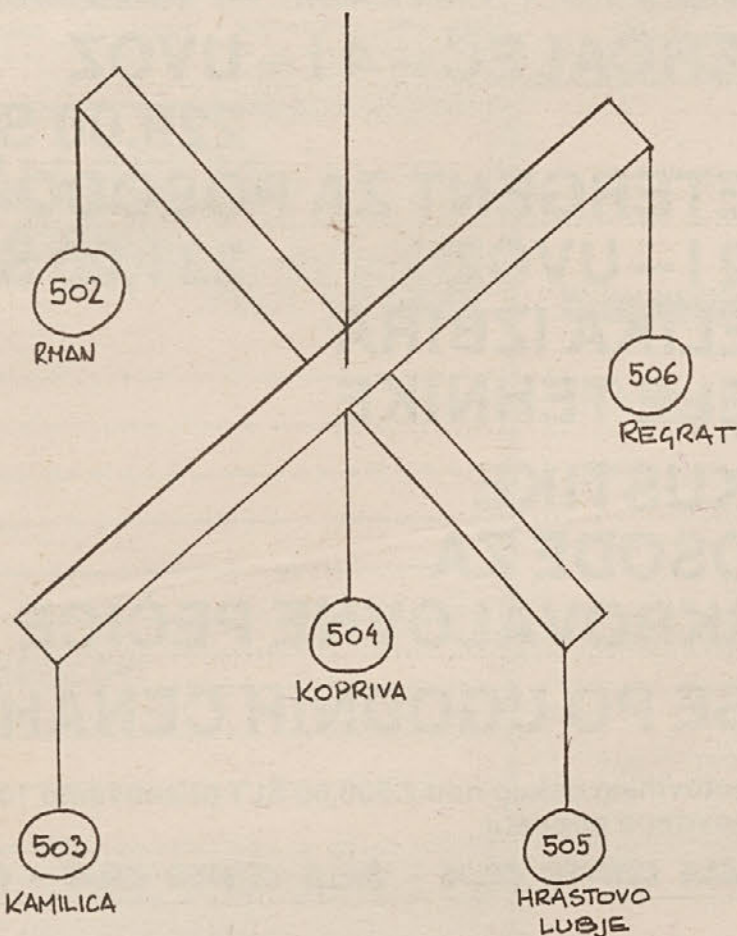
Na izbranem mestu z motiko odstranimo travo v širini 1,5 metra, dolžina pa je odvisna od količine materiala, ki ga bomo kompostirali. Material, na primer kravji gnoj, naložimo na ta očiščen prostor približno do višine 1,5 metra in to tako, da je kup proti vrhu vedno ožji, da dobi piramidasto obliko.

Z zašiljeno leseno palico napravimo v kompostni kup pet lukenj za preparate. Luknje naj bodo 1–2 m narazen. Če je naš kompostni kup krajši od 4 metrov, bomo na sredi kupa naredili luknjo za preparat iz koprive in sicer od zgoraj navzdol. Globina vseh lukenj naj bo približno

Ko smo kompostni kup napolnili s preparati, ga še poškropimo z baldrijanovim preparatom. To storimo tako, da damo v 5 litrov deževnice ali neklorirane vode, ki ima telesno temperaturo, eno čajno žličko baldrijanovega preparata in mešamo 5 minut. To nato poškropimo po kompostnem kupu. Zdaj je kompost potrebno le še pokriti s slamo, senom ali listjem, nato pa ga pustimo, da dozori. 1 cm³ vsakega preparata in 2 cm³ baldrijanovega preparata zadostuje za 8 m³ komposta.

Če pa pripravimo gnojnico ali gnojevko, potem napravimo lesen križ, na katerega pritrdimo vrečke iz blaga, v katere damo preparate. Vrečke obtežimo s kamenčki. Baldrijanov preparat pripravimo tako, kot za kompost in ga pomešamo z gnojnico. 1 cm³ vsakega preparata in 2 cm³ baldrijanovega preparata zadostuje za 20 m³ gnojnice ali gnojevke (slika 3).

se nadaljuje

DVE HRVAŠKI HEROJSKI MESTI		LUKA, OD KODER JE IZPLUL ZADNJI JUGOSLOVAN	PESNICA NEGRI	RIMSKI HIŠNI BOG
SAMO-GLASNIK				
KAR JE ČLOVEKU NAMENJENO				
UPODABLJAJOČI UMETNIK				
DEL VOZA			RAZKOŠNA REZIDENCA	ZAHREBNO DEJANJE
NOTRANJA OPREMA	IT. 2. IME	SLAVNI IT. OPERNI SKLADATELJ PLAČ		
NOVA DOBA	BARBAR KOLESAR ZOETEMELK		VZGOJNI ZAVOD MESTO NA GORENJSKEM	
MLADINEC			KEM. ELEMENT MELIŠČA	
CIRKULACIJA			OSNOVNA ENOTA	
PLANINSKI PTIC		PIJAČA	LITERARNA RAZPRAVA	
LEPO MESTO VISTRI			PRIZNICA FR. MESTO OB LORENI	
KRIŽANKA: FRANCI PAVŠER	NUJNA SEŠAVINA PREHRANE POŽELENJE			PREDDEL LJUBLJANE
GLIVICNE TVORBE SNETI			VRSTA VRBE 100m ²	GRŠKA BOGINJA NESREČE
IT. DENAR		RIMSKI ZGODOVINOPISec		
ANDREJ KURENT	MESTO POD POHORJEM: TERME, UNIOB...			

Nagradna križanka Nova doba

1. nagrada: okvir za registrsko tablico
2. nagrada: dvomesečna naročnina Nove dobe
3. nagrada: majica Nove dobe

Nagrajenci križanke iz prejšnje številke

1. nagrada: preventivni pregled hladilne tekočine – Špeh Ernest, Prešernova 9, 6330 Mozirje
2. nagrada: komplet žarnic – Janc Tina, Polonce Čude 13, 61000 Ljubljana
3. nagrada: 1 x brezplačno pranje avtomobila – Pipal Ksenija, Migojnice 2/a, 73302 Griže

Nagrajencem čestitamo. Nagrade se koristijo v Avtotehnik, Bežigradska 13, Celje

Rešitev križanke iz prejšnje številke

POGANI, AMORET, VERIGA, NAPREDNJAK, AVRELIJ, TA, STEP, TAR, LOV, ERAR, OTOK, VALAT, VEZUV, DOZE, HINA, G, ML, PN, ANKOGEL, LIM, DINAR, UKAZOVANJE, TAHITI, KES

Tolažba v alkoholu

Povabljeni dobrodelne gala prireditve za otroke obbolele za

Soraya med vinskimi kozarci

rakom, so v düsseldorfskem Swiss Hotelu doživeli proti pričakovanju žalostno predstavo. Pijano osemindesetletno Soraya sta spremljevalki na rokah odvele iz sale. »O bog, na rokah« se je slišalo pretajeno šepetanje od marsikatero mize.

Soraya zadnje čase vedno bolj pije. Klaus – Maria Brandauer (47), Adnan Kashoggi (55), Shirley Bassey (52) in mnogi drugi od 15000 povabljenih gostov, so lahko videli, kako si je princesa pustila natakati šampanjec in nato še belo vino, dokler ni bila popolnoma pijana.

Princesini prijatelji imajo velike skrbi, saj ne vedo, zakaj čedalje bolj pije.

Fergie boluje za škandalofobijo

Fergie se boji škandala

Jorška vojvodinja Fergie se boji močne mučne objave v časopisu. Zaradi tega sama odpira moževa pisma. »Kadar je na morju piše Andrew čudovite stvari, bojim pa se, da bi njegova pisma prišla v slabe roke« je izjavila Fergie. Annin neprijetni dogodek je zanj svarilo.

Na bratovi poti

Ali je mlajša sestra velikega Michaela Jacksona, Janet Jackson, na najboljši poti, da ugrozi svojega starejšega brata? Kako je to mogoče? Popolnoma enostavno. Ze od majhnih nog je bila strogo vzgojena

in je težila k popolnosti. S sedmimi leti je že nastopala z brati v bandi, imenovanem The Jacksons. In prav ta resnost, s katero se loteva poslov, jo je pripeljala do firme Virgin. Z njo je podpisala pogodbo, po

kateri bo naslednja tri leta snemala samo za to hišo. Odkar je petindvajsetletnica dosegla svoj vrhunec s hitom Control, je na vrhu top list. Čeprav oče ni bil navdušen nad njeno glasbeno kariero, je družini hotela pokazati, kdo je. Ker je občinstvo presenetila ne le s petjem ampak tudi s plesom, se ji na široko odpirajo vrata v svet

Avto za petične

Mercedes 500 SL: 500 KS, v 5,2 sekundah pospeši od 0 do 100 kilometrov in doseže največjo hitrost 308 km/h. Cena je samo 320.000 DEM. Brez carine

Joanina sestra se je poročila

Natasha Collins je vedno znova pogledala proti cerkvenim vratom, toda njene pol-

Joanina sestra Natasha po poroki

sestre Joan ni bilo. 58 letna denverska beštija je imela važnejša opravila, kakor je privedi sestrini lep dan. Medtem ko je triindvajsetletna Natasha izdahnala »da«, je bila Joan pri zobozdravniku, nato v trgovini, slednjič pa je odšla z novim ljubčkom Tonyem Newlejem na neko zabavo.

Švicarski jodlar

Peter Hinnen je dokazal, da je veliki jodlarski mojster. Črno na belem je, da je petdesetletni Švicar, ki se ukvarja z narodnozabavno glasbo, z dvajsetimi in pol tona na sekundo najhitrejši jodlar na svetu, s čimer je prišel v Guinnessovo knjigo rekordov. Ko je za to zvedel jodlarski kralj Thomas Schol, je novega mojstra dvignil v zrak.

Peter Hinnen v naročju

MAXIMA
podjetje d.o.o.

68290 Sevnica, Planinska 31

Tel. 0608/82-743

LOŠDORFER STANE

defektolog - terapevt

SVETOVANJE IN POMOČ:

- vedenjske in osebnostne težave otrok in mladostnikov
- partnerski in drugi medosebni odnosi
- alkoholizem in druge odvisnosti

ORGANIZIRAMO IN IZVAJAMO:

- predavanja
- seminarje
- skupinska dela in druge alternativne oblike

FORMATOR

ZBIRNIK ZAKONOV IN PREDPISOV

Če želite vedeti kateri zakoni in predpisi veljajo v Republiki Sloveniji, potem naročite ZBIRNIK ZAKONOV IN PREDPISOV. Z njim boste vedno na tekočem s pozitivno pravno zakonodajo. Zbirnik vsebuje pravno prakso. S pomočjo zbirnika boste našli osnutke različnih pogodb, vedeli boste za višino dnevnic, na enem mestu boste našli zbrane vse predpise s področja trgovskega poslovanja, itd. Zbirnik se bo noveliral mesečno. Če ste zainteresirani za prezentacijo nam to sporočite in naš predstavnik vas bo obiskal. Opravljamo tudi ZUNANJETRGOVINSKO POSLOVANJE in sicer UVOZ IN IZVOZ za

- družbena podjetja
- zasebna podjetja in
- za obrtnike.

Telefon: 063 29-916, 29-325
telefax: 063 27-107

slave. Privatno že šest let živi z Reineom Eliziandom, za katerega trdi, da je človek njenega življenja.

Kdo ne plačuje kazni

1. Trabant lahko stoji kjerkoli, vendar ne bo zato nikoli kaznovan.
2. Mercedes je prav tako varen, kajti miličniki pred njimi zastikajo oči.
3. Fiat Panda je premajhen, kajti listič za kazen bi prekril vetrobransko steklo.
4. Vozila z oznakami CC in CD lahko prav tako varno parkirajo kjerkoli. Spadajo namreč v isto skupino kot mercedesi.
5. Lastniki roza pobarvanih spačkov so lahko prepričani, da ne bodo nikoli dobili listka za nepravilno parkiranje. Miličniki vedo, da lastniki takšnih avtomobilov ne bodo nikoli plačali kazni, pa tudi izterjati jih ne bodo uspeli.

Najdražja TV napovedovalka

Zaradi nje se japonski možje zvečer obračajo k televizijskemu ekranu. Njihove žene je nimajo kaj preveč v čislih, saj so ljubosumne nanjo.

Robotinja Serotina je najdražja in najbolj komplicirana napovedovalka na svetu. Japonsko TV družbo, ki si jo je privoščila, je stala bajnih 12 milijonov mark. Njen konstruktor Sohogo Masaki pravi: Tina bo sigurno postala show zvezda. Slika: TV napovedovalka v deželi neomejenih elektronskih možnosti. Serotina zna tudi peti in plesati.

**BLAGOVNI CENTER
CELJE** p. o.

PRODAJNI CENTER GALA

GALA CENTER CELJE - GALA CENTER CELJE - GALA

**KOVČKI PRINCE 2.446,40 SLT
MEHČALEC - 4 I - UVOZ**

229,00 SLT

**DETERGENT ZA POSODO
- 2 I - UVOZ**

231,00 SLT

**VELIKA IZBIRA
BELE TEHNIKE**

**AKUSTIKE
POSODE ZA
MIKROVALOVNE PEČICE**

VSE PO UGODNIH CENAH!

Za gotovinski nakup nad 2.500,00 SLT priznavamo 10% blagovnega popusta.

GALA CENTER CELJE - GALA CENTER CELJE - GALA

MALI OGLASI

AVTOMOBILI

ZASTAVA 101, letnik 1976, dobro ohranjen, registriran do 9/92, prodam, cena 1.000 DEM. Vilharjeva 4, Celje

Z 750, letnik 1984, registriran do 9/92, prodam, cena 1.500 DEM. Kovačič Marjana, Plan-karjeva 1, Celje

YUGO Skala 55, letnik 1990, registriran do 4/92, zaščiten, garažiran, prevoženih 4.000 km, ugodno prodam, cena 5.800 DEM. Tel.: (063) 27-174, po 18. uri

FIAT 126, letnik 1990, prevoženih 5.000 km, garažiran, prodam, cena 4.200 DEM. Tel.: (063) 858-001 od 15. ure dalje

Z 750 SC, letnik 1980, registriran do 6/92, obnovljen, izoliran, prodam, cena 950 DEM. Tel.: (063) 712-590

MOSKVIČ 1500, letnik 1978, dobro ohranjen, ugodno prodam, cena 600 DEM. Ahtik Slavko, Kovinarska 16, Celje

AUDI 100 1.6, bencin + plin, registriran do 7/92, prodam ali menjam po dogovoru. Tel.: (066) 35-979

YUGO Koral 45, avgust 89, rdeč, zaščiten, prevoženih 20.000 km, prodam za 5.500 DEM. Tel.: (061) 781-096

KUPIM R-4, letnik 89-90. Tel.: (061) 781-096

OLD CIT CLUB 11 RL, metalik kovinske barve, nov, ugodno prodam. Tel.: (063) 29-559

JETTO, letnik 1981, registrirana do 3/92, dobro ohranjena, prodam, cena 6.000 DEM ali menjam za Fiat Uno, Renault 4 ali Renault 18 do 5.000 DEM. Tel.: (063) 33-112 int. 24-17, dopoldan (Grega).

FIAT UNO 45 S, letnik 1990, registriran do 8/92, rdeče barve, rahlo poškodovan, prodam, cena 10.900 DEM in kombi 850 AT, letnik 1981. Tel.: (063) 31-704

ZASTAVA 750, letnik 1985, registriran do 10/92, prodam. Slavko Spolenak, Proseniška 24, Sentjur pri Celju.

OSTALO

SATELITSKI KOMPLET ugodno prodam. Tel.: (069) 62-928

MLADEGA YORSKSHIR-SKEGA terierja ali Maltežana brez rodovnika, kupim (do 500 DEM). Tel.: (061) 226-294, (Jasna)

GARAŽO ob Dečkovi cesti v Celju, dam v najem. Tel.: (063) 39-079, popoldan

DVA FOTELJA IN KLUBSKO mizico, prodam. Tel.: (063) 32-042

FOTOAPARATE Canon AE1 (ohišje), Zenit avtomat - K bajonet s 50 mm in 35-200 mm objektivoma, Yashica FR11 s 55 mm objektivom in winderjem, filmski kameri 2x8 mm (Quarz 2M), super 8 mm (Sankyo ES 66 XL), bliskavico, filmsko luč, prodam. Tel.: (061) 313-137 od 19. do 20. ure, (Janez)

ZAMENJAM dvojnopolobno stanovanje s centralnim ogrevanjem za dva manjša (novejša). Tel.: (063) 39-618

MORDA IMATE stare srečke, čeke, čekovne knjižice, kartice, sploh vse papirje povezane z bančništvom? Odstopite mi jih in pošljite na naslov: Zadnikar Janez, Jesenkova 10, 61000 Ljubljana. Tel.: (061) 313-137 od 19. do 20. ure.

AVTOMATIK Tomos 3M ter tehnične komponente, prodam. Tel.: (066) 35-979

TROSOBNO lastniško komfortno stanovanje v Celju zamenjam za manjše z doplačilom. Tel.: (061) 781-096

STARO HIŠO, za adaptiranje, asfalt, telefon in elektrika so že do hiše, ugodno prodam. Ferme Jakob, Ogorevc 21, 63220 Štore

VRTNO HIŠICO Smreka, nova, ugodno prodam. Tel.: (063) 29-559

LOVSKO UNIFORMO zelo dobro ohranjena, Labod Novo mesto, prodam. Tel.: (063) 26-097, popoldan

SMUČARSKÉ ČEVLJE Alpina, št. 40, smučarski kombinizon, št. 16, rumene barve in smučarske palice, ugodno prodam. Tel.: (063) 28-958 po 15. uri

APN-6, letnik 1986 in čelado Nolan, prodam, cena 20.000,00 SLT. Tel.: (063) 772-044

KENGERUJA IN NAHRBTNIK za nošenje otroka ugodno prodam. Tel.: (063) 34-567

INDIVIDUALNO ali v skupini poučujem nemščino. Tel.: (063) 24-689

OPREMLJENO SOBO, v Velenju, oddam samski zaposleni ženski. Tel.: (063) 853-432 (zvečer)

OTROŠKO KOLO CROSS SAVANA za starost 3-6 let, novo, prodam, cena 3.800,00 SLT. Tel.: (063) 39-509

SOBO Z UPORABO kopalnice v Celju, išče pripravnik. Tel.: (063) 25-331 ali 27-606, (Franc)

ŽVICE (grobance) za brajdo ali vinograd, Šmarnica, Izabela, Jurka in Kvinton, prodam. Lipuš Adolf, Zvodno 63, Celje.

DVOINPOLSOBNO stanovanje (telefon, CTV), prodam. Tel.: (063) 31-791

VIDEOREKORDER SHARP, 4 glave paladium LP snemanje, nov, prodam, cena 1.000 DEM v tolarški protivrednosti. Tel.: (063) 854-181 int. 239

KUPIM OTROŠKI VOZIČEK Rocky, previjalno mizo s predali in jogi 120x60 cm. Tel.: (063) 39-292

V CENTRU ROGAŠKE SLATINE oddam 50 m² opremljeno trgovino. Tel.: (062) 776-145

YAMAHA TZR 125, modro v kombinaciji z rumeno, letnik 1991, prodam. Tel.: (063) 850-343

PETROL

z vami na poti

ZA VSAKOGAR
...ZA SINDIKALNE ZAUPNIKE!PRIROČNIK, KI GA POTREBUJETE, ČE STE ZAPOSLENI,
PA TUDI, ČE ZAPOSILITEV ŠELE IŠČETE...

Več avtorjev

MOJE PRAVICE
NA DELOVNEM MESTU

Vsebina:

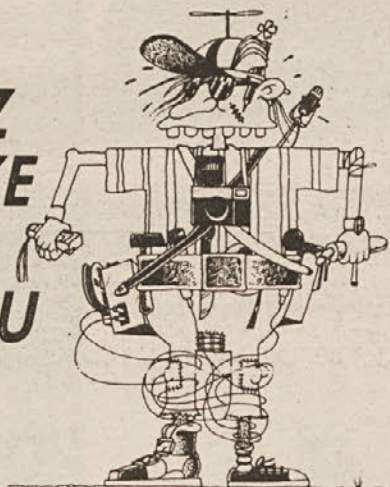
- Sklenitev in prenehanje delovnega razmerja
- Prenehanje potreb po delu delavcev
- Pravice (obveznosti in odgovornosti) delavcev
- Posebno varstvo žensk, mater, invalidov in starejših delavcev
- Varstvo pravic delavcev
- Sodno varstvo pravic delavcev
- Varstvo pri delu
- Pravice iz pokojninskega in invalidskega zavarovanja
- Pravice za primer brezposelnosti
- Zdravstveno varstvo
- Socialno varstvo
- Mesta sindikalno-pravne pomoči

Brošuro so napisali izvedenci za posamezna področja.

Cena 145,00 dinarjev.

Naročite jo lahko pri ČZP Enotnost, Ljubljana, Dalmatinova 4,

lahko pa tudi po telefonu na št.: 321-255, 110-033.

BREZ
DLAKE
NA
JEZIKU

MARIBORSKI RADIO ŠTUDENT UKV stereo 95.9MHz

NAROČILNICA NOVA DOBA

Ime priimek

naslov

naročam časopis-tednik Nova doba na naslov

Na gornji naslov mi pošljite izvodov.
(število)

Obvezujem se, da bom redno plačeval naročnino.

podpis naročnika

MALI OGLAS
ZASTONJ

KUPON 31

MOJ NASLOV:

Kupon in čitljivo besedilo malega oglasa pošljite na naslov Nova doba, Aškerčeva 15, Celje, s pripisom »Za male oglase« in svojim polnim naslovom. Oglasov pod šifro in oglasov za podjetja in obrtnike ne objavljamo brezplačno.

HOROSKOP

od 7.
do 13. 11.

Oven 21. 3.-20. 4.

Verjetno boste pri uresničitvi svojega načrta naleteli na oviro, vendar jo skušajte preskočiti. Nepričakovan obisk utegne biti neprijeten, a to bo odvisno od vas. Pokažite zvrhano mero strpnosti in takta. Srečne številke 2, 30, 35, 47.

Bik 21. 4.-20. 5.

Z mešanimi občutki boste morali sodelovati v neki družbi, od tega pa bo nekaj koristi. Pisno sporočilo vam bo naredilo nekaj preglavic. Pazite na zdravstveno počutje in ne podcenjujte dobrega nasveta. Srečne številke 5, 25, 34, 40.

Dvojčka 21. 5.-21. 6.

V prihodnjih dneh poskušajte ostati zvesti sebi, tako boste najbolje odgovorili tistim, ki vam ne želijo dobro. Pretirana delovna vnema ne bi bila pametna. V neki zadevi prislusnite nasvetu partnerja. Srečne številke 4, 13, 26, 49.

Rak 22. 6.-22. 7.

Vedite, da nikoli ni prepozno, poravnati starih dolgov. To ste dolžni storiti za svoje dobro ime. V prihodnjih dneh boste imeli nekaj težav, ki pa jim boste kos sami. Vsekakor si poiščite čas tudi za počitek. Srečne številke 7, 11, 42, 46.

Lev 23. 7.-23. 8.

Spremembe, ki so v prihodnjih dneh na vidiku, vam ne bodo prinesle kakega zadovoljstva. Izogibajte se sumljivim poslom ali nakupom in tudi v družinskem krogu ne izzivajte preprirov. Previdnost v prometu. Srečne številke 7, 22, 31, 37.

Devica 24. 8.-23. 9.

Ne pustite, da bi vam partner preveč stregel po denarnici in vas izrabljaj. Srečanje s stariimi znanci vam bodo prinesla veliko veselje in tudi zelo vabljivo ponudbo, o kateri bi kazalo razmisliti. Srečne številke 8, 27, 45, 47.

Tehtnica 24. 9.-23. 10.

V prihodnjih dneh pri svojem delu ne bodite preveč natančni, ker sicer ne boste kos nalogi. V ljubezni lahko zagrešite lahkomiselnost, ki jo boste drago plačali. Vse govornice jemljite z veliko rezervno. Srečne številke 9, 13, 20, 35.

Škorpion 24. 10.-22. 11.

Trenutno se ukvarjate z osebo, ki tega ni vredna, bolje bi bilo, če bi se posvetili sebi. Pazite, da ne boste razočarani, ker boste ugotovili, da niste nepogrešljivi. Kakšno potovanje vam ne bi škodilo. Srečne številke 5, 13, 21, 33.

Strelec 23. 11.-21. 12.

Kot kaže, vas bo minila pretirana potrebnost do okolja, ki vas nekoliko izrablja. Naj vam ne bo žal, razčistiti star nespo-rasum. Doživeli boste pravo olajšanje. Izogibajte se zaprtih prostorov. Srečne številke 1, 14, 37, 44.

Kozorog 22. 12.-20. 1.

V prihodnjih dneh boste deležni velike pozornosti, ki pa vam naj ne stopi v glavo. V prijetnem okolju boste doživeli tudi nepredvidene reči. Bodite previdni pri prehrani in izogibajte se alkoholu. Srečne številke 11, 17, 25, 31.

Vodnar 21. 1.-19. 2.

Pred vami bo nekaj delovno zelo napetih dni, a vse naloge boste na koncu zmogli bolje kot mislite. Ni rečeno, da vam ne bo ostalo nekaj časa za že davno načrtovano potovanje. Poskrbite tudi za rekreacijo. Srečne številke 13, 23, 31, 43.

Ribi 20. 2.-20. 3.

Če se boste odločili za priložnostni nakup, boste ubili dve muhi na mah. Pri delu ne razmišljajte o drugih rečeh. Ob koncu tedna boste odkrili pomembno sposobnost, in ta bo odigrala še pomembnejšo vlogo. Srečne številke 5, 26, 27, 36.

FOTOREPORTAŽA

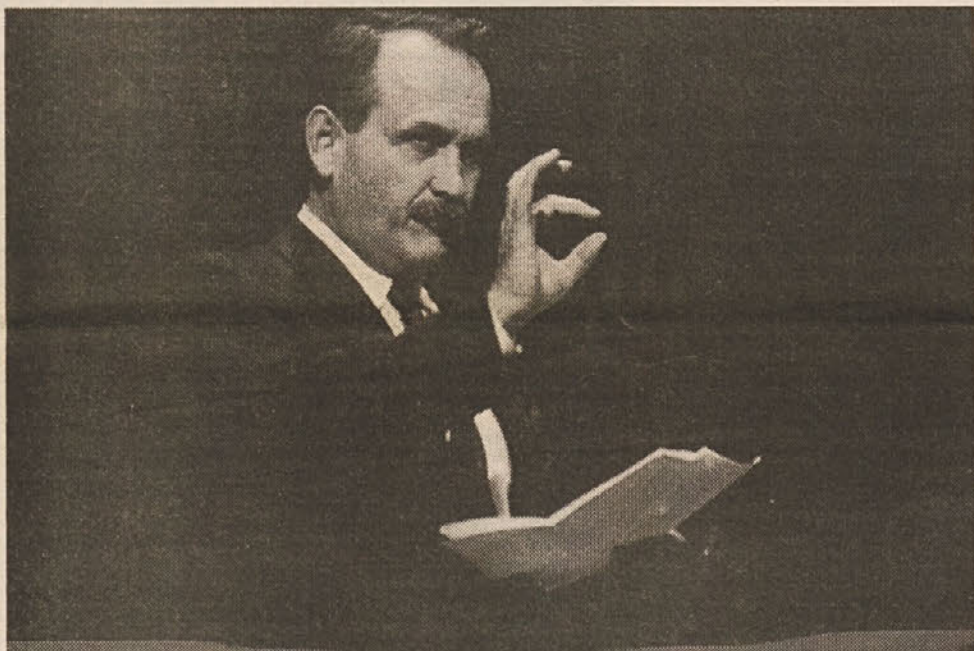
Narcisoidnost '91

Toliko rož še Jack Nicholson ne dobi za Oscarja, čeprav ima trenutno na glavi več las kot jaz, Rac

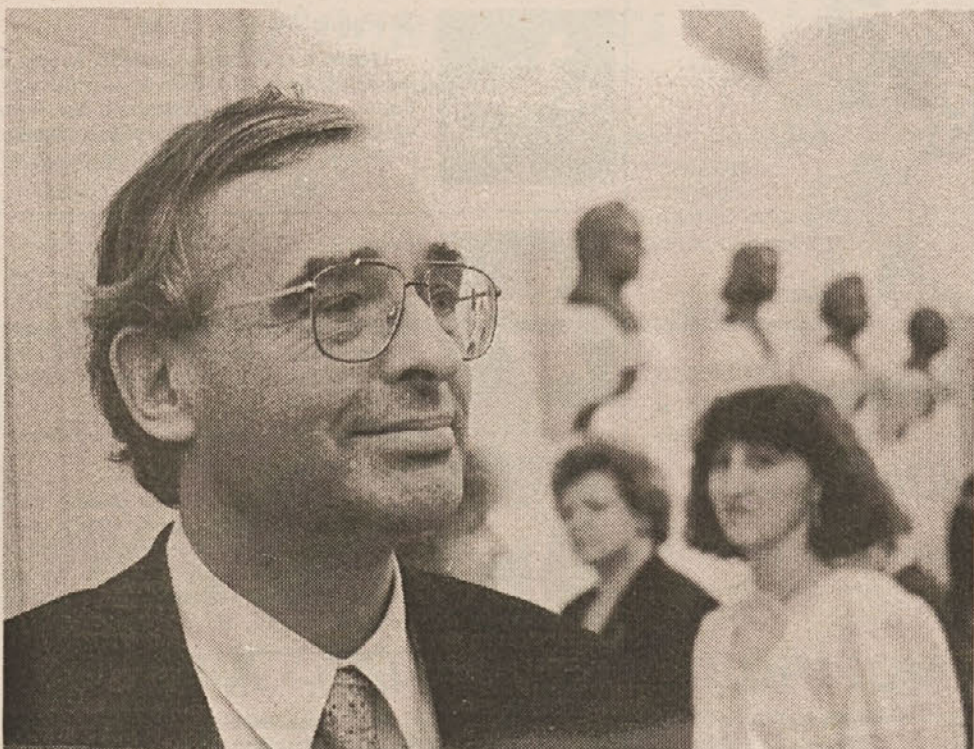
Milena Zupančič intimno z Josipo Lisac: »Če Dubrovnik še bo, se vidiva tam znova prihodnje poletje«

Smo mislili, da bo dirigent zgolj Jože Privšek, a je po svoje poskusil še Kmeclov Matjažek

Tone Rous Zlobcu in Peterletu: »Ko bo še meni zrasla brada, tudi sam pridem v Ljubljano«

Kulturni minister Capi: Narcis in Zlatustke

Sen Boršnikove kresne noči

Foto LucaS

zavarovalnica triglav

NIČ NI TAKO VARNO,
DA NE BI POTREBOVALO ZAVAROVANJA

Morda sta samo še slavi po končanih volitvah in razglasitvi slovenske neodvisnosti, pa pijanka po uspelem plebiscitu, uspeli na enem mestu zbrati toliko novodobne slovenske lepote, kot se je to zgodilo na sklepni slovesnosti letošnjega Boršnika v Mariboru. S to osrednjo gledališko parodo je pač tako, da je včasih bilo treba skoraj prositi Popite, Šinigoje, Kavčiče, Potrče, Kraigherje & Comp., da so s svojo naklonjenostjo prisotnostjo zagotovili srečanju dovolj medijske pozornosti. Samo dobri teatri za to pač niso bili dovolj. Danančes so stvari obrnjene. Količak izpostavljen politik, oziroma javno se producirajoči Slovenec, za svojo referenčnost nujno potrebuje, da se prikaže v baročni bleščavi mariborskega teatra najmanj na začetni boršnjijski pojedini, da o njenem sklepu sploh ne govorimo. Nanj je prišel celo, pomislite, sam Capi. Iz te parade novodobne slovenske narcisoidnosti smo izbrali, kar smo izbrali.